

R a p o r t

**z działań Policji w zakresie zapobiegania
przestępczości oraz patologiom społecznym
w 2009 roku**

Warszawa, 2010 r.

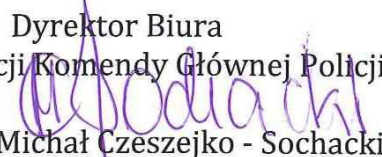
Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu opracowany w Wydziale ds. Nietletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji Komendy Głównej Policji „Raport z działań Policji w zakresie zapobiegania przestępczości oraz patologiom społecznym w 2009 roku”, którego treści z jednej strony traktują o zjawiskach oraz zachowaniach szkodliwych z punktu widzenia poprawnego funkcjonowania społeczeństwa, zaś z drugiej dokument ten stanowi swego rodzaju platformę, gdzie zaprezentowane zostały wybrane dobre praktyki inicjatyw profilaktycznych realizowanych przy udziale Policji na terenie całego kraju.

Jestem przekonany, że publikacja ta stanie się istotnym punktem szerokiej dyskusji o trudnych problemach społecznych i codziennych zagrożeniach. Jednocześnie mam nadzieję, że Policja odegra w tej dyskusji istotną rolę, ponieważ codzienna, ciężka praca policjantów zajmujących się tą problematyką – to ważny element w ogólnokrajowym i międzyinstytucjonalnym systemie działań zmierzających do ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań.

Publikacja ta pozwala także na zapoznanie z europejskimi kierunkami działań zapobiegawczych, jakie wypracowane zostały dla państw członkowskich Unii Europejskiej, m.in. poprzez współdziałanie w ramach Europejskiej Sieci Zapobiegania Przestępczości.

Zachęcając Państwa do lektury opracowania, składam szczególne podziękowania policjantom służby prewencyjnej, w tym specjalistom ds. nietletnich, patologii i profilaktyki ze wszystkich jednostek Policji w kraju, dzięki którym możliwe było zebranie danych i opracowanie przedmiotowego raportu.

Dyrektor Biura
Prewencji Komendy Głównej Policji

insp. Michał Czeszejko - Sochacki

Spis treści

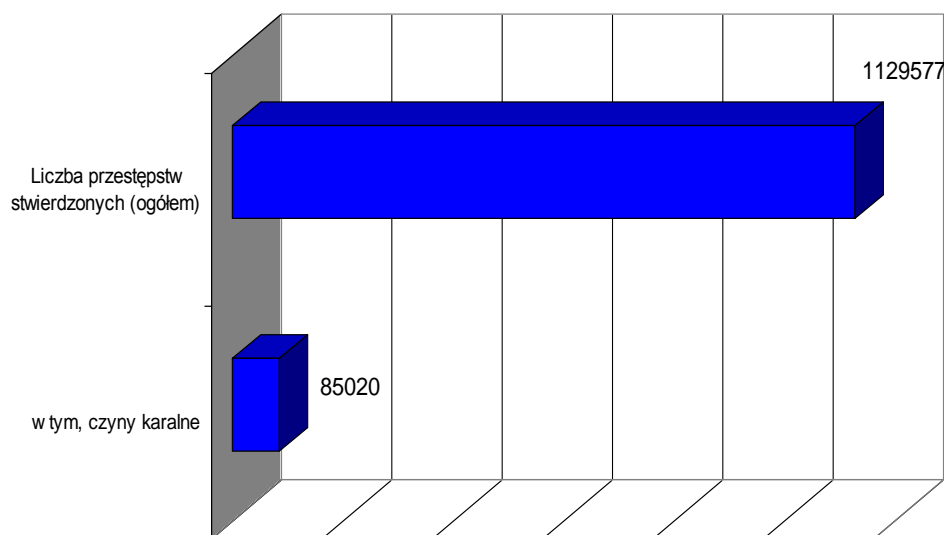
I. CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH	4
1.1. Rozmiar i struktura przestępczości nieletnich w skali kraju	4
II. DZIAŁANIA POLICJI W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA ZJAWISKOM PATOLOGII SPOŁECZNEJ	11
2.1. Alkoholizm	11
2.1.1. Przykładowe działania profilaktyczne w obszarze alkoholizmu.....	16
2.2. Narkomania	20
2.3. Prostytycja i handel ludźmi.....	22
2.3.1. Działania jednostek i komórek organizacyjnych Policji zmierzające do przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi	28
2.4. Wykorzystywanie seksualne małoletnich i przemoc seksualna	32
2.5. Przemoc w rodzinie	35
III. WSPÓLDZIAŁANIE POLICJI W OBSZARZE PROFILAKTYKI	45
3.1. Krajowe i rządowe programy profilaktyczne	45
3.1.1. Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”	45
3.1.2. Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży	57
3.1.3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	60
3.1.4. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010	68
3.1.5. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	75
3.1.6. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 „Polska dla Dzieci”	77
3.1.7. Programy prewencyjne realizowane i współrealizowane przez Policję.....	85
3.2. Współpraca z policjami innych krajów, Europejska Sieć Zapobiegania przestępczości	90
IV. ZAŁĄCZNIKI	94

I. CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH

1.1. Rozmiar i struktura przestępczości nieletnich w skali kraju

W roku 2009 Policja ustaliła **521 699** podejrzanych (jest to o 5 073 osoby więcej niż w roku 2008), oraz stwierdziła **1 129 577** przestępstw (tj. o 47 520 więcej niż w 2008 roku, kiedy odnotowano ich 1 082 057). Wśród ogólnej liczby ujawnionych osób podejrzanych było **50 872** nieletnich sprawców, którzy dokonali **85 020** czynów karalnych. W porównaniu do 2008 roku, odnotowano zatem **spadek liczby nieletnich sprawców o 1 209** osób oraz wzrost o 10 801 czynów karalnych.

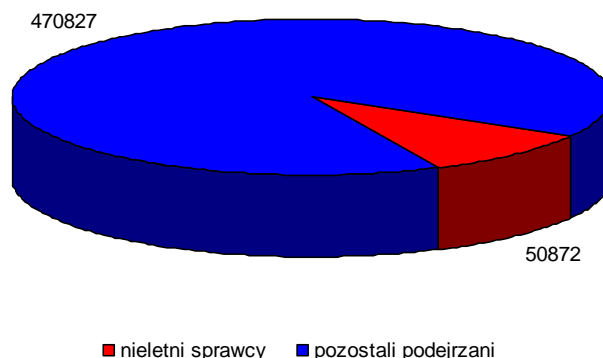
Wykres nr 1 Liczba przestępstw oraz czynów karalnych stwierdzonych w Polsce w 2009 roku (l.bez.)

* sporządzono na podstawie danych z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

Wskaźnik udziału nieletnich sprawców czynów karalnych w ogólnej liczbie ustalonych osób podejrzanych wynosił **9,8%**, natomiast czyny karalne stanowiły **7,5%** ogółu stwierdzonych przestępstw. W odniesieniu do 2008 roku, należy stwierdzić, że nastąpił **wzrost o 12,6%** liczby czynów karalnych, liczba nieletnich sprawców pozostała natomiast na podobnym poziomie, tj. 9,8 % (nastąpił spadek o 0,3 % w stosunku do 2008 roku).

Wykres nr 2 Liczba osób podejrzanych oraz nieletnich sprawców czynów karalnych w 2009 roku (l.bez.)

* sporządzono na podstawie danych z Policijnego Systemu Statystyki Przeszeczności „TEMIDA”

Spośród ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw najwyższy wskaźnik procentowy stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym. W analizowanym okresie odnotowano ich **763 597** w skali kraju (liczba ta wzrosła o 28 379 w porównaniu z rokiem 2008), z czego czyny karalne stanowiły **80 274**, tj. **10,5 %** ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (analogiczny okres roku 2008 - 69 301 czynów, tj. 9,4 %).

W ogólnej liczbie 85 020 czynów karalnych te o charakterze kryminalnym stanowiły **94,4 %** (odpowiednio w 2008 roku było to 93,4 %). Ogólna liczba osób podejrzanych w kategorii przestępstw o charakterze kryminalnym, to 276 816 (273 138 w 2008 r.). Nieletnich sprawców ujawniono – **48 225**, stanowili oni **17,4 %** ogółu podejrzanych w tej kategorii (49 254, tj. 18,0 % w roku 2008), natomiast w odniesieniu do liczby ogółem ujawnionych nieletnich sprawców czynów karalnych, stanowili oni **94,8 %** (92,8 % w 2008 r.).

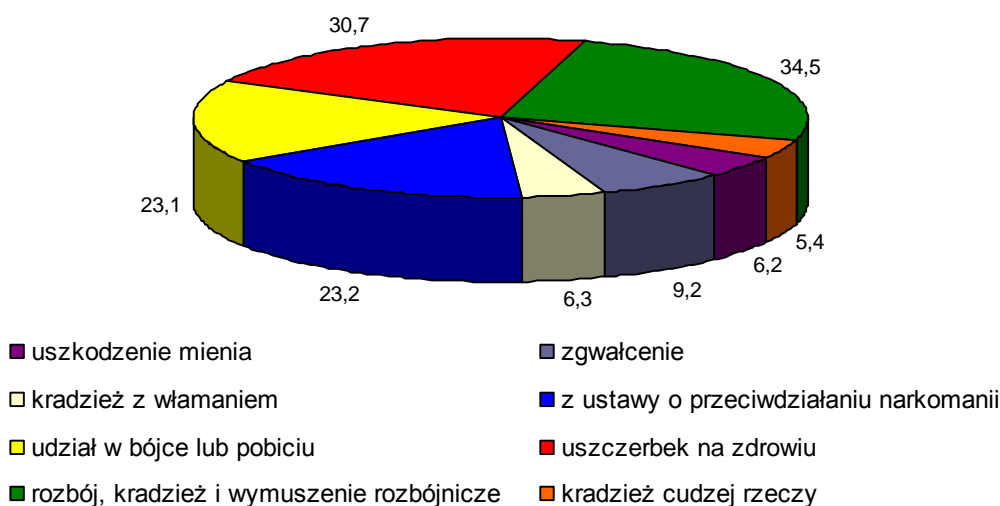
Wśród czynów karalnych o charakterze kryminalnym dominowały:

- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze – **9 121** czynów, co stanowiło 34,5 % ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (8 161, tj. 31,2 % w 2008 r.)
- kradzież cudzej rzeczy – **8 690** czynów, co stanowiło 5,4 % ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (9 944, tj. 4,6 % w 2008 r.)
- kradzież z włamaniem – **8 546** czynów, co stanowiło 6,3 % ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (8 229, tj. 6,6 % w 2008 r.)
- uszczerbek na zdrowiu – **4 636** czynów, co stanowiło 30,7% ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (3 384, tj. 23,7% w 2008 r.)

- udział w bójce lub pobiciu – **3 039** czynów, co stanowiło 23,1% ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (3 242, tj. 22,5 % w 2008 r.).

Ujawniono **3 598** nieletnich sprawców (odpowiednio 2 923 w 2008 r.), którzy popełnili **15 830** (10 514 w 2008 r.) czynów karalnych w myśl przepisów *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii*. Nieletni sprawcy stanowili **13,7 %** ogółu podejrzanych w tej kategorii (11,2% w 2008 r.), a dokonane czyny karalne stanowiły **23,2%** ogółu stwierdzonych przestępstw w świetle przepisów powyższej ustawy (18,3 % w 2008 r.).

Wykres nr 3 Udział procentowy czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach

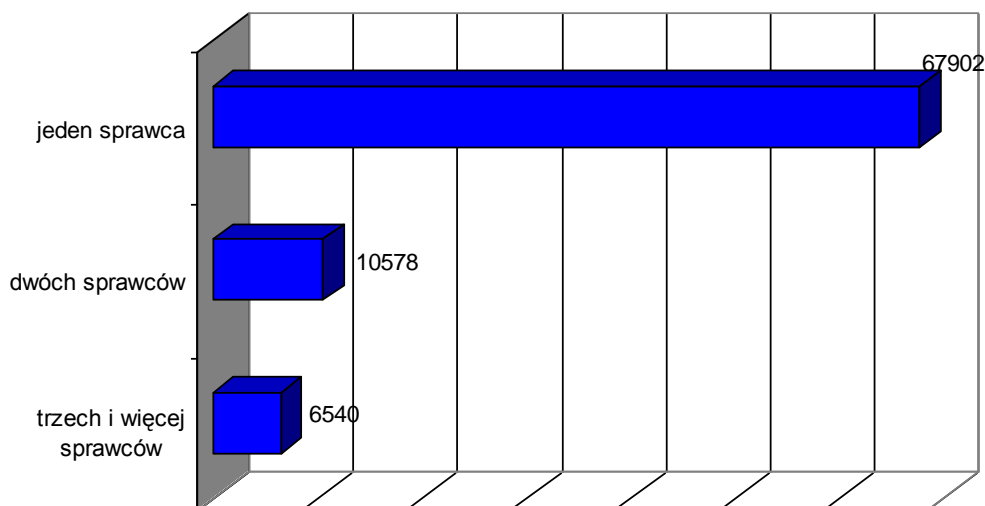
* sporządzono na podstawie danych z Policyjnego Systemu Statystyki Przeszeczności „TEMIDA”

Ponadto, w roku 2009 odnotowano **1 910** czynów karalnych o charakterze gospodarczym, które stanowiły **1,3 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (odpowiednio 2 295 w 2008 r. tj. 1,7 %). Nieletni sprawcy, których było **521**, stanowili 1,0 % ogółu podejrzanych o przestępstwa gospodarcze (50 599).

* Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 1 – zestawienie nr 1 i 2 (str. 94-95)

Nieletni sprawcy działając indywidualnie popełnili **67 902** czyny karalne (odpowiednio 56 735 w roku 2008). Działając wspólnie z drugą osobą dokonali czynów karalnych **10 578** (odpowiednio 10 869 w roku 2008), natomiast w grupach trzy i więcej osobowych popełnili **6 540** czynów karalnych (analogicznie 6 615 w roku 2008).

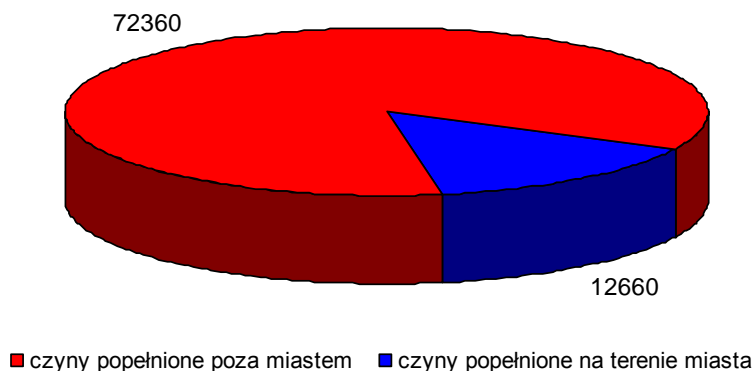
Wykres nr 4 Czyny karalne stwierdzone w 2009 roku z podziałem na liczbę sprawców w trakcie ich dokonywania (l.bez.)

*Sporządzono na podstawie danych z Policynego Systemu Statystyki Przeszeczności „TEMIDA”

Głównym rejonem dokonywania przez nieletnich sprawców czynów karalnych były **obszary miejskie**. Na terenach leżących w granicach administracyjnych miast odnotowano **72 360** czynów karalnych z ogólnej liczby 85 020 stwierdzonych czynów popełnionych przez nieletnich sprawców w roku 2009. Dla porównania w 2008 roku w miastach dokonano 61 719 z 74 219 ogółem stwierdzonych czynów karalnych, co stanowiło w 2008 r. 83,2 %, a w 2009 r. 83,1 %, wszystkich czynów karalnych popełnionych na terenie kraju.

Wykres nr 5 Liczba czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w 2009 roku z uwzględnieniem miejsca popełnienia (l.bez.)

*Sporządzono na podstawie danych z Policynego Systemu Statystyki Przeszeczności „TEMIDA”

Wśród ogólnej liczby 50 872 nieletnich sprawców czynów karalnych **7 240** stanowiły **dziewczęta**, stanowiąc tym samym **14,2 %** ogółu nieletnich sprawców czynów karalnych.

Dla porównania w 2008 roku nieletnich sprawców było 52 081 wśród których 6 877 to dziewczęta (odpowiednio 13,2 % nieletnich sprawców czynów karalnych).

W 2009 roku Sąd Rodzinny zastosował środki zapobiegawcze wobec **665** osób (odpowiednio 689 w roku 2008). Wobec **535** nieletnich sprawców czynów karalnych zastosowano środek zapobiegawczy w postaci **zatrzymania w schronisku dla nieletnich** (odpowiednio 527 w 2008 roku), natomiast w **130** przypadkach umieszczenia w placówce oświatowo – wychowawczej (162 w 2008 roku).

Do popełnienia czynu karalnego powróciło **4 521** nieletnich sprawców (4 773 w 2008 roku), spośród których **2 644** dokonało w przeszłości czynu podobnego (2 948 w roku ubiegłym), a **1 877** naruszyło inne przepisy (1 825 w 2008 roku).

W 2009 roku ujawniono **2 764** nieletnich sprawców dokonujących czynu karalnego **będących jednocześnie po spożyciu alkoholu**. Natomiast **48** nieletnich sprawców dokonało czynów karalnych będąc pod wpływem działania **narkotyków lub innych środków odurzających**. Analogicznie do roku 2008 odnotowano spadek liczby sprawców czynów karalnych, kiedy to ujawniono 3 307 sprawców nieletnich, którzy popełnili czyn karalny będąc po spożyciu alkoholu, oraz 32 osoby będące pod wpływem działania narkotyków lub podobnie działających środków odurzających.

Odnotowano **3 100** osób małoletnich poniżej 13 roku życia, które dopuściły się czynu zabronionego w rozumieniu art. 1 § 2 pkt. 2 *Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich* (odpowiednio 3 592 w 2008 roku). Liczba popełnionych przez nie czynów zabronionych to **2 078** (analogicznie 2 271 w 2008 roku). Należy zaznaczyć, iż czyny zabronione małoletnich poniżej 13 roku życia nie są uwzględniane w zestawieniu przestępczości ogółem.

Wśród czynów zabronionych dokonywanych przez osoby poniżej 13 roku życia, dominowały:

- kradzież cudzej rzeczy - **441** (491 w 2008 r.)
- kradzież z włamaniem - **241** (275 w 2008 r.)
- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu - **173** (184 w 2008 r.)
- udział w bójce lub pobiciu - **171** (198 w 2008 r.)
- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze - **138** (172 w 2008 r.)
- naruszenie przepisów z *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii* - **23** (18 w 2008 r.)

Do różnego typu szkół uczęszczało **50 003** nieletnich sprawców, tj. 98,3% ogólnej liczby nieletnich sprawców czynów karalnych ujawnionych w 2009 r. (odpowiednio 51 093 w roku 2008, tj. 98,1 %). Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2009 roku na terenie placówek oświatowych i wychowawczych stwierdzono ogółem **24 864** przestępstwa, tj. o 1 689 więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego (23 175 przestępstwa w 2008 r.).

Stwierdzone przestępstwa popełniono na terenie:

- szkół podstawowych i gimnazjalnych - **21 040** (19 443 w 2008r.)
- szkół średnich i zawodowych - **2 527** (2 612 w 2008 r.)
- internatów i burs szkolnych - **1 297** (1 120 w 2008 r.)

Na terenie powyższych placówek stwierdzono między innymi:

- rozbój, kradzież rozbójnicza i wymuszenie rozbójnicze - **4 191** (4 235 w 2008 r.)
- kradzież cudzej rzeczy - **3 737** (4 142 w 2008 r.)
- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu - **2 473** (1 575 w 2008 r.)
- bójki lub pobicia - **1 139** (1 257 w 2008 r.)
- naruszenia przepisów *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii* - **1 061** (712 w 2008 r.)
- kradzież z włamaniem - **870** (952 w 2008 r.)
- zgwałcenia - **35** (23 w 2008 r.)

Powyższe dane uwzględniają liczbę przestępstw stwierdzonych w obiektach placówek oświatowych, popełnionych zarówno przez nieletnich jak i dorosłych sprawców.

* Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 1 – zestawienie nr 3 i 4 a,b,c (str. 96-99)

Każde przedsięwzięcie dotyczące problematyki zapobiegania demoralizacji i przestępczości związane jest przede wszystkim z dążeniem do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa powszechnego, a w tym przekonania obywateli do niezbędności nawiązania trwałego, stałego, naturalnego partnerstwa z Policją oraz innymi instytucjami ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. W związku z powyższym na podstawie aktualnej wiedzy o stanie i poczuciu bezpieczeństwa określono obszary działania i kierunki aktywności zaangażowanych podmiotów oraz kontynuowano na terenie kraju realizację zadań wynikających z programów prewencyjnych takich jak: Rządowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży, Rządowy Program

Ograniczania Przystępczości i Aspołecznych Zachowań „Razem bezpiecznej”, mających na celu zapobieganie oraz eliminację zagrożeń. Zadania nakreślone w tych programach zmierzają do poprawy poczucia bezpieczeństwa społecznego między innymi poprzez działania realizowane w środowisku dzieci i młodzieży.

Wnioski:

- 1. W ramach przedsięwzięć mających na celu zapobieganie demoralizacji i przestępczości wśród dzieci i młodzieży funkcjonariusze Policji powinni kontynuować współpracę na rzecz dziecka i rodziny z instytucjami państwowymi, samorządowymi, organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz innymi podmiotami działającymi w tym obszarze.**
- 2. Ww. działania winny zmierzać do tworzenia lokalnego systemu międzyinstytucjonalnej wymiany informacji oraz programów profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży.**
- 3. Niezmiennie ważne pozostaje kontynuowanie i inicjowanie działań edukacyjnych kierowane do rodziców/opiekunów prawnych na temat rozpoznawania zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży, a także innych patologii społecznych.**
- 4. Uwagę należy skupić także na realizowaniu i wspomaganiu programów mających na celu rozwijanie świadomości społecznej w aspekcie prawnym.**
- 5. Ważnym pozostaje prowadzenie, wspólnie z placówkami oświatowymi diagnozy środowiska szkolnego pod kątem zagrożenia uczniów szkół i placówek oświatowych niedostosowaniem społecznym oraz uczestniczeniu w opracowaniu programów bezpieczeństwa.**

II. DZIAŁANIA POLICJI W ZAKRESIE ZAPOBIEGANIA ZJAWISKOM PATOLOGII SPOŁECZNEJ

2.1. Alkoholizm

Alkoholizm to zjawisko patologiczne, które z racji m.in. swojego związku z przestępczością pozostaje w ścisłym zainteresowaniu Policji. Aby ograniczyć jego skalę, a tym samym skutki zjawiska, Policja wykonuje szereg przedsięwzięć i czynności, w tym o charakterze profilaktycznym, informacyjno-edukacyjnym, szkoleniowym, ale także kontrolnym i represyjnym.

W roku 2009 w wybranych kategoriach przestępstw¹, w których badany jest stan trzeźwości sprawcy zarejestrowano łącznie **316 384** podejrzanych (przy ogólnej liczbie podejrzanych we wszystkich kategoriach przestępstw 521 699). Stan trzeźwości ustalono w 245 448 przypadkach, z czego **198 073** podejrzanych było nietrzeźwych, co stanowi **62,6 %** ogółu podejrzanych w analizowanych kategoriach (odpowiednio 62,1 % w 2008 r.).

Z kolei wśród nieletnich we wspomnianych kategoriach odnotowano **43 121** sprawców czynów karalnych, przy ogólnej liczbie sprawców we wszystkich kategoriach **50 872**. Badanie przeprowadzono u **16 948** sprawców, a **2 763** z nich okazało się nietrzeźwych. Stanowi to **6,4 %** ogółu sprawców w wybranych kategoriach (odpowiednio 7,4 % w r. 2008).

Dane statystyczne wyraźnie wskazują na powiązania alkoholizmu z przestępczością. Udział nietrzeźwych wśród ogółu sprawców w wybranych kategoriach przestępstw istotnych dla bezpieczeństwa publicznego w 2009 r. w porównaniu do roku 2008 przedstawia się następująco:

- zabójstwo – **54,6 %** nietrzeźwych podejrzanych (56,4 % w 2008 r.), **13 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (25 % w 2008 r.)
- uszczerbek na zdrowiu – **30,4 %** nietrzeźwych podejrzanych (30,2 % w 2008 r.), **3,2 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (3,9 % w 2008 r.)
- udział w bójce lub pobiciu – **36,2 %** nietrzeźwych podejrzanych (37,3 % w 2008 r.), **4,2 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (5,6 % w 2008 r.)
- zgwałcenie – **33,8 %** nietrzeźwych podejrzanych (33,1 % w 2008 r.), **9,2 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (8,2 % w 2008 r.)
- kradzież cudzej rzeczy – **15,5 %** nietrzeźwych podejrzanych (15,8 % w 2008 r.), **2,8 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (3,2 % w 2008 r.)

¹ Dotyczy przestępstw z art. 148, 151-159, 189-193, 197-200, 207, 216, 217, 222-228, 275, 278-282, 288-290 oraz rozdziałów XX (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu) i XXI (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny.

- rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze – **33,3 %** nietrzeźwych podejrzanych (34,9 % w 2008 r.), **6 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (6,7 % w 2008 r.)
- uszkodzenie rzeczy – **48,4 %** nietrzeźwych podejrzanych (48,9 % w 2008 r.), **9 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (10,2 % w 2008 r.)
- przestępstwa (czyny) przeciwko funkcjonariuszom publicznym – **71,5 %** nietrzeźwych podejrzanych (70,9 % w 2008 r.), **11,8 %** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (16,3 % w 2008 r.)

Tabela nr 1 - Podejrzani ogółem oraz w wybranych kwalifikacjach prawnych, w których w Policyjnym Systemie Statystyki Przestępczości TEMIDA wskazywany jest stan trzeźwości podejrzanego² w latach 2008 – 2009.

	Podejrzani we wszystkich kwalifikacjach OGÓŁEM	Podejrzani w wybranych kwalifikacjach	Ustalono stan trzeźwości	Nietrzeźwi	Udział nietrzeźwych wśród podejrzanych w %
2008	516 626	317 340	246 991	197 148	62,1
2009	521 699	316 384	245 448	198 073	62,6

Tabela nr 2- Nieletni sprawcy czynów karalnych ogółem oraz w wybranych kwalifikacjach prawnych, w których w Policyjnym Systemie Statystyki Przestępczości TEMIDA wskazywany jest stan trzeźwości podejrzanego

	Nieletni sprawcy we wszystkich kwalifikacjach OGÓŁEM	Nieletni sprawcy w wybranych kwalifikacjach	Ustalono stan trzeźwości	Nietrzeźwi	Udział nietrzeźwych wśród ogółu sprawców
2008	52 081	44 894	19 069	3 307	7,4
2009	50 872	43 121	16 948	2 763	6,4

* Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 2 – zestawienie nr 1 (str. 100)

W ramach działań profilaktycznych w 2009 roku policjanci służby prewencyjnej w całej Polsce ujawnili **19 252** małoletnich/nieletnich³, których stan wskazywał na znajdowanie się pod wpływem alkoholu (odpowiednio w 2008 roku 24 099). Najwięcej osób

² Dotyczy przestępstw z art. 148, 151-159, 189-193, 197-200, 207, 216, 217, 222-228, 275, 278-282, 288-290 oraz rozdziałów XX (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu) i XXI (przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny.

³ Sytuacje te nie miały związku z podejrzeniem popełnienia czynu karalnego.

pod działaniem tego środka ujawniono na terenie działania KWP w: Krakowie, Olsztynie, Szczecinie oraz we Wrocławiu.

Oprócz wykrywania sprawców przestępstw, którzy w chwili ich popełnienia znajdowali się w stanie nietrzeźwości, policjanci ujawniali także nietrzeźwych sprawców wykroczeń. Do których należy m.in. zakłócanie spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego lub wywoływanie zgorszenia w miejscu publicznym - jeżeli czyn ma charakter chuligański albo sprawca dopuścił się go będąc pod wpływem alkoholu (art. 51 § 2 kw). W analizowanym okresie policjanci ujawnili łącznie **93 996** takich wykroczeń, z czego w **590** przypadkach sprawcami tych czynów byli nieletni (odpowiednio 603 w 2008 r.).

Kolejnym zadaniem Policji związanym z profilaktyką alkoholową, w kategorii działań opiekuńczych, jest ujawnianie i izolacja osób nietrzeźwych, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób. Dotyczy to także sprawców przemocy domowej.

Dane liczbowe dotyczące doprowadzeń osób nietrzeźwych w latach 2008 - 2009 obrazuje zamieszczona niżej tabela.

Tabela nr 3 - Doprowadzeni do wytrzeźwienia w latach 2008 i 2009 z uwzględnieniem nieletnich

	Doprowadzeni do:	
	jednostek Policji ⁴ dorośli/nieletni	izb wytrzeźwień ⁵ / w tym nieletni
2008	80 367/754	215 924/2 396
2009	83 474/463	196 882/1 734

Analiza powyższych danych wskazuje na wzrost liczby dorosłych doprowadzonych celem wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych w 2009 r. o **3,9 %**. Tendencję spadkową o **38,6 %** w porównaniu do 2008 roku wykazuje natomiast liczba doprowadzonych osób

⁴ Dane na podstawie Formularza III/3 (Zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji).

⁵ Dane na podstawie sprawozdań z KWP/KSP oraz informacji przekazanych przez Stowarzyszenie Dyrektorów i Głównych Księgowych Izb Wytrzeźwień w Polsce (dane liczbowe obejmują również doprowadzonych do izb wytrzeźwień przez Straż Miejską/Gminną).

do 18 roku życia. Analizując dane dotyczące doprowadzonych do izb wytrzeźwień należy stwierdzić, iż w 2009 r. obserwujemy spadek liczby doprowadzonych dorosłych o **8,8 %** w stosunku do 2008 roku. Podobnie wygląda sytuacja w przypadku nieletnich, tj. w analizowanym okresie nastąpił spadek o **27,6 %** w stosunku do 2008 roku.

*Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 2 – zestawienie nr 2 i 3 (str. 101-102)

Kolejnym istotnym dla Policji zadaniem w ramach działań restrykcyjnych w zakresie zapobiegania alkoholizmowi jest kontrolowanie przestrzegania przepisów *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. W analizowanym okresie policjanci ujawnili łącznie **828 694** wykroczeń z tej ustawy, z czego **724 088** dotyczyło naruszenia art. 43¹ ust. 1 – spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom, ich nabywanie lub spożywanie w miejscach nielegalnej sprzedaży lub spożywanie napojów alkoholowych przyniesionych przez siebie/inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania. Najwięcej takich wykroczeń ujawniono na terenie podległym KWP w: Katowicach, Wrocławiu oraz Szczecinie.

*Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 2 – zestawienie nr 4 (str. 103)

Istotnym zadaniem Policji w omawianym obszarze, mającym charakter restrykcyjny, jest ujawnianie faktów nieprzestrzegania przepisów *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, tj. czynów, wobec których orzekanie następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym (art. 43 - sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w wypadkach kiedy jest to zabronione, w tym osobom do 18 roku życia, albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom, art. 45² - zakaz reklamy lub promocji napojów alkoholowych oraz art. 45³ - obrót hurtowy bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom).

Tabela nr 4 - Przepiępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* w latach 2008 - 2009

	Przepiępstwa stwierdzone	Podejrzani	Pokrzywdzeni/ w tym małoletni
2008	2111	1492	728/385
2009	2 064	1 132	617/317

* Sporządzone na podstawie danych z Policyjnego Systemu Statystyki Przepiępstwości „TEMIDA”

Zdecydowanie największą aktywność w 2009 r. w wykrywaniu przestępstw z *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* wykazała KWP w Krakowie – 625 przestępstw stwierdzonych, najwięcej zaś podejrzanych z tej ustawy odnotowano w KWP w Łodzi oraz KWP w Katowicach – po 163. W ostatniej zanotowano również największą ilość pokrzywdzonych, tj. 143, z czego w 40 przypadkach byli to małoletni.

* Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 2 – zestawienie nr 5 (str. 104)

W ramach wykonywania zadań służbowych w obszarze profilaktyki alkoholowej w 2009 roku policjanci ujawniali także przestępstwa z art. 208 k.k. – rozpijanie małoletniego.

Tabela nr 5 - Przestępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z art. 208 k.k.⁶ w latach 2008 --2009

	Przestępstwa stwierdzone z art. 208 kk	Podejrzani	Pokrzywdzeni
2008	521	219	2769
2009	410	255	1 484

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przemocności TEMIDA

Zauważalny jest spadek, w porównaniu z rokiem poprzednim, ilości przestępstw stwierdzonych o **21,3 %**, oraz o **46,4 %** liczby pokrzywdzonych. Najwięcej, bo 81 tego typu przestępstw stwierdzono na terenie działania KWP w Katowicach oraz KWP w Łodzi - po 64. Należy zaznaczyć, że wśród podejrzanych w 2009 r. aż **84** sprawców czynu z art. 208 kk to nieletni, co stanowi prawie **33 %** ogółu podejrzanych. Popełnili oni łącznie **127** czynów polegających na rozpijaniu małoletnich kolegów. Ponadto należy stwierdzić, iż w porównaniu z rokiem poprzednim, nastąpił wzrost liczby podejrzanych – o **16,4 %**.

Policjanci wzorem lat ubiegłych byli zarówno realizatorami jak i współrealizatorami licznych programów prewencyjnych w obszarze profilaktyki alkoholowej, akcji profilaktycznych oraz kampanii skierowanych głównie do młodych odbiorców, ale także ich rodziców i wychowawców.

⁶ art. 208 kk: Kto rozpija małoletniego, dostarczając mu napoju alkoholowego, ułatwiając jego spożycie lub nakłaniając go do spożycia takiego napoju, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

2.1.1. Przykładowe działania profilaktyczne w obszarze alkoholizmu

W 2009 roku, już po raz kolejny z inicjatywy Biura Prewencji KGP jednostki organizacyjne Policji włączyły się w ogólnopolską kampanię profilaktyczną pn. **„Zachowaj Trzeźwy Umysł”**, której inicjatorem było Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania. Kampania została objęta honorowym patronatem m.in. Komendanta Głównego Policji. Była ona prowadzona w ścisłej współpracy z gminami, w tym pełnomocnikami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i miała na celu promowanie profilaktyki uzależnień, konstruktywnych postaw dzieci i młodzieży, zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec patologii, w tym głównie alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy. Istotnym nurtem w ramach kampanii były działania edukacyjne prowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych, młodzieży szkolnej, jej rodziców i wychowawców oraz kierujących pojazdami. Jest to kampania o bardzo licznej grupie odbiorców, którą szacuje się nawet na kilka milionów.

Policjanci wszystkich jednostek wzięli także udział w ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej **„Alkohol - nieletnim dostęp wzbroniony”**, zorganizowanej przez Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji we współpracy ze Związkiem Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego w Polsce „Browary Polskie”. Edycja ta była prowadzona pod hasłem **„Pozory mylą, dowód nie”**. Kampania prowadzona do końca września została objęta honorowym patronatem przez Komendanta Głównego Policji i zainaugurowana została 2 lipca 2009 r. konferencją prasową w Centrum Prasowym w Warszawie przy ul. Foksal. Jej głównym celem było zwrócenie uwagi sprzedawców alkoholu i świadków sprzedaży w sklepach na terenie całej Polski, że dorosły wygląd klienta nie oznacza jego dorosłości. Realizowane w ramach kampanii działania opierały się na przeprowadzaniu przez policjantów służby prewencyjnej, w tym dzielnicowych, specjalistów ds. nieletnich, prewencji kryminalnej, szkoleń wśród sprzedawców napojów alkoholowych. Jako materiały pomocnicze policjanci dostarczali do sklepów w całej Polsce pakiety edukacyjno – informacyjne. W zestawach znalazły się ulotki, plakaty oraz naklejki, których treści przypominały o zakazie sprzedaży alkoholu małoletnim oraz zwracały uwagę na potrzebę weryfikacji przez sprzedawcę daty urodzenia w dokumencie tożsamości młodo wyglądających klientów. Funkcjonariusze przypominali, także o konsekwencjach wynikających ze sprzedaży alkoholu małoletnim.

Przykłady inicjatyw profilaktycznych w omawianym obszarze, z uwzględnieniem wybranych KWP/KSP przedstawione zostały poniżej.

- policjanci KMP w Bydgoszczy realizowali działania w ramach programu **„Alkohol, narkotyki - brak biletów powrotnych!”**. Podjęto również działania w ramach corocznej akcji **„Czerwona-zielona kartka”**. Akcja organizowana jest wspólnie z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz ZHR. Podczas przeprowadzonych działań na terenie Bydgoszczy dokonano 250 kontroli miejsc sprzedaży alkoholu, wręczono 33 czerwone kartki oraz 192 zielone. Kartki zielone wręczane są sprzedawcom, którzy przestrzegają przepisów dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu małoletnim,
- w Wydziale Prewencji KWP w Gdańsku opracowano i wdrożono zmienione **zasady postępowania policjantów w przypadku naruszeń prawa przez podmioty gospodarcze prowadzące działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych**, ujętych w ramach procedury „Żółte-czerwone karty”. Przedmiotowa procedura ma na celu zintensyfikowanie działań Policji w przypadku nieprzestrzegania przez w/w podmioty zapisów art. 18 ust. 10 pkt. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- w ramach projektu profilaktycznego pn. **„Rodzina wolna od alkoholu - wolna od przemocy”**, przygotowanego przez Wydział Prewencji KWP w Gorzowie Wlkp. policjanci lubuscy oraz pedagodzy szkolni w listopadzie i grudniu 2009 r. realizowali w gimnazjach spotkania z młodzieżą na temat przemocy w rodzinie oraz negatywnego wpływu alkoholu na życie rodzinne. Uczniom, którzy chcieli wyrazić swój sprzeciw wobec alkoholizmu i przemocy w rodzinie wręczano opaski silikonowe z hasłem „Wolność od alkoholu = Wolność od przemocy”. Spotkania przeprowadzane były na podstawie scenariusza opracowanego przez specjalistów – metodyka i specjalistę terapii uzależnień. Łącznie w 116 szkołach przeprowadzono prawie 500 spotkań profilaktycznych, w których udział wzięło ponad 11 tysięcy gimnazjalistów,
- KMP w Kielcach wspólnie z Urzędem Miasta, Kuratorium Oświaty i Świętokrzyskim Centrum Profilaktyki i Edukacji przeprowadziła konkurs dla dzieci i młodzieży pod nazwą **„Trzeźwe i odpowiedzialne macierzyństwo”**. Celem konkursu było społeczne uwrażliwienie na widok matek w stanie nietrzeźwym z dziećmi oraz nastoletnie macierzyństwo w aktualnym wymiarze społecznym,
- KWP w Krakowie z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie **zorganizował cykl szkoleń dla wszystkich wychowawców burs międzyszkolnych w Tarnowie** dotyczących

problematyki alkoholowej, w tym podejmowania działań na terenie burs w przypadku gdy pod wpływem alkoholu znajduje się mieszkaniec bursy. Wykłady prowadzone były przez przedstawiciela Zespołu ds. Nieletnich, a poruszały między innymi zagadnienia dotyczące spożywania, nadużywania alkoholu przez młodych ludzi na terenie szkoły lub na imprezach (półmetki, studniówki itp.) organizowanych przez samą młodzież lub rodziców;

- na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Wieluniu (KWP w Łodzi) realizowany był program prewencyjny pn. „**Młodość bez alkoholu**”, którego głównym celem było uświadomienie dzieciom i młodzieży zagrożeń, jakie wynikają z faktu spożywania alkoholu oraz ukazanie problemu alkoholizmu jako zjawiska patologicznego. Założeniem tego programu było ograniczenie zdarzeń kryminalnych, w których ofiarami są dzieci, wykreowanie prawidłowych postaw wobec zjawiska alkoholizmu, podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie konsekwencji zdrowotnych i prawnych, jeśli chodzi o spożywanie alkoholu oraz promowanie zdrowego trybu życia. Program realizowany był przy współudziale pedagogów szkolnych, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Wieluniu, Stowarzyszenia Profilaktyki i Terapii „Tratwa”, Fundacji „Bezpieczna Droga” oraz przy współpracy z Gminną Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- KWP w Olsztynie była inicjatorem działań pn. „**Chrońmy dzieci przed alkoholem**”. Dotychczasowe działania polegające na ujawnianiu nieletnich pod wpływem alkoholu najczęściej nie prowadziły do ukarania osób, które popełniły przestępstwo w myśl przepisów art. 208 KK, bądź z art. 43 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi*. Dlatego w celu zmniejszenia zjawiska spożywania alkoholu przez osoby w wieku do lat osiemnastu oraz w celu ujawniania faktów przestępstwa sprzedaży/podawania alkoholu osobom małoletnim, podjęto działania prewencyjno – operacyjne. Działania te realizowane były i są nadal na terenie całego województwa. W powyższe działania zaangażowani są policjanci komórek ds. nieletnich i patologii, ruchu drogowego, dzielnicowych, funkcjonariusze służb patrolowo-interwencyjnych oraz pionu kryminalnego, a także funkcjonariusze instytucji pozapolicyjnych (np. Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej i Straży Miejskiej/Gminnej itp.), pełniący służbę w ubraniu cywilnym;
- na uwagę zasługują działania podejmowane przez Komendę Powiatową Policji w Prudniku (KWP w Opolu), która w ramach prowadzonych działań profilaktycznych wykorzystywała tzw. **alkogogle**, za pomocą których uświadamiano zarówno młodym ludziom i dorosłym jakie mogą być w życiu codziennym konsekwencje nadużywania alkoholu,

- Komenda Miejska Policji w Poznaniu po raz kolejny podjęła inicjatywę polegającą na podejmowaniu interwencji w związku z naruszaniem przepisów określonych w *Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*. Przyczyniło się to do zawiązania współpracy i zawarcia porozumienia z Prezydentem Miasta Poznania. **Patrole płatne**, jako jedna z form realizowania przedsięwzięć wynikających ze strategii „Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010”, ze względu na swoją wysoką efektywność, stały się trwałym punktem współdziałania Urzędu Miasta Poznania i Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu. Jako cel główny służb w patrolach płatnych wyznaczono obowiązek podejmowania interwencji w związku z nieprzestrzeganiem zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Uwzględniając przygotowywane przez Wydział Prewencji KMP w Poznaniu comiesięczne analizy stanu zagrożenia oraz spostrzeżenia zgłaszane przez komendantów komisariatów, a także wnioski i uwagi Urzędu Miasta, w szczególności z Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa w zakresie realizacji zapisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi modyfikowano grafiki rejonów pełnienia służby,
- Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim (KWP zs. w Radomiu) opracowała projekt przedsięwzięć ograniczających zjawisko alkoholizmu i narkomanii na terenie powiatu makowskiego, w postaci programu pn. **„Alkoholizm – nie jestem obojętny”**. Adresatem była młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna oraz osoby dorosłe, w szczególności sprzedawcy i właściciele lokali gastronomicznych oraz osoby spożywające alkohol wbrew zakazom. Celem programu było kształtowanie prawidłowych postaw dzieci i młodzieży wobec problemu uzależnienia, edukacja, jak uchronić się od uzależnienia oraz wzmocnienie asertywności i nabycie wiedzy o bezpiecznych zachowaniach. Postawione cele zostały zrealizowane poprzez: spotkania w szkołach z młodzieżą, rodzicami, pedagogami, utworzenie punktu konsultacyjnego w Poradni Rodzinnej działającej przy PCPR, przeprowadzenie lokalnej kampanii informacyjnej, prowadzenie działań pn. „Trzeźwość”, organizację sympozjum naukowego, bieg uliczny „Ku Trzeźwości”, konkurs plastyczny na temat „Alkohol, narkotyki – stanowczo nie” oraz konkurs wiedzy z zakresu problematyki alkoholizmu i narkomanii. KPP w Płońsku w dniu 27 maja 2009 r. w Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie odbyła się lokalna debata pt. **„Sprawdź czy twoje picie jest bezpieczne”**. Była ona częścią ogólnopolskiej społecznej kampanii profilaktyczno – edukacyjnej pod tym samym tytułem, zorganizowanej z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którą czynnie zaangażowała się KPP w Płońsku i tamtejszy Urząd

Miasta. Wykład pt. „Sprawdź, czy twoje picie jest bezpieczne” wygłosił prezes Warszawskiego Stowarzyszenia Abstynenckiego. W debacie udział wzięli m.in. przedstawiciele Urzędu Miasta, Rady Miejskiej w Płońsku, Komendy Powiatowej Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądu Rejonowego, Prokuratury Rejonowej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Zaproszeni zostali także, przedstawiciele służby zdrowia, pedagodzy szkolni, media lokalne oraz organizacje pozarządowe;

- ciekawym przykładem jest kampania prewencyjna realizowana przez KPP w Głogowie (KWP we Wrocławiu) pod nazwą „**Prowadzę, jestem trzeźwy**”. Elementami składowymi tych działań były: spoty telewizyjne w lokalnych mediach, bilbordy, plakaty oraz prelekcje w szkołach z wykorzystaniem tzw. alkogogli oraz prezentacji multimedialnej „**Pamiętaj, masz jedno życie**”. Działania te były realizowane wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Profilaktyki Uzależnień.

Wnioski:

- 1. Podejmowane przez Policję w tym obszarze działania, o charakterze profilaktycznym powinny zmierzać przede wszystkim do opóźniania inicjacji alkoholowej młodych ludzi, tym samym zmniejszenia udziału nietrzeźwych sprawców czynów karalnych (podejrzanych) wśród ogółu sprawców (podejrzanych);**
- 2. Pożądanym kierunkiem jest zintensyfikowanie edukacji rodziców i wychowawców oraz wzmacnianie w nich poczucia odpowiedzialności za młode pokolenie w kształtowaniu postaw wobec używek, w tym alkoholu;**
- 3. Dążenie do zwiększenia zaangażowania organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji, które poprzez m.in. ogólnopolskie kampanie społeczne powinny przyczyniać się do zmiany postaw dorosłych jako wzorców do naśladowania dla najmłodszych.**

2.2. Narkomania

Problem narkomanii nie dotyczy wyłącznie środowisk patologicznych. Są one wszechobecne w naszym życiu i właściwie nie ma środowisk i miejsc, które byłyby od nich wolne. Liczba osób uzależnionych regularnie rośnie, a ich wiek obniża się. Małoletni, zażywający narkotyki to głównie dzieci w wieku powyżej 13 roku życia, pochodzące z tzw. „dobrych domów”.

Najczęściej popełniane w 2009 r. przestępstwa stwierdzone wynikające z naruszenia przepisów *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii* to:

- nielegalny obrót środkami odurzającymi (art. 56) – **2 969** przestępstw stwierdzonych,
- posiadanie znacznych ilości narkotyków (art. 62 ust.2) – **1 290** przestępstw stwierdzonych,
- przemyt narkotyków (art. 55) – **880** przestępstw stwierdzonych,
- uprawa maku lub konopi bez zezwolenia (art. 63) – **729** przestępstw stwierdzonych,
- zakazany wyrób lub obrót przyrządami do nielegalnej produkcji środków odurzających (art. 54) – **192** przestępstwa stwierdzone,
- nielegalny wyrób środków odurzających (art. 53) – **174** przestępstwa stwierdzone.

W 2009 roku stwierdzono ogółem **68 288** przestępstw z *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*. Nieletni sprawcy w 2009 r. popełnili **15 830** czynów karalnych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowiło **23,1 %** ogółu przestępstw narkotykowych.

Najczęściej przestępstwa stwierdzone, bo aż w **59 053** przypadków popełniane były na ulicach i w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych na terenach miast. Wskaźnik zagrożenia na 100 tys. ludności wynosił średnio **179,0**. Najwyższy był w województwie wielkopolskim (369,4), świętokrzyskim (364,8), lubuskim (246,5). Najmniejsze zagrożenie odnotowano natomiast w województwie podkarpackim (54,0), lubelskim (76,6) oraz podlaskim (96,2). Wykryto **66 349** przestępstw narkotykowych, co kształtuje wskaźnik wykrywalności na poziomie - **97,1 %**. Najwyższą wykrywalnością w tej kategorii przestępstw wykazały się garnizony: wielkopolski (99,1 %), świętokrzyski (98,8%), lubelski i lubuski (97,7 %). Podejrzani o dokonanie przestępstw narkotykowych (26204 w 2009r.) to najczęściej mężczyźni (24 606) w wieku pomiędzy 17 a 29 lat.

Na podstawie informacji otrzymanych z jednostek organizacyjnych Policji z satysfakcją można stwierdzić, iż Policja w walce z narkomanią nie jest zdana wyłącznie na własne siły. Coraz więcej podmiotów zarówno wśród władz samorządowych, instytucji i organizacji pozarządowych tworzy wspólne koalicje sojuszników na rzecz przeciwdziałania rozprzestrzeniania zjawiska narkomanii. Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień to przede wszystkim rozwój kontaktów z Ośrodkami Terapii Uzależnień, Monarem, poradniami psychologiczno - pedagogicznymi, Stowarzyszeniem Powrót z „U”, kuratorami sądowymi oraz pedagogami szkolnymi. Policjanci docierają ponadto do szkół, środowisk młodzieżowych oraz prowadzą wzmożone kontrole rejonów najbardziej zagrożonych przestępczością narkotykową.

Wnioski:

1. Mając na celu podwyższenie skuteczności przedsięwzięć na rzecz ujawniania i zwalczania źródeł i sposobów dystrybucji narkotyków w szkołach, uczelniach, innych obiektach użyteczności publicznej, a tym samym przeciwdziałania zjawisku narkomanii, należy dążyć do poprawy poziomu realizacji zadań określonych w założeniach „Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010” oraz egzekwowania przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.
2. Istotne jest wdrażanie działań prewencyjnych przez wszystkie jednostki organizacyjne Policji oraz przeprowadzanie lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych kierowanych do szerokiego grona odbiorców, obejmujących zagadnienia przestępczości narkotykowej nieletnich oraz zagrożeń związanych z ich zażywaniem.
3. Kontynuować należy współpracę z dyrekcjami szkół, właścicielami pubów i dyskotek w zakresie diagnozy zjawiska i wzajemnego przepływu informacji.

2.3. Prostytucja i handel ludźmi

Handel ludźmi jest przestępstwem określonym w art. 253 § 1 kk. W brzmieniu artykułu „*kto uprawia handel ludźmi nawet za ich zgodą, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3*”. Ponadto definicja określająca pojęcie handlu ludźmi została zawarta w art. 3 protokołu uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, a dotyczącego zapobiegania, zwalczania oraz karania handlu ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi. Treść wspomnianego artykułu wzbogaca zakres pojęciowy podstawowej definicji handlu ludźmi o dodatkowe aspekty, a mianowicie:

- werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób, z zastosowaniem gróźb lub użyciem siły, lub też z wykorzystaniem innej formy przymusu, uprowadzenia, oszustwa, wprowadzenia w błąd, nadużycia władzy lub wykorzystania słabości, wręczenia lub przyjęcia płatności lub korzyści dla uzyskania zgody osoby mającej kontrolę nad inną osobą, w celu wykorzystania. Wykorzystanie obejmuje, wykorzystywanie prostytucji innych osób, lub inne formy wykorzystania seksualnego, pracę lub usługi o charakterze przymusowym, niewolnictwo lub praktyki podobne do niewolnictwa, zniewolenie albo usunięcie organów,
- zgoda ofiary handlu ludźmi na zamierzone wykorzystanie, o którym mowa powyżej;
- werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie dziecka celem jego wykorzystania uznawane jest za „handel ludźmi” nawet wówczas, gdy nie obejmuje żadnej z metod, o której mowa powyżej,
- „dziecko” oznacza osobę, która nie ukończyła osiemnastego roku życia.

Tabela nr 6 - Liczba postępowań z art. 253 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - handel ludźmi (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności %	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	44	42	95,5	42
2005	19	17	89,5	17
2006	18	15	83,3	14
2007	22	23	100	21
2008	60	59	98,3	59
2009	46	44	95,7	44

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 7 – Sprawcy z art. 253 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - handel ludźmi (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Osoby podejrzane			Sprawcy cudzoziemcy
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	44	21	2	19	-
2005	19	9	2	7	-
2006	18	9	4	5	3
2007	22	23	7	16	4
2008	60	17	3	14	4
2009	46	23	4	19	3

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 8 – Pokrzywdzeni z art. 253 § 1 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - handel ludźmi (lata 2004-2009)

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	35	3	3
2005	17	12	-
2006	16	-	-
2007	859	-	-
2008	62	14	-
2009	59	11	8

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 9 - Liczba postępowań z art. 203 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - zmuszanie do uprawiania prostytucji (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności %	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	46	43	93,5	43
2005	35	32	91,4	32
2006	42	42	100	41
2007	55	51	92,7	43
2008	35	34	97,1	34
2009	33	32	97,0	32

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 10 – Sprawcy z art. 203 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny – zmuszanie do uprawiania prostytucji (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Osoby podejrzane			Sprawcy cudzoziemcy
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	46	29	5	24	7
2005	35	17	3	14	4
2006	42	31	6	25	2
2007	55	26	11	15	1
2008	35	23	4	19	6
2009	33	6	-	6	-

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 11 – Pokrzywdzeni z art. 203 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny – zmuszanie do uprawiania prostytucji (lata 2004-2009)

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	47	2	5
2005	34	-	5
2006	44	4	2
2007	38	-	11
2008	28	2	-
2009	17	2	2

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 12 - Liczba postępowań z art. 204 § 1 i 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności %	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	376	368	97,6	367
2005	422	412	97,6	395
2006	205	202	98,1	201
2007	271	268	98,5	266
2008	214	215	98,6	211
2009	375	372	99,2	369

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr13 - Sprawcy z art. 204 § 1 i 2 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Osoby podejrzane			Sprawcy cudzoziemcy
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	376	186	44	142	19
2005	422	196	52	144	15
2006	205	104	31	73	5
2007	271	122	39	83	3
2008	214	138	41	97	2
2009	375	147	26	121	2

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 14 - Liczba postępowań z art. 204 § 3 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo w odniesieniu do małoletniego (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności %	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	43	42	97,7	42
2005	59	59	100	57
2006	29	27	93,1	23
2007	44	43	99,7	43
2008	21	21	100	20
2009	20	19	95,0	19

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 15 - Sprawcy z art. 204 § 3 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo w odniesieniu do małoletniego (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Osoby podejrzane			Sprawcy cudzoziemcy
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	43	18	5	13	-
2005	59	42	17	25	1
2006	29	27	10	17	-
2007	44	23	7	16	-
2008	21	18	9	9	-
2009	20	11	4	7	-

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 16 - Pokrzywdzeni z art. 204 § 3 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo w odniesieniu do małoletniego (lata 2004-2009)

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	67	-	55
2005	78	1	67
2006	46	-	45
2007	242	1	242
2008	28	-	28
2009	123	-	123

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 17 - Liczba postępowań z art. 204 § 4 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - uprowadzenie w celu uprawiania prostytucji za granicą (lata 2004-2009)

	Postępowania wszczęte	Postępowania zakończone	Przestępstwa stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności %	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	9	8	6	6	100	6
2005	9	12	3	2	66,7	2
2006	7	7	3	3	100	3
2007	6	5	1	1	100	1
2008	6	8	3	2	66,7	2
2009	2	7	6	6	100	6

*dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 18 - Sprawcy z art. 204 § 4 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - uprowadzenie w celu uprawiana prostytucji za granicą (lata 2004-2009)

	Przestępstwa stwierdzone	Osoby podejrzane			Sprawcy cudzoziemcy
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	6	4	2	2	-
2005	3	1	1	-	-
2006	3	2	-	2	-
2007	1	2	-	2	-
2008	3	4	1	3	2
2009	6	8	1	7	-

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 19 – Pokrzywdzeni z art. 204 § 4 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks Karny - uprowadzenie w celu uprawiana prostytucji za granicą (lata 2004-2009)

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	9	-	-
2005	5	-	-
2006	2	-	-
2007	1	-	-
2008	4	-	-
2009	7	-	-

dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

Tabela nr 20 - Liczba postępowań z art. 8 ustawy przepisy wprowadzające Kodeks Karny – oddanie w stan niewolnictwa (lata 2005-2009)

	Przestępstwa Stwierdzone	Przestępstwa wykryte	Wskaźnik wykrywalności %	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2005	-	-	-	-
2006	1	-	-	-
2007	-	-	-	-
2008	3	3	100	-
2009	-	-	-	-

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „Temida”

2.3.1. Działania jednostek i komórek organizacyjnych Policji zmierzające do przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi

Komenda Główna Policji:

- promowano treści profilaktycznych na www.policja.pl, w tym z okazji Dnia Przeciwno Handlowi Ludźmi,
- nawiązano współpracę z magazynem „Policja 997” zmierzającą do podniesienia świadomości funkcjonariuszy Policji na temat zjawiska handlu ludźmi, której skutkiem był cykl artykułów prasowych dotyczących poszczególnych form przedmiotowego procederu,
- kontynuowano współpracę Centralnego Zespołu dw. z Handlem Ludźmi z Ośrodkiem Badań Handlu Ludźmi z Instytutem Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, w ramach której m.in. realizowano badania na temat relacji sprawca – ofiara,
- nawiązano współpracę z Ośrodkiem Badań nad Migracjami Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego w związku z projektem badawczym dotyczącym penalizacji zjawiska pracy przymusowej. W ramach świadczenia merytorycznego wsparcia badań prowadzonych przez instytucje naukowe,
- opracowano przez wspólnie z Fundacją „La Strada” kwestionariusza ewaluacyjnego w ramach działalności badawczej Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi, celem kompleksowego zdiagnozowania potrzeb szkoleniowych funkcjonariuszy Policji w przedmiotowym zakresie,
- uczestnictwo przedstawicieli Centralnego Zespołu dw. z Handlem Ludźmi w wypracowaniu na forum Grupy Roboczej międzyresortowego Zespołu Zwalczenia i Zapobiegania Handlowi Ludźmi projektu wdrożenia pilotażu na terenie województwa mazowieckiego,
- uczestnictwo przedstawicieli Centralnego Zespołu dw. z Handlem Ludźmi we wspólnych warsztatach szkoleniowych Policji, Straży Granicznej i prokuratury, zorganizowanych przez Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie w ramach współpracy z koordynatorami dw. z handlem ludźmi powołanymi w oddziałach Straży Granicznej. Szkolenie obejmowało zagadnienia związane m.in. z: realizacją zadań wynikających z „Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi”, funkcjonowaniem instytucji Krajowego Centrum Interwencyjno - Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi, problematyką wprowadzania pokrzywdzonych do Programu wsparcia i ochrony ofiar/świadków handlu ludźmi, oceną i rekomendacjami zmian w **„Algorytmie postępowania funkcjonariuszy organów ścigania w przypadku ujawnienia**

ofiary/świadka handlu ludźmi” oraz opracowaniem i wdrożeniem **„Modelu wsparcia i ochrony dziecka – ofiary handlu ludźmi”**,

- opracowano i wdrożono w ramach doskonalenia zawodowego kursu specjalistycznego z Zakresu Handlu Ludźmi. Zgodnie z założeniami organizacyjnymi podstawowym celem opracowanego kursu specjalistycznego jest przygotowanie funkcjonariuszy Policji do wykonywania zadań służbowych związanych z zapobieganiem i zwalczaniem handlu ludźmi,
- przeprowadzono szkolenia dla funkcjonariuszy pionu kryminalnego i prewencji we wszystkich jednostkach szczebla wojewódzkiego Policji i Straży Granicznej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia identyfikacji ofiar handlu ludźmi,
- podjęto prace nad modernizacją programów szkoleniowych: kursu podstawowego dla funkcjonariuszy Policji, kursu specjalistycznego dla funkcjonariuszy operacyjno-dochodzeniowych oraz kursu specjalistycznego dla służby dyżurnej w zakresie problematyki handlu ludźmi, ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji i postępowania z ofiarą przedmiotowego przestępstwa;
- uczestniczono w opracowaniu modelu ochrony dziecka - ofiary handlu ludźmi poprzez udział w spotkaniach eksperckich z zakresu omawianej problematyki organizowanych przez Zespół ds. Handlu Ludźmi DPM MSWiA;
- opracowano i przekazano do DPM MSWiA informację na temat przestępstw zmuszania do prostytucji oraz sutenerstwa wobec osób małoletnich;
- konsultowano projekt „Wskazówek dotyczących zasad postępowania funkcjonariuszy w przypadku podejrzenia zaistnienia przestępstwa handlu ludźmi w stosunku do małoletnich cudzoziemców”.

Komenda Wojewódzka w Gorzowie Wielkopolskim:

- realizowano III edycję projektu profilaktycznego pn. **„Zapobieganie handlowi ludźmi”**. Celem działań było m.in.: ograniczenie zjawiska handlu ludźmi na terenie województwa lubuskiego, kształtowanie świadomości wiktymologicznej młodzieży oraz ochrona młodzieży przed staniem się ofiarą handlu ludźmi. Głównym założeniem projektu było przeprowadzenie spotkań profilaktycznych z młodzieżą szkół średnich - potencjalnymi ofiarami handlu ludźmi. Działania skierowane były do uczniów zasadniczych szkół zawodowych i szkół technicznych, najbardziej zagrożonych zjawiskiem handlu ludźmi. Spotkania przeprowadzali policjanci na podstawie przygotowanego przez Wydział Prewencji KWP w Gorzowie Wlkp. scenariusza zajęć profilaktycznych przy wykorzystaniu materiałów dydaktycznych przygotowanych przez Fundację „La Strada” i Caritas Archidiecezji Warszawskiej. Działaniami objęto 19 zasadniczych szkół zawodowych,

26 liceów ogólnokształcących, 15 liceów profilowanych, 23 technika. Łącznie przeprowadzono 190 spotkań. Realizacji projektu towarzyszyła kampania edukacyjno-informacyjna w środkach masowego przekazu przeprowadzona przy współpracy z Zespołem Prasowym Komendy Wojewódzkiej Policji oraz oficerami prasowymi KPP/KMP woj. lubuskiego.

Komenda Wojewódzka Policji zs. w Radomiu:

- na terenie działania właściwemu KPP w Szydłowcu przeprowadzono akcję informacyjno - edukacyjną pod nazwą **„Zagraniczna praca”**. W ramach akcji odbyły się spotkania z uczniami Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. KOP w Szydłowcu, podczas których wykorzystano prezentację multimedialną Fundacji La Strada. Słuchacze mogli dowiedzieć się między innymi o tym, jakie podstawowe elementy powinna zawierać każda umowa o pracę oraz jakie zachowaniach należy uznać za ryzykowne. Posługując się informacjami prasowymi, przedstawiono także różne formy handlu ludźmi. W ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Szydłowcu, upowszechniano ulotki informujące, jak ustrzec się ww. zagrożeń. Natomiast KPP w Lipsku prowadziła poprzez stronę internetową rozgłośni „Twoje Radio Lipsko” oraz za pośrednictwem kwartalnika „Życie Powiśla” działania informacyjne skierowane do mieszkańców powiatu lipskiego. Polegały one na udzielaniu porad osobom wyjeżdżającym do pracy poza granicę kraju. Ponadto na festynach, piknikach i targowisku miejskim w Lipsku upowszechniano ulotkę pn.: **„Praca za granicą duże zarobki czy duże ryzyko”**. W ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Urzędami Gmin, Ośrodkami Pomocy Społecznej przekazano do rozpowszechnia wśród petentów ulotki dotyczących bezpiecznej pracy poza granicami kraju.

Komenda Powiatowa Policji w Sierpcu we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Ośrodkami Pomocy Społecznej przeprowadziła na terenie powiatu kampanię dotyczącą bezpiecznych sposobów szukania pracy. Zachęcano ponadto do korzystania ze stron internetowych EURES i Fundacji ITAKA. Komenda Powiatowa Policji w Sochaczewie zawarła **porozumienie z Powiatowym Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w sprawie zasad udzielania wsparcia ofiarom handlu ludźmi**. Porozumienie zawiera szczegółowe ustalenia, którymi wspólnie z pracownikami Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Sochaczewie należy się kierować w sytuacjach związanych z pomocą ofiarom handlu ludźmi.

Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku:

- KWP w Gdańsku realizując działania prewencyjne w obszarze zapobiegania handlowi ludźmi realizowała przedsięwzięcia informacyjno - edukacyjne skierowane do dzieci,

młodzieży, dorosłych mieszkańców, w ramach których m.in. rozprowadzano broszury opracowane w poszczególnych powiatach. W okresie wakacyjnym w lokalnych czasopismach publikowano artykuły, a poprzez lokalne stacje radiowe nadawano audycje o tematyce związanej ze zjawiskiem handlu ludźmi. Z młodzieżą w szkołach ponadgimnazjalnych przeprowadzono szereg rozmów, w czasie których poruszano m.in. tematykę handlu ludźmi, bezpieczeństwa pracy za granicą, unikania zagrożeń oraz zasad postępowania w przypadku, gdy staniemy się ofiarami handlu ludźmi.

Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach:

- przedsięwzięcia prewencyjne Policji katowickiej koncentrowały się w szczególności na działaniach informacyjno-edukacyjnych prowadzonych wspólnie z zespołami prasowymi i rzecznikami jednostek organizacyjnych Policji województwa śląskiego. Za pośrednictwem **stron internetowych i lokalnych mediów** przekazywane były informacje na temat bezpiecznego zatrudnienia poza granicami Polski, środków ostrożności przy wyborze ofert, a także porady prawne oraz adresy i numery telefonów podmiotów, w których można uzyskać szczegółowe informacje lub pomoc w razie zaistnienia tego rodzaju zdarzenia. Współpracowano w tym zakresie z powiatowymi urzędami pracy, lokalnymi ośrodkami zdrowia, ośrodkami pomocy społecznej, stowarzyszeniami, a także placówkami celnymi oraz Strażą Graniczną. Ponadto w ramach współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Metodyczno – Edukacyjnym „Metis” zorganizowano seminarium szkoleniowe pt. **„Zagrożenia dzieci i młodzieży wynikające z rozwoju cywilizacji konsumpcyjnej. Galerianki – nieletnie prostytutki”**. W seminarium uczestniczyli pedagodzy i nauczyciele z terenu całego województwa. KPP w Tarnowskich Górach zrealizowała kampanię pn. **„Czy wiem, gdzie jądę”**. Akcja ta miała charakter informacyjno-profilaktyczny i skierowana była głównie do osób młodych, które miały zamiar wyjechać za granicę w celu podjęcia pracy. Tarnogórcy policjanci, we współpracy z Urzędem Miasta, Powiatowym Urzędem Pracy, Biurem Paszportowym oraz Międzynarodowym Lotniskiem w Pyrzowicach przekazywali porady poprzez dystrybucję ulotek i plakatów w powyższych placówkach oraz umieszczenie informacji w witrynie internetowej KPP. Ponadto podczas cyklu spotkań z młodzieżą specjaliści ds. nieletnich omawiali zagrożenia związane ze zjawiskiem handlu ludźmi do przymusowej pracy i zmuszania do prostytucji, a także włączali młodzież w dyskusję nad prezentowanym **filmem prewencyjnym MTV „Exit”**.

Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie:

- KPP w Kolbuszowej w ramach działań prewencyjnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Kolbuszowej upowszechniali ulotki **„Uwaga atrakcyjna oferta pracy**

za granicą to często po prostu handel ludźmi”, „Nadzieja – projekt przeciwdziałania prostytutce przymuszonej i handlowi ludźmi” oraz plakaty „Wróć bez HIV”, które zostały umieszczone we wszystkich urzędach na terenie powiatu kolbuszowskiego.

Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie:

- Wspólnie z Urzędem Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego w ramach partnerskiego programu edukacji społecznej „Wspólnie przeciw uzależnieniom i przemocy” zorganizowali we wrześniu 2009 r. konkurs dla młodzieży szkolnej i akademickiej, pn.: „Profilaktyka oczami młodzieży”. Wśród tematów konkursowych wskazano tytuł: „Handel ludźmi jako współczesna forma niewolnictwa”.

2.4. Wykorzystywanie seksualne małoletnich i przemoc seksualna

Zarejestrowane przypadki wykorzystywania seksualnego dzieci to jedynie niewielka część realnej skali zjawiska. Ukryty charakter przestępstw jest głównym ograniczeniem jego pomiaru i pełnego określenia skali oraz charakteru wykorzystywania seksualnego. Dane statystyczne, którymi dysponuje Policja ukazują liczbę zgłoszonych, stwierdzonych i wszczętych spraw.

Tabela nr 21 - Wykorzystywanie seksualne małoletnich - porównanie 2008r. do 2009r.

kwalifikacja prawna	2008					2009				
	czyny			pokrzywdzeni		czyny			pokrzywdzeni	
	stwierdzone	wykryte	wskaznik wykrycia %	ogółem	małoletni	stwierdzone	wykryte	wskaznik wykrycia %	ogółem	małoletni
Zgwałcenie /art.197§1-2 kk/	1 526	1 239	81.2	1 351	312	1 530	1 268	82.9	1 380	319
Molestowanie seksualne z nadużyciem stosunku zależności /art.199 kk/	143	144	100.0	145	100	94	93	98.9	90	59
Obcowanie płciowe z osobą poniżej 15 lat /art.200 §1 kk/	1 683	1 528	90.8	5 635	5 635	1 657	1 542	93.0	6021	6021
Kazirodztwo /art.201 kk/	28	28	100.0	15	15	51	51	100	40	0
Rozpowszechnianie pornografii/art.202 §2 kk/	48	34	70.8	31	31	276	255	92.4	1043	1043
RAZEM	3 428	2 973	86.7	7 177	6 154	3 608	3 209	88.9	8 574	7 442

*dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przemoczości „Temida”

Z analizy danych statystycznych wynika, że przestępczość przeciwko wolności seksualnej w ostatnich latach **utrzymuje się na porównywalnym poziomie**. W przypadku przestępstwa zgwałcenia liczba czynów zabronionych, jak i osób pokrzywdzonych pozostaje na poziomie porównywalnym do 2008 roku.

W przypadku czynów z art. 197§1 i §2 kk **najwyższy wskaźnik zagrożenia** występuje w województwie lubuskim (5,8 %) i dolnośląskim (5,6 %) przy średniej krajowej 3,7 % czynów na 100 tys. mieszkańców. Największą wykrywalność sprawców odnotowano w garnizonie opolskim (95,1 %), mazowieckim (91,1 %) oraz lubelskim (90,7 %), przy średniej krajowej na poziomie **82,3 %**. Spośród nieletnich podejrzanych o czyn z art. 197 kk najwięcej podejrzanych ujawniono w województwie lubelskim (49), mazowieckim (41), dolnośląskim (36).

Stwierdzono **spadek liczby molestowań z nadużyciem stosunku zależności** ze 143 przypadków w 2008 roku do **94** przypadków w 2009 roku, tj. o 65,7 %. Zmniejszyła się także ilość pokrzywdzonych małoletnich w tej kategorii przestępstw, ze 100 pokrzywdzonych w 2008 roku do **59** w 2009 roku.

Liczba stwierdzonych przestępstw kazirodztwa **wzrosła** z 28 do **51 przypadków**, tj. o **54,9 %** w stosunku do 2008 roku, natomiast liczba osób pokrzywdzonych z 15 w 2008 roku do **40 osób** w 2009 roku. Powodem takiego stanu rzeczy wydaje się wzrastająca świadomość ofiar i ich bliskich, a tym samym poczucie potrzeby powiadomienia o przestępstwie organów ścigania.

Odnotowano także nieznaczny, bo wynoszący **0,98 %** spadek liczby przestępstw ściganych z art. 200§1 kk., przy jednoczesnym wzroście ilości pokrzywdzonych z 5 696 osób w 2008 roku do **6 021** osób w 2009 roku. Należy jednak **zaznaczyć wzrost wskaźnika wykrywalności w tej kategorii przestępstw o prawie 2 %**. Najwięcej przypadków przestępstw stwierdzonych w tej kategorii odnotowano w garnizonie śląskim (216), małopolskim (206) i dolnośląskim (161). Najniższe zagrożenie tą kategorią przestępstwa odnotowano natomiast w województwach: podkarpackim (wskaźnik zagrożenia 1,8 %), świętokrzyskim (2,2 %), lubelskim i mazowieckim (2,5 %). Najlepsze efekty wykrywcze osiągnięto w garnizonie zachodniopomorskim (98,2 %), podkarpackim (97,4 %), świętokrzyskim i kujawsko-pomorskim (po 96,4%). Ogółem skierowano do **prokuratur 711 aktów oskarżenia**. Wobec 241 podejrzanych zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Przestępstwem pedofilii zostało pokrzywdzonych **6 021 małoletnich**. Najwięcej z nich (1 446) pochodzi z województwa dolnośląskiego, śląskiego (1 203) oraz wielkopolskiego (1 066).

Na uwagę zasługuje analiza danych dotyczących art. 202§2 kk, tj. prezentowania treści o charakterze pornograficznym osobom małoletnim. W 2008 roku stwierdzono 48 czynów, zaś w 2009 aż **276**, co daje ponad pięciokrotny wzrost liczby takich przypadków. **146** z tej liczby czynów popełniły osoby nieletnie. Najwięcej czynów wykryto w woj. małopolskim (51), śląskim (45) oraz zachodniopomorskim (24). Najmniejsze zagrożenie prezentowaniem pornografii małoletnim odnotowano w woj. podlaskim (1), świętokrzyskim (3) i warmińsko-mazurskim (4). **Z liczby 38 podejrzanych o ww. czyny wobec 5 zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.**

Wśród **1 279** przypadków przestępstw stwierdzonych z art. 202§4, art. 202§4a, art. 202§4b, nieletni popełnili **41 czynów**, co stanowi **3,2%** ogółu przypadków. Wykrywalność w tej kategorii można określić jako wysoką kształtuje się ona bowiem na poziomie 96,2 %. Z liczby **184** podejrzanych o dokonanie takich czynów **26** osób stanowili nieletni. Ponad **60 %** z ogólnej liczby 145 pokrzywdzonych stanowili natomiast małoletni. Liczba pokrzywdzonych wzrosła z 31 przypadków w roku 2008 do **1 043** przypadków w roku 2009.

Przedstawiona ogólna analiza przestępczości godzącej w wolność seksualną i obyczajność dowodzi, że **Policja powinna kontynuować realizowane dotąd działania prewencyjne i poszukiwać równocześnie nowych, skuteczniejszych rozwiązań zarówno profilaktycznych, jak i wykrywczych.**

Policja inicjuje wiele działań na rzecz pomocy dzieciom krzywdzonym, lecz dla osiągnięcia korzystnych rezultatów w postaci ograniczenia zjawiska przemocy seksualnej wobec dzieci konieczne jest skoordynowane działanie wielu organizacji i instytucji niosących pomoc np. socjalną, medyczną, prawną, psychologiczną, terapeutyczną oraz gotowość do współpracy z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Pamiętać należy bowiem, że wiele zadań w tym zakresie leży po stronie podmiotów pozapolicyjnych i zależy także od aktywności społecznej. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez jednostki organizacyjne Policji, funkcjonariusze podejmowali w ubr. szereg działań na rzecz pomocy dzieciom krzywdzonym, między innymi ukierunkowanych na:

- inspirowanie i współuczestniczenie w realizacji inicjatyw na rzecz pomocy ofiarom przemocy seksualnej, np. policyjne telefony zaufania, świetlice socjoterapeutyczne, punkty konsultacyjne, centra interwencji kryzysowej,
- rozpoznanie skali zjawiska poprzez ujawnianie rodzin patologicznych i osób mogących stanowić zagrożenie,

- wnioskowanie przez specjalistów ds. nieletnich do sądów rodzinnych o podjęcie działań w przypadku stwierdzenia zaniedbywania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych lub nadużywania władzy rodzicielskiej,
- działalność informacyjną z wykorzystaniem mediów, poprzez które przekazywano informacje na temat niebezpieczeństw związanych ze zjawiskiem przemocy seksualnej, konsekwencji nadużyć seksualnych oraz sposobów reagowania, a także adresów i telefonów do instytucji i placówek gdzie osoby dotknięte takim problemem mogą szukać pomocy,
- prowadzenie szkoleń dla funkcjonariuszy zajmujących się na co dzień problematyką nieletnich i patologii społecznych.

Podczas spotkań z młodzieżą, rodzicami oraz pedagogami i psychologami, policjanci omawiali zjawisko prostytucji i wykorzystywania seksualnego, jednocześnie kładąc duży nacisk na tzw. cyberprzemoc czy też cyberseks, czyli zagrożenia związane z nawiązywaniem nowych znajomości przez Internet. Ponadto kontynuowano realizację zainicjowanej w 2008 roku **kampanii społecznej „Pilnuj drinka”**, celem zwrócenia uwagi młodzieży na zachowanie szczególnej ostrożności podczas dyskotek czy innych imprez, w których uczestniczą.

2.5. Przemoc w rodzinie

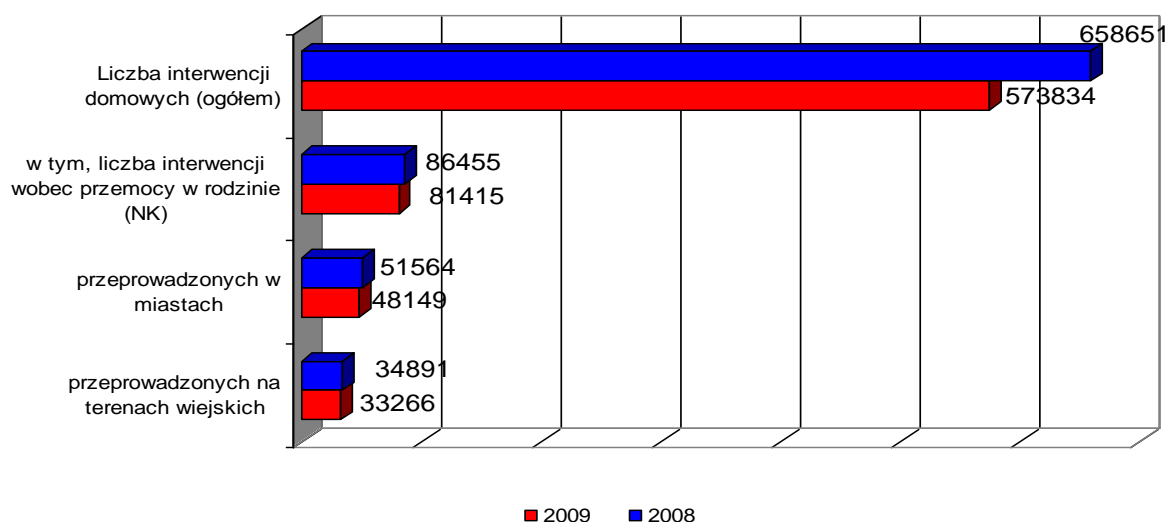
Szacowanie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie oraz analiza tendencji zachodzących w jej obszarze stanowi podstawę planowania i wdrażania działań mających na celu zarówno minimalizowanie skali problemu, jak też projektowanie inicjatyw wyprzedzających jego powstawanie. Dlatego niezwykle ważne jest umożliwianie monitorowania tendencji zachodzących w obszarze przemocy w rodzinie poprzez udostępnianie różnorodnych przedmiotowych danych statystycznych.

Jednym z rodzajów informacji gromadzonych przez Policję są dane zawarte w **systemie statystyki przestępczości „Temida”**, na podstawie których można określić, iż w 2009 roku na terenie całego kraju stwierdzono **20 505** przestępstw z art. 207 kk, czyli znęcania się nad osobą najbliższą, co oznacza **spadek o 3,1 %**, gdyż w 2008 roku liczba ta wyniosła 21 167. Czyny te popełnione zostały przez **18 347** podejrzanych, w tym **824** kobiety oraz **834** nieletnich. W ogólnej liczbie sprawców notuje się **8,4 % spadek** w stosunku do roku 2008, w którym ogólna liczba podejrzanych wyniosła 20 032. Przestępstwa z art.207 kk popełnione zostały na szkodę **28 552** osób pokrzywdzonych, co oznacza **5,1 % spadek** w porównaniu do roku 2008, w którym takich osób odnotowano 30.089. Spośród ogólnej liczby ofiar **4 903** to małoletni, co stanowi **6,7 % spadek** w porównaniu do liczby 5 259

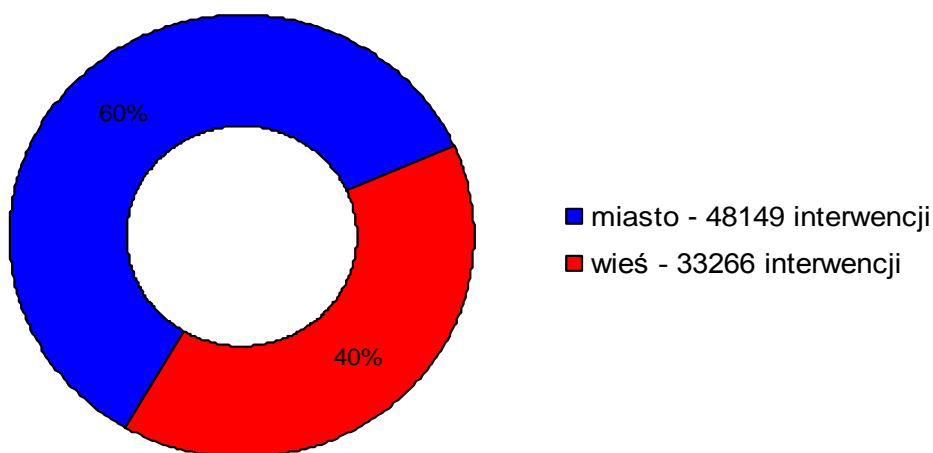
odnotowanej w roku 2008. Wobec podejrzanych skierowano **19 128** wnioski o akt oskarżenia, w 250 przypadkach postępowanie przygotowawcze zostało zakończone z przyczyn wyłączających ściganie sprawcy, 123 warunkowo umorzono, a 984 akt postępowania przekazano do sądu rodzinnego. Natomiast spośród ogólnej liczby podejrzanych o popełnienie przestępstwa znęcania się nad osobą najbliższą **1 537 (8,3 %)** osób zatrzymano, a następnie zastosowano wobec nich środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, co oznacza **19,0 %** wzrost w porównaniu do roku 2008, w którym zatrzymano i tymczasowo aresztowano 1 291 sprawców.

Z kolei dane statystyczne gromadzone przez jednostki organizacyjne Policji w związku z realizacją procedury normującej postępowanie policjantów wobec przemocy w rodzinie pod nazwą „**Niebieskie karty**” można analizować i podsumować dzieląc na poszczególne obszary. Pierwszy z obszarów dotyczy ogólnej liczby interwencji domowych oraz liczby interwencji przeprowadzonych w sytuacji stwierdzenia przez policjantów przemocy na miejscu przeprowadzania interwencji, które skutkują wypełnieniem formularza niebieskiej karty i wszczęciem procedury. W 2009 roku policjanci przeprowadzili **573 834** interwencje domowe, co oznacza **12,8 %** spadek w stosunku do roku 2008, w którym odnotowano 658 651 analogicznych interwencji. Również w liczbie interwencji przeprowadzonych w analizowanym okresie wobec przemocy w rodzinie (NK) (81 415) można zaobserwować **5,8 % spadek** w stosunku do przedmiotowych interwencji odnotowanych w roku 2008 (86 455). **Średni udział procentowy NK** w ogólnej liczbie interwencji domowych na terenie kraju określony został w 2009 roku na poziomie **14,1 %**. Należy dodać, że liczba interwencji przeprowadzonych w ramach procedury „Niebieskie karty” **w miastach wyniosła 48 149** (2008 rok – 51 564, spadek o 6,6 %), natomiast na **terenach wiejskich – 33 266** (2008 rok – 34 891, spadek o 4,6 %)

Wykres nr 6 - Liczba interwencji odnotowana w 2008 i 2009 roku, z podziałem na miejsce przeprowadzenia (l.bez.)

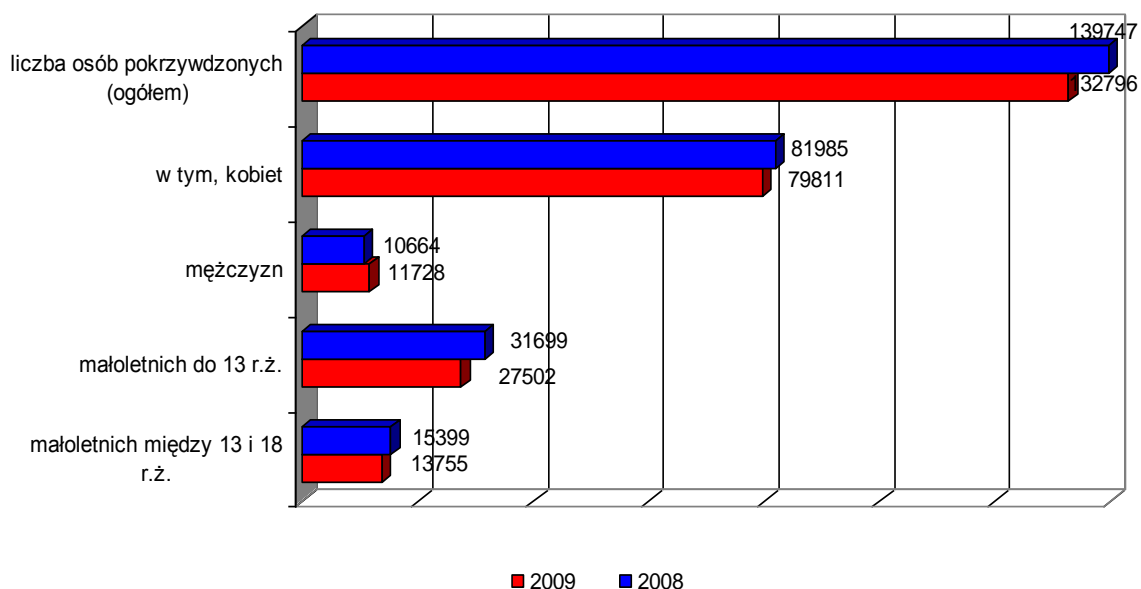

Wykres nr 7 - Podział procentowy interwencji wobec przemocy w rodzinie przeprowadzonych w 2009 roku na terenach miejskich i wiejskich (%).

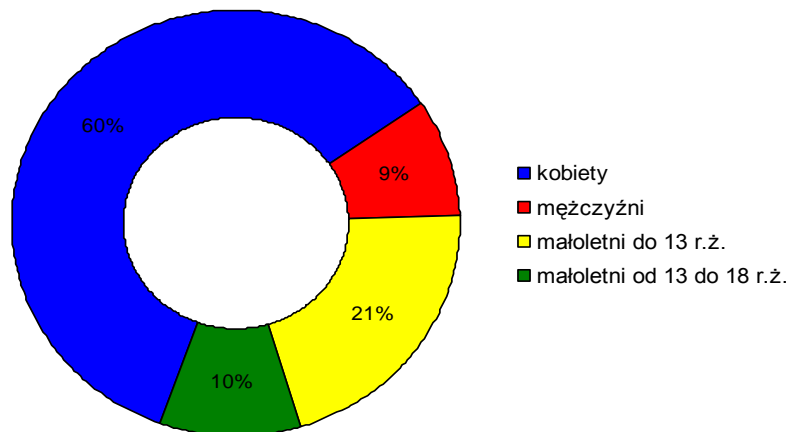

Dane zgromadzone przez policjantów pozwalają stwierdzić, że w 2009 roku **pokrzywdzonych przemocą w rodzinie zostało ogółem 132 796 osób**, z czego **60 %** stanowiły kobiety (79 811), **21 %** małoletni poniżej 13 r.ż. (27 502), **10%** małoletni między 13 a 18 r.ż. (13 755), a **9%** mężczyźni (11728). Zarówno w ogólnej liczbie, jak też niemal we wszystkich kategoriach ofiar w porównaniu do roku 2008 odnotowano spadek wartości liczbowych. Wówczas odnotowano bowiem łącznie 139 747 osób pokrzywdzonych przemocą (spadek o 4,9 %), w tym 81 985 kobiet (spadek o 2,6 %), 31 699 małoletnich poniżej 13 r.ż. (spadek o 13,2 %), a także 15 399 małoletnich między 13 i 18 r.ż. (spadek o 10,6 %). **Jedynie w kategorii mężczyzn będących ofiarami przemocy w rodzinie odnotowano wzrost liczby przypadków o 9,9 % (z 10 664 w roku 2008 do 11 728 w roku 2009).**

Wykres nr 8 - Liczba osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie w 2008 i 2009 roku, z podziałem na kategorie (l.bez.)

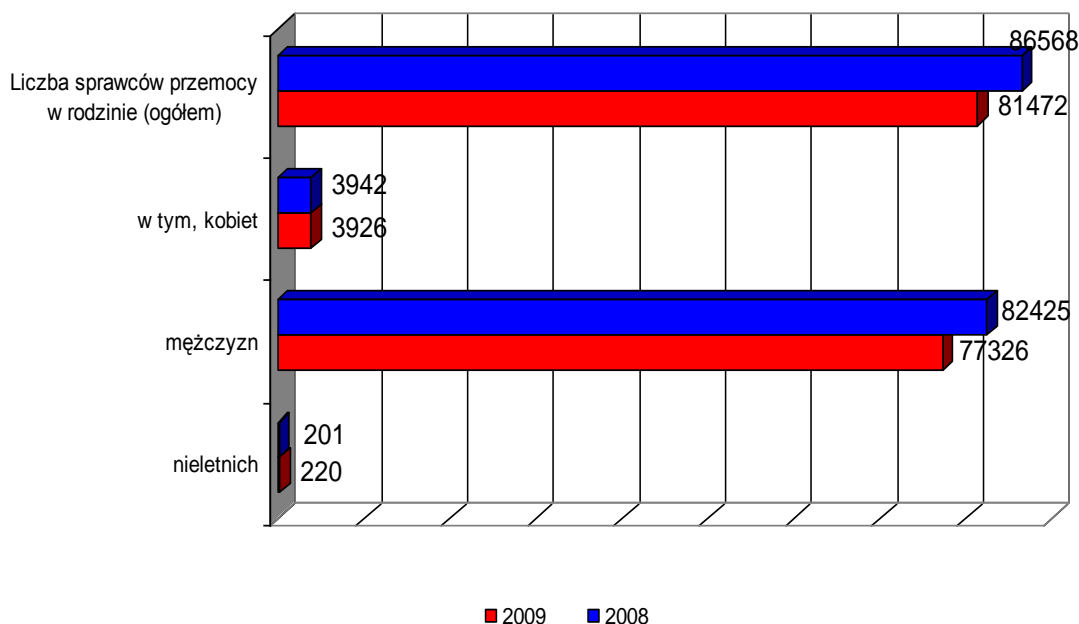

Wykres nr 9 - Udział procentowy poszczególnych kategorii ofiar przemocy w rodzinie odnotowany w 2009 roku (%)

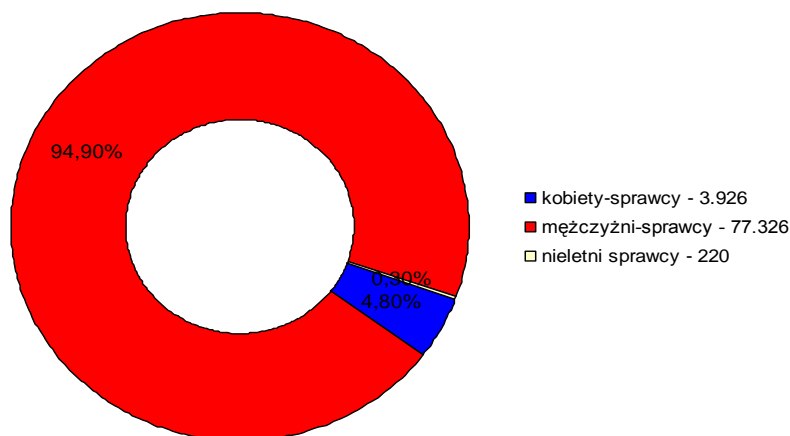

Analogicznie jak w latach ubiegłych **zdecydowanie najczęściej przemocy wobec osób najbliższych dopuszczali się mężczyźni (77 326)**, stanowiąc **94,9 %** ogólnej liczby sprawców, która w 2009 roku wyniosła 81 472. Z kolei kobiety-sprawcy przemocy (3 926) stanowiły łącznie 4,8 % tej liczby, a nieletni sprawcy niespełna jej 1 % (220 osób - 0,3 %). Porównując odnotowane wyniki do roku poprzedniego (2008) **zauważyć można tendencję spadkową w ogólnej liczbie sprawców przemocy w rodzinie** (2008 rok – 86 568, spadek o 5,8 %), w liczbie mężczyzn dopuszczających się przemocy (2008 rok – 82 425, spadek o 6,1 %), a także nieznaczny spadek w liczbie kobiet – sprawców (2008 rok – 3 942, spadek o 0,4 %). **Jedynie w odniesieniu do liczby nieletnich stosujących przemoc wobec osób najbliższych (220) odnotowano tendencję wzrostową**, gdyż w roku 2008 takich osób było 201 (wzrost o 9,4 %).

Wykres nr 10 - Liczba sprawców przemocy w rodzinie w 2008 i 2009 roku, z podziałem na kategorie osób (l.bez.)

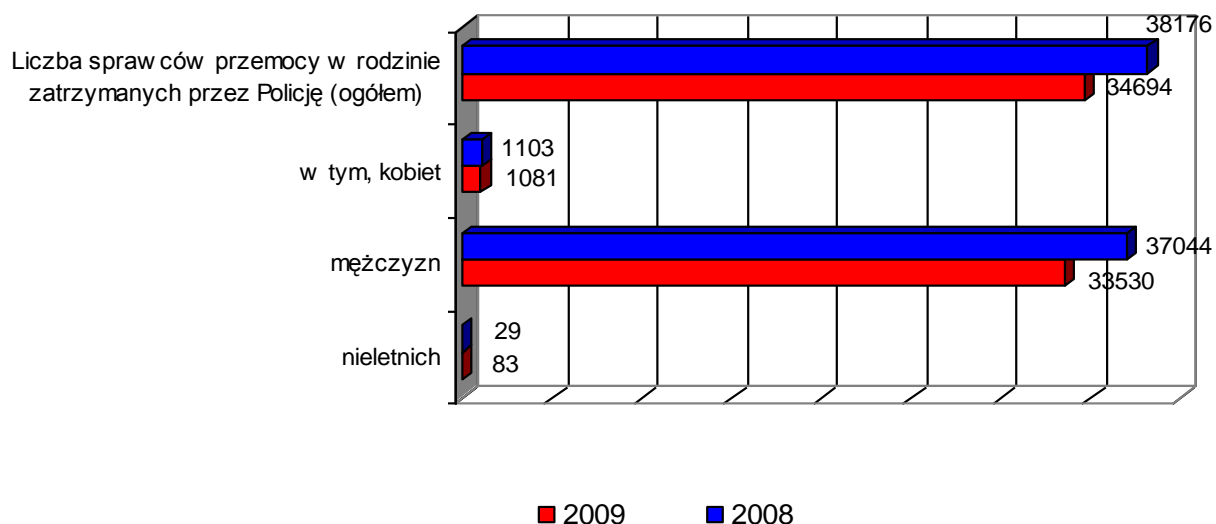

Wykres nr 11 - Udział procentowy poszczególnych kategorii sprawców przemocy w rodzinie odnotowany w 2009 roku (%)

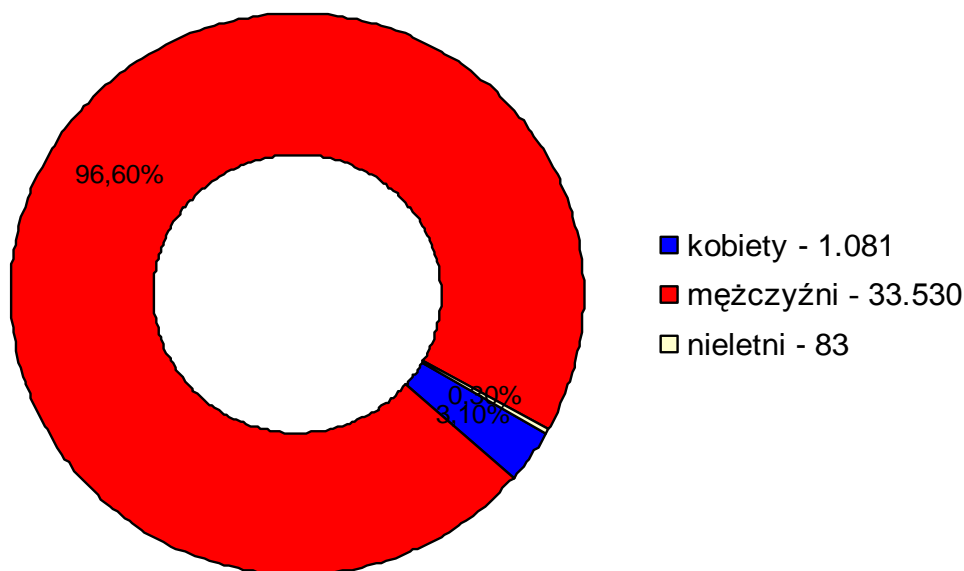

Z kolei **ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie, którzy w 2009 roku zostali zatrzymani przez Policję spadła** w porównaniu do roku 2008 o **9,1 %**, osiągając w analizowanym okresie wartość **34 694**, a w roku poprzednim 38 176. Wśród wszystkich zatrzymanych sprawców mężczyźni stanowili aż 96,6 %, kobiety zaledwie 3,1 %, a nieletni sprawcy niespełna 1 % (0,3 %). Jednakże należy dodać, że w porównaniu do roku 2008 spadła zarówno liczba mężczyzn zatrzymanych jako sprawców przemocy (spadek o 9,4 %, z 37 044 w 2008 roku do 33 530 w roku 2009), jak i kobiet (spadek o 1,9 %, z 1 103 w roku 2008 do 1 081 w roku 2009). Z kolei **liczba osób nieletnich zatrzymanych jako sprawców przemocy w rodzinie wzrosła blisko trzykrotnie (286,2 %)**, z 29 przypadków odnotowanych w 2008 roku do **83** w roku 2009.

Wykres nr 12 - Liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2008 i 2009 roku z podziałem na kategorie osób (l.bez.)

Wykres nr 13 - Udział procentowy poszczególnych kategorii sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2009 roku (%)

W 2009 roku **liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu wyniosła łącznie 54 201**, co w porównaniu do 2008 roku oznacza **12,5 % spadek** (2008 rok – 61 991).

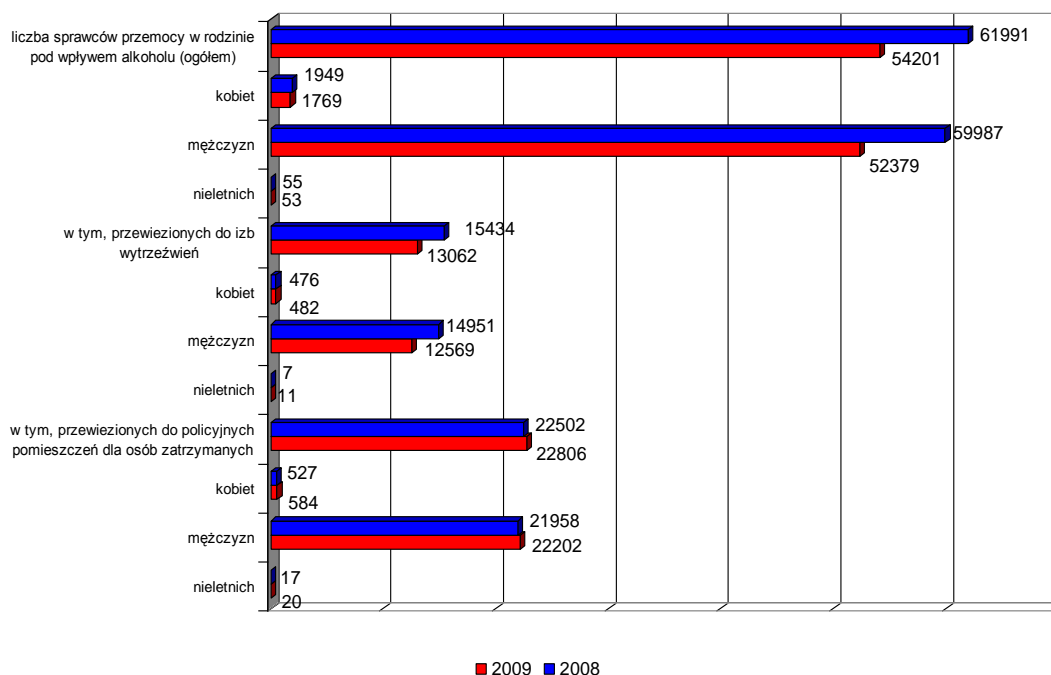
W omawianej liczbie 3,3 % stanowiły kobiety tj. 1 796 (2008 rok – 1 949, spadek o 7,8 %), 0,1 % - 53 (w 2008 roku - 55) osoby nieletnie, natomiast aż 96,6% mężczyźni tj. 52 379 (2008 rok – 59 987, spadek o 12,6%).

Spośród wszystkich sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu **24,1 % (13 062) zostało przewiezionych do izb wytrzeźwień** (w 2008 roku również 24,1 %), w tym 482 kobiety, 11 nieletnich oraz 12 569 mężczyzn.

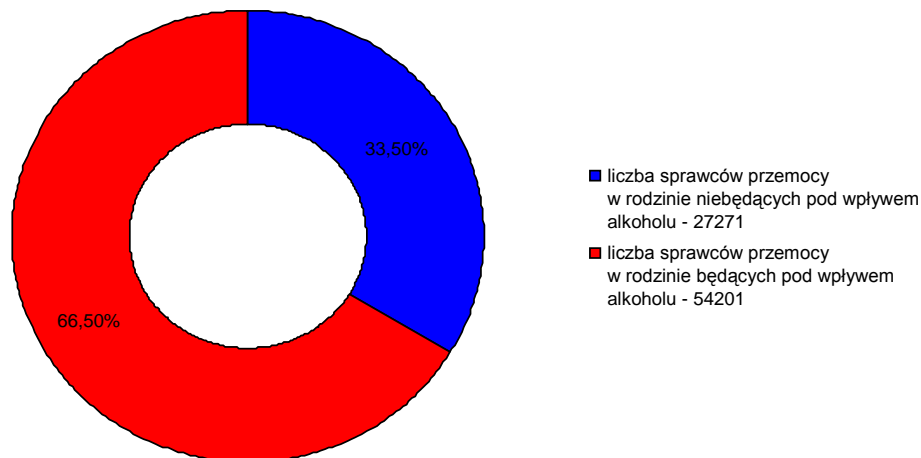
Z kolei 42,1 % (22 806) sprawców przemocy w rodzinie do wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, co oznacza wzrost o 5,9 % w porównaniu do roku 2008, w którym takich osób było 36,2 %.

Spośród sprawców umieszczonych w Pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych - 584 osób to kobiety, 20 nieletni, a 22 202 to mężczyźni.

Wykres nr 14 - Liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, przewiezionych do izb wytrzeźwień oraz do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, z podziałem na rok 2008 i 2009 oraz kategorie (l.bez.)

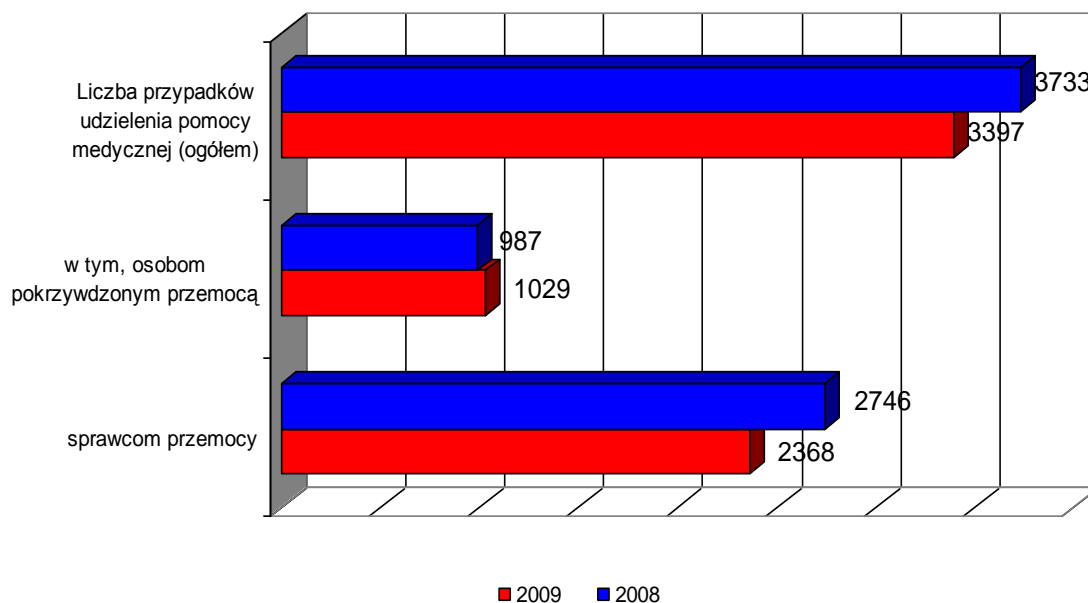

Wykres nr 15 - Udział procentowy osób będących pod wpływem alkoholu w ogólnej liczbie sprawców przemocy w rodzinie, w 2009 roku (%)

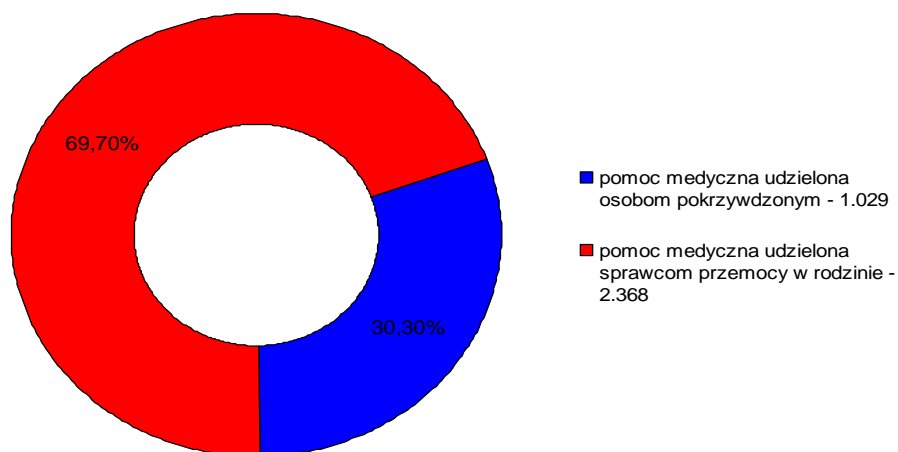

W 2009 roku podczas przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie **udzielono pomocy medycznej 3 397 osobom**, co oznacza **spadek o 9,0 %**, gdyż w analogicznym okresie 2008 roku udzielono takiej pomocy w 3 733 przypadkach. Należy dodać, że **1 029 razy udzielono pomocy osobie pokrzywdzonej przemocą** (rok 2008 – 987, wzrost o 4,2 %), natomiast 2 368 razy pomoc ta adresowana była do jej sprawców (rok 2008 – 2 746, spadek o 36,5 %).

Wykres nr 16 - Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej w 2008 i 2009 roku, z podziałem na kategorie osób (l.bez.)

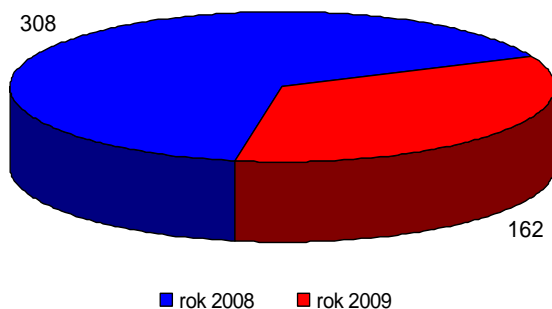

Wykres nr 17 - Podział procentowy poszczególnych kategorii odbiorców pomocy medycznej udzielonej w 2009 roku (%)

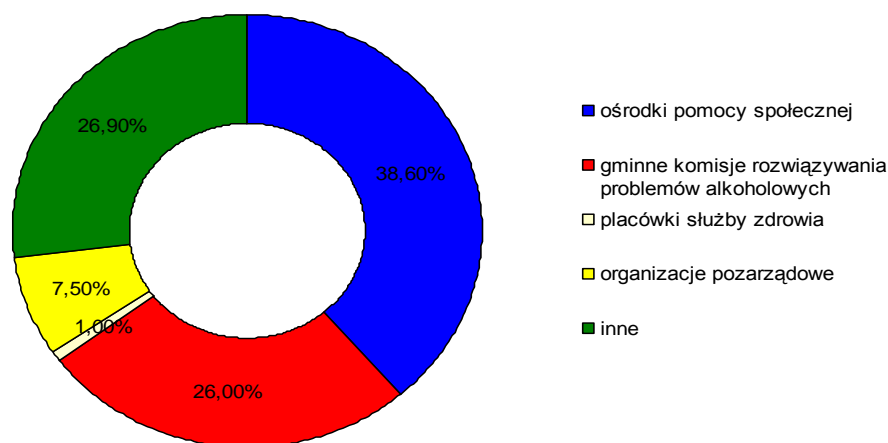
Przedmiotem analizy stanu realizacji procedury „Niebieskie karty” jest również **liczba dzieci, które wskutek zaistnienia przemocy zostały przez policjantów przewiezione z domów rodzinnych do placówek opiekuńczych lub oddane pod opiekę innym członkom rodziny.** W 2009 roku odnotowano **162** takie przypadki, co oznacza duży spadek (**47,4 %**) bowiem w 2008 roku liczba takich dzieci wyniosła 308.

Wykres nr 18 - Liczba dzieci przewiezionych w 2009 roku w związku z przemocą w rodzinie do placówek opiekuńczych lub innych członków rodziny (l.bez.)

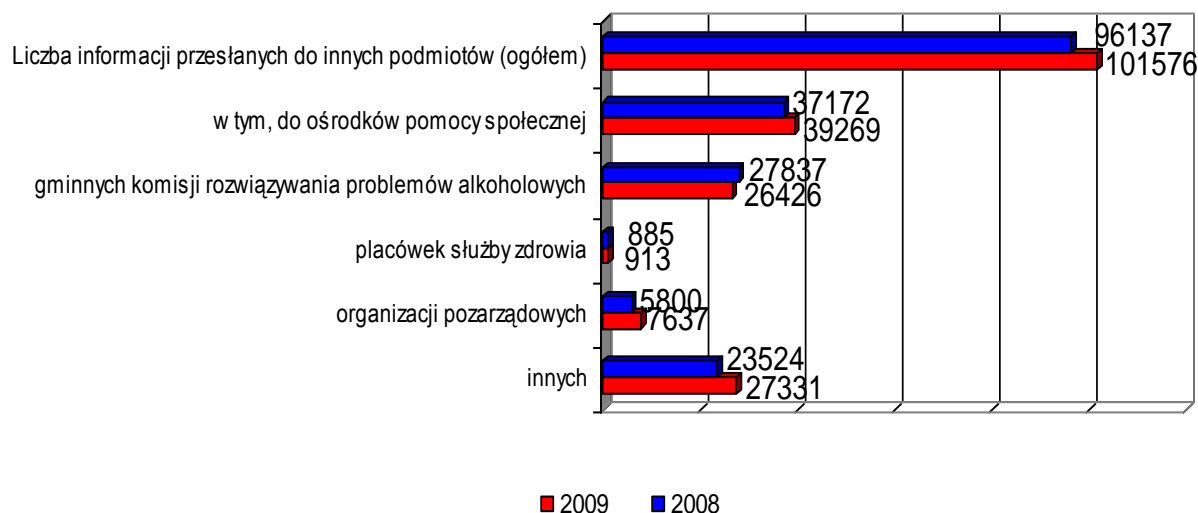

Niezwykle ważny aspekt realizacji procedury „Niebieskie karty” stanowi również kwestia **przekazywania przez dzielnicowych informacji dotyczących rodzin, w których dochodzi do przemocy do specjalistycznych placówek oraz podmiotów**, które statutowo zajmują się organizowaniem i udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie. Na podstawie analizy danych można stwierdzić, że w 2009 roku policjanci przekazali łącznie **101 576 przedmiotowych informacji, co oznacza 5,6 % wzrost w porównaniu do roku 2008**, w którym łącznie takich informacji przesłano 96 137. W analizowanym okresie największy wzrost zaobserwowano w liczbie informacji przesłanych do organizacji pozarządowych (rok 2009 – 7 637, rok 2008 – 5 800, wzrost o 31,6 %), do podmiotów zakwalifikowanych do kategorii „inne”, do których zaliczają się placówki oświatowe, placówki opiekuńczo-wychowawcze, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, etc. (rok 2009 – 27 220, rok 2008 – 23 524, wzrost o 16,1 %), a także do ośrodków pomocy społecznej (rok 2009 – 39 269, rok 2008 – 37 172, wzrost o 5,6 %). Intensywność współpracy z pozostałymi podmiotami utrzymywała się na poziomie zbliżonym do roku 2008, co można zaobserwować na poniższym rysunku.

Wykres nr 19 - Podział procentowy informacji przekazanych w 2009 roku do instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (%)

Wykres nr 20 - Liczba informacji dotyczących przemocy w rodzinie przekazanych w 2008 i 2009 roku do różnych podmiotów (l.bez.)

Należy również dodać, że bardzo istotny element działań Policji, które podejmowane są na rzecz wzmocnienia ochrony ofiar przestępstw poprzez zapobieganie ich wtórnej wiktyimizacji, w tym również ofiar przemocy w rodzinie, **stanowi tworzenie na terenie jednostek Policji tak zwanych „przyjaznych pokojów przesłuchań”, które określa się jako „niebieskie pokoje”**. W 2009 roku na terenie kraju **funkcjonowało 227** tego rodzaju pomieszczeń, **które znajdowały się w budynkach jednostek Policji**. Z pomieszczeń tych mogą korzystać nie tylko policjanci, ale również sędziowie, prokuratorzy i psychologowie. Można wykonywać w nich czynności procesowe oraz prowadzić rozmowy z osobami pokrzywdzonymi, zwłaszcza gdy są to osoby małoletnie lub dorosłe ofiary przestępstw szczególnie wrażliwych.

*Szczegółowe dane zawiera Załącznik nr 3 – zestawienie nr 1 -6 (str. 105-108)

III. WSPÓŁDZIAŁANIE POLICJI W OBSZARZE PROFILAKTYKI

3.1. Krajowe i rządowe programy profilaktyczne

3.1.1. Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”

Komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji w ramach współpracy z instytucjami administracji rządowej oraz organizacjami pozarządowymi zrealizowały w minionym roku szereg wspólnych systemowych działań, które wpisały się w rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, a **jednocześnie wypełniły priorytety jakie przyjęte zostały na najbliższe lata dla polskiej Policji**. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia w niżej wymienionych obszarach działania.

I. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania

W minionym roku niezmiennie Policja dążyła do wypełnienia priorytetowego zadania jakim jest skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych. Podejmowane były działania zmierzające do **zwiększenia liczby policjantów pełniących służbę bezpośrednio na „ulicy” oraz optymalizacji wykorzystania posiadanych zasobów kadrowo-sprzętowych** Policji. Nie mniej ważne były inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych. Dużą wagę przywiązywano również do usprawnienia współpracy Policji z innymi podmiotami, doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i pracowników Policji, jak również wymiany doświadczeń na płaszczyźnie międzynarodowej. W ww. obszarze komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały m.in. niżej wymienione zadania:

- opracowano materiały instruktażowe w zakresie odprawy do służby, koordynacji działań zewnętrznych oraz rozliczenia czasu służby,
- dokonano analizy stopnia wdrożenia postanowień Zarządzenia nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 roku w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym celem identyfikacji obszarów dysfunkcyjnych,
- opracowano materiał instruktażowy pt. „**Elementy organizacji służby – odprawa do służby prewencyjnej**”. Opracowanie przekazano naczelnikom KWP/KSP w trakcie

odprawy służbowej, podczas Turnieju Par Patrolowych „Patrol Roku 2009” w Szkole Policji w Słupsku,

- wdrożono **Zarządzenie nr 1386 KGP z dnia 17 listopada 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę na wodach i terenach przywodnych**, nowelizujące Zarządzenie nr 841 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 lipca 2004 r. Nadrzędnym celem inicjatywy była poprawa bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych,
- opracowano **projekt Zarządzenia KGP w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową na stokach narciarskich i szlakach turystycznych przeznaczonych do turystyki narciarskiej**,
- wdrożono do realizacji **Zarządzenie nr 884 KGP z dnia 21 lipca 2009 r. w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów zadań z użyciem koni służbowych, szczegółowych zasad ich szkolenia oraz norm wyżywienia**,
- monitorowano stan realizacji postanowień **Zarządzenia nr 1061 KGP z dnia 2 września 2009r.** regulującego zasady pełnienia służby w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń nadzwyczajnych,
- monitorowano stan realizacji **postanowień Zarządzenia nr 360 KGP z dnia 26 marca 2009r.** regulującego zasady pełnienia służby konwojowej, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń nadzwyczajnych,
- kontynuowano prace w zakresie zmiany porozumienia pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji a Federalnym Ministrem Spraw Wewnętrznych Republiki Federalnej Niemiec o przewozie tranzytowym obywateli państw trzecich. W związku z przejęciem zadań związanych z realizacją wydaleń cudzoziemców, **Straż Graniczna przejęła zadania związane z przewozem osób przekazywanych przez stronę niemiecką tzw. przewóz tranzytowy (wykonywanych w ramach porozumienia z RFN) oraz przekazania cudzoziemców w ramach readmisji** (dualistyczne umowy o readmisji),
- opracowane i podpisane zostało **19.06.2009 r. porozumienie pomiędzy Komendantem Głównym Policji a Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej** w sprawie wyznaczenia jednostek penitencjarnych, w których celem odbycia noclegu będą umieszczane osoby konwojowane etapowo,
- monitorowano stan bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych (w 2009 roku na terenie całej Polski utonęło 468 osób, czyli o 16 osób więcej niż w 2008 r. Jednocześnie, w 2009 r., w porównaniu do roku 2008, widoczny jest spadek liczby wypadków utonięć

o 20 oraz spadek liczby osób uratowanych o 50 przypadków – **szczegółowa analiza na www.policja.pl**),

- uczestniczono w procesie legislacyjnym zmierzającym do opracowania i wdrożenia nowej **ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych**, m.in. w celu umożliwienia Policji skutecznego i efektywnego realizowania zadań, w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas imprez masowych. Efektem podjętych prac było uchwalenie przez Sejm RP w dniu 20 marca 2009 r. ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych,
- opracowano **projekty rozporządzeń wykonawczych stanowiących wypełnianie upoważnień zawartych w Ustawie z dnia 20 marca 2009r. o bezpieczeństwie imprez masowych**: Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wymogów, jakie powinni spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowe i służby informacyjne organizatora imprezy masowej w zakresie wyszkolenia i wyposażenia, oraz szczegółowych warunków i sposobów ich działania; Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej minimalnych wymagań technicznych dla urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk oraz warunków przechowywania zgromadzonych podczas utrwalania przebiegu z imprezy masowej materiałów; Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych przez podmioty zobowiązane, wzorów kart rejestracyjnych, karty zapytania oraz karty odpowiedzi,
- opracowano materiał pomocniczy do projektu „**Instytucja spottersa w Policji polskiej**”, które przedstawia w sposób kompleksowy cel powołania, metody działania, rolę i zadania spottersa. Zgodnie z postanowieniami dokumentu, priorytetem dla policyjnych spottersów będzie przede wszystkim wykluczenie chuliganów z udziału w imprezach sportowych, a tym samym pośrednio zostanie wyeliminowany czynnik związany z ich przemieszczaniem. Na podstawie opracowanego programu, w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie zorganizowano szkolenia adresowane dla spottersów polskiej Policji,
- **doskonalono policjantów pionu dyżurnych** w celu zapewnienia określonych standardów postępowania służb dyżurnych, m.in. poprzez: monitorowanie jakości doskonalenia zawodowego w jednostkach organizacyjnych Policji, inicjowanie przedsięwzięć gwarantujących prawidłowe funkcjonowanie służby dyżurnej, rozpoznawanie bieżących problemów dotyczących właściwego funkcjonowania stanowisk kierowania w jednostkach organizacyjnych Policji w ramach wizyt studyjnych, itp.,

- współuczestniczono w realizacji zadań wynikających z funkcjonowania w okresie wakacyjnym (1.06.-30.09.2009 r.) **„Telefonu bezpieczeństwa dla turystów zagranicznych”** zgodnie z zapisami porozumienia podpisanego przez Ministra Sportu i Turystyki, Komendanta Głównego Policji, Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców i Polską Organizację Turystyczną,
- wymieniano doświadczenia z zakresu prewencji kryminalnej na płaszczyźnie międzynarodowej poprzez **Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości**,
- zrealizowano zadania związane ze zgłoszeniem programów prewencyjnych do konkursu ECPA i promowano polskie programy profilaktyczne w ramach **Konferencji Dobrych Praktyk** (program Fundacji Dzieci Niczyje „Stop cyberprzemocy”, program KGP „Profilaktyka a Teatr” oraz „Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w Legionowie”),
- prowadzono zgodnie ze standardami określonymi przez Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości stronę internetową www.policja.pl/eucpn jako narzędzie komunikacji z partnerami krajowymi (m.in. siatka koordynatorów KWP/KSP, koordynatorzy resortów).

Wdrażanym działaniom policyjnym towarzyszyły **kampanie medialne realizowane przez Rzecznika Prasowego Komendanta Głównego Policji**. Nagłaśniane były ww. działania Policji m.in. w odniesieniu do takich obszarów jak bezpieczeństwo w ruchu drogowym, w miejscu wypoczynku czy miejscu zamieszkania, w rejonach zbiorników wodnych, ze szczególnym uwzględnieniem działań ukierunkowanych na podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży uczestniczących w różnorodnych zorganizowanych formach wypoczynku.

Przemoc w rodzinie

Rzeczywiste obszary działań Policji podejmowanych w sytuacjach zaistnienia przemocy w rodzinie określa **Zarządzenie nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”**. Aktywność Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy związana jest przede wszystkim z obowiązkiem zapewnienia rodzinie poczucia bezpieczeństwa, z zapobieganiem dalszym aktom przemocy, a także ze zmniejszeniem lub całkowitym zlikwidowaniem poczucia bezkarności sprawcy. Ponadto podejmowane są kolejne działania mające na celu wsparcie ofiar żyjących w rodzinie

dotkniętej przemocą, które realizowane są w kooperacji z innymi instytucjami państwowymi oraz organizacjami społecznymi.

W minionym roku komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały następujące zadania w obszarze realizacji procedury „NK”:

- uczestniczono w pracach zespołu roboczego monitorującego realizację zadań wynikających z „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- uczestniczono w pracach legislacyjnych dotyczących noweli ustawy zmieniającej ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw,
- uczestniczono w pracach: grupy roboczej przy Zespole Monitorującym realizację Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- opracowano projekt programu profilaktycznego ukierunkowanego na przeciwdziałanie przemocy w rodzinach policyjnych,
- wdrożono politykę bezpieczeństwa policyjnych manualnych zbiorów danych osobowych pn. "Przemoc w rodzinie",
- opracowano półroczną i roczną informację z realizacji procedury „Niebieskiej Karty”,
- sporządzono sprawozdanie z realizacji przez Policję zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe z zakresu dotyczącego przemocy seksualnej oraz współdziałano z podmiotami pozapolicyjnymi, a także wspierano jednostki terenowe Policji w podejmowanych inicjatywach i realizowanych działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska,
- inicjowano, opracowywano i współrealizowano kampanie informacyjno-edukacyjne, inicjatywy profilaktyczne, angażujące podmioty pozapolicyjne, w tym m.in. II edycję kampanii **„Kocham. Nie biję”, „Kocham. Reaguję.”, “Bicie jest głupie”**. Uczestniczono w organizacji II edycji konkursu **„Policjant, który mi pomógł”**,
- uczestniczono w IX Trybunale do Spraw Przemocy wobec Kobiet organizowanym w ramach międzynarodowej kampanii 16 Dni Przeciwdziałania Przemocy organizowanej przez Women’s Global Leadership Institute,
- uczestniczono w konferencji zorganizowanej przez Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania i realizowano kierunki przyjęte w deklaracji pt. „Stop przemocy seksualnej. Platforma działania.”,
- uczestniczono w szeregu seminariów związanych z ww. problematyką oraz posiedzeniach komisji dialogu społecznego ds. przeciwdziałania przemocy.

Bezpieczeństwo w szkole

W minionym roku Komenda Główna Policji realizowała bądź inicjowała w omawianym obszarze m.in. niżej wymienione przedsięwzięcia:

- uczestniczono w pracach międzyresortowego Zespołu ds. realizacji „Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży”,
- uczestniczono w pracach międzyresortowego Zespołu ds. monitorowania wdrażania „Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006-2010”,
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe dotyczące stanu zagrożenia przestępczością nieletnich oraz zadań realizowanych w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji,
- opracowano roczną informację dotyczącą realizacji przez Policję zadań wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży,
- koordynowano działania Policji w ramach „Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, w tym inicjowano, monitorowano i wspierano działania podejmowane w ramach profilaktycznych programów przeciwdziałania alkoholizmowi o zasięgu regionalnym i lokalnym, inicjowanych oraz współrealizowanych przez jednostki Policji. Opracowano kompleksowe sprawozdanie z podejmowanych przez Policję przedsięwzięć i osiągniętych wyników w tym obszarze,
- inicjowano ogólnokrajowe działania w zakresie zapobiegania demoralizacji wśród dzieci i młodzieży, w tym wdrożono ogólnopolski program profilaktyczny ukierunkowany na bezpieczeństwo dzieci w domu, przedszkolu, szkole, drodze do szkoły pn. **„Mamo, tato już wiem jak być bezpiecznym”** i zrealizowano projekt ogólnopolskich działań profilaktycznych pn. „I Ty możesz zostać małym policjantem”. Obie inicjatywy realizowano we współpracy z towarzystwami ubezpieczeniowymi, tj. Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A. oraz Powszechnym Zakładem Ubezpieczeń S.A.,
- realizowano zadania w ramach kampanii **„Dzieciństwo bez przemocy”**, **„Dobry Rodzic-Dobry Start”**, **„Szkoła bezpiecznego Internetu”**,
- realizowano ogólnokrajowe działania profilaktyczne, m.in. tj.: **“Opiekuj się dzieckiem”**, kampania organizowana w związku z Międzynarodowym Dniem Dziecka Zaginionego, **“Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”**, **“Zachowaj Trzeźwy Umysł”**,
- koordynowano i współuczestniczono w Finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy,

- opracowano ogólnopolski program edukacyjny kształtujący pozytywne zachowania dzieci i młodzieży jako uczestników imprez masowych pn. **Jestem kibicem przez duże „K”** oraz przeprowadzono szkolenia dla policjantów - spottersów reprezentujących jednostki organizacyjne Policji z całego kraju,
- przeprowadzono drugi pilotaż programu edukacyjno – alternatywnego dla dzieci i ich rodziców **„SPORT – Sprawność - Promocja wartości – Odpowiedzialność - Rozwaga-Tolerancja”**,
- współuczestniczono w kampanii **„Stop 18”** skierowanej do sprzedawców wyrobów tytoniowych, mającej na celu ograniczenie procederu sprzedaży wyrobów tytoniowych małoletnim,
- zrealizowano zadania pozwalające na sprawną współpracę Policji z operatorami nr telefonu **116 111**, tj. **Ogólnopolskiego Telefonu Zaufania dla Dzieci i Młodzieży** oraz Ogólnopolskiego Telefonu dotyczącego **Dziecka Zaginionego o nr 116 000**,
- uczestniczono w konferencjach, szkoleniach, sympozjach, komisjach sejmowych, dotyczących kwestii bezpieczeństwa, ograniczania patologii i przestępczości nieletnich, organizowanych w kraju, jak i za granicą,
- uczestniczono w szeregu inicjatyw, m.in.: konferencjach, warsztatach, sesjach, związanych z realizacją rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań **„Razem bezpieczniej”**,
- uczestniczono w realizacji zadań wynikających z krajowych i rządowych programów na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich, tj.: Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowani Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010; Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii; Krajowy Program na rzecz Ofiar Przestępstw,
- współdziałano na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich: z instytucjami i organizacjami pozapolicyjnymi, w tym m.in. z: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, kuratoriami oświaty, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komitetem Praw Dziecka, Rzecznikiem Praw Dziecka, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, itp.,
- promowano działania profilaktyczne w omawianym obszarze zarówno w mediach o zasięgu ogólnokrajowym, jak i lokalnym oraz na łamach tematycznych periodyków oraz w branżowym magazynie „Policja 997”.

Bezpieczeństwo w komunikacji publicznej

W 2009 roku na obszarach kolejowych w Polsce **stwierdzono o 16 % przestępstw** mniej, w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, tj. **10 381** (w 2008 r. - 12 491), w tym: 7 377 przestępstw kradzieży cudzej rzeczy (w 2008 r. - 9 103), 376 przestępstw rozbojów i wymuszeń rozbójniczych (w 2008 r. - 429), w tym 19 przy użyciu broni lub innego niebezpiecznego narzędzia (w 2008 r. - 41) oraz 94 przestępstwa bójki i pobicia (w 2008 r. - 108).

Wykrywalność tych przestępstw ogółem wynosiła - **27,7 %** (w 2008 r. -25,1 %), zatrzymano – **2 546** osób podejrzanych o dokonanie przestępstw na obszarach kolejowych (w 2008 r. - 2 923). -szczegółowa analiza na **www.policja.pl**. Zauważalna w zestawieniach statystycznych poprawa stanu bezpieczeństwa podróżnych na obszarach kolejowych jest m.in. efektem:

- skutecznie realizowanych strategii działań zapobiegawczych wypracowanych podczas prac **Centralnego oraz Wojewódzkich/Stołecznego Zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych**. W 2009 r. odbyło się pięć posiedzeń Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych,
- prowadzonych czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań przez funkcjonariuszy/żołnierzy służb i pracowników Spółek Grupy PKP na rzecz bezpieczeństwa na obszarach kolejowych,
- monitorowania stanu bezpieczeństwa w środkach miejskiej komunikacji publicznej w celu stosowania rozwiązań w zakresie organizacji służby adekwatnych do zidentyfikowanych zagrożeń,
- optymalizacji współpracy z innymi podmiotami, w tym ze Strażą Graniczną,
- realizacji kampanii informacyjno - edukacyjnych, w tym tych o zasięgu ogólnopolskim. Przykładem jest działanie pn. „**Kolej na bezpieczeństwo**”, realizowane wspólnie z PKP Przewozy Regionalne Spółka Z.OO oraz PKP Intercity. Drugą inicjatywą w ramach kampanii było wypracowanie ulotki dot. przeciwdziałania tzw. **obrzuconiom pociągów**.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Porównanie podstawowych danych statystycznych pozwala jednoznacznie stwierdzić, iż rok 2009 był zdecydowanie bezpieczniejszy na polskich drogach od analogicznego okresu 2008 r., co oznacza, że **zaistniało blisko 5 tys. mniej wypadków drogowych**, tj. **44 080** (w 2008r. odpowiednio 49 054), w których **śmierć poniosło 4 564** osoby, tj. **o 873 osoby mniej** w odniesieniu do 2008 r. (2008 r. – 5437). Na taki stan złożyło

się szereg systemowych przedsięwzięć zrealizowanych w minionym roku, w tym m.in.:

- uczestniczono w realizacji międzynarodowego programu badawczego DRUID, kontynuując współpracę z Instytutem Transportu Drogowego w zakresie prowadzenia na terenie całego kraju działań kontrolnych ukierunkowanych na ujawnianie kierujących pojazdami pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu. Program ten został zakończony we wrześniu 2009 roku. Obecnie w KE prowadzona jest analiza, na podstawie której winny być wypracowane procedury kontrolne oraz narzędzia służące do efektywnego ujawniania i egzekwowania przypadków kierowania pojazdami pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu,
- realizowano prace na rzecz utworzenia i wdrożenia Systemu Wspomagania Ruchu Drogowego (SWRD), mającego na celu wyposażenie radiowozów ruchu drogowego w aplikację do obsługi zdarzeń drogowych,
- kontynuowano prace mające na celu wdrażanie automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym,
- koordynowano wzmożone działania kontrolne prowadzone na terenie całego kraju, tj.: „**Prędkość**”- ukierunkowane na egzekwowanie ograniczeń prędkości, „**Pasy**” – ukierunkowane na egzekwowanie obowiązku podróżowania w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń ochronnych do przewozu dzieci, „**Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego**” – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz stosowanie się przez nich do przepisów ruchu drogowego, „**Alkohol i narkotyki**” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących „pod wpływem alkoholu” bądź pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu; „**Truck**” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego, „**BUS**” – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości występujących w przewozie osób,
- monitorowano realizację Krajowej Strategii Kontroli przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców na lata 2009-2010. Policjanci ruchu drogowego w całym kraju wykonali 262 151 kontroli wynikających z Krajowej Strategii przepisów w zakresie czasu jazdy i czasu postoju, obowiązkowych przerw i czasu odpoczynku kierowców, co w odniesieniu do liczby kontroli założonej na 2009 r. (97 005) stanowi 270 % przyjętej normy,
- w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowania zakupiono dla komórek ruchu drogowego zlokalizowanych przy zewnętrznych granicach UE 35 pojazdów osobowych wyposażonych w mobilny terminal dostępowy do baz danych, 51 motocykli ciężkich z wyposażeniem,

- w październiku 2009 roku podpisano umowę o dofinansowanie projektu Komendy Głównej Policji pn. **„Doposażenie jednostek Policji w specjalistyczny sprzęt służący poprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na obszarze całego kraju”**. Wartość projektu: 70 586 400 zł, w 85 % finansowany jest ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 8.1 Programu Infrastruktura i Środowisko. Dzięki wsparciu z Unii Europejskiej do policjantów ruchu drogowego z całej Polski trafi 18 specjalistycznych pojazdów typu furgon przeznaczonych do działań profilaktyczno - edukacyjnych, 64 specjalistyczne furgony Ambulans Pogotowia Ruchu Drogowego „APRD”, 120 samochodów osobowych oznakowanych z wideorejestratorami, 368 motocykli ciężkich w wersji „RD” wraz z wyposażeniem. Zakup oraz przekazanie zakupionego sprzętu do jednostek terenowych Policji planowane jest do realizacji w 2010 r. ,
- organizowano szkolenia dla policjantów ruchu drogowego z zakresu kontroli czasu pracy kierowców, w szkoleniach wzięło udział 599 policjantów,
- realizowano zadania wyszczególnione w **„Kalendarzu działań profilaktyczno -prewencyjnych na 2009 rok”**, w tym m.in.: działania prowadzone przed feriami zimowymi i w czasie ferii, skierowane do przewoźników w związku z wyjazdami dzieci na wypoczynek zimowy, działania edukacyjne związane z przygotowaniem dzieci do egzaminów na kartę rowerową i motorowerową, odsłona kampanii **„Użyj wyobraźni”**, Finały Krajowe Turniejów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, kampania na rzecz bezpieczeństwa rowerzystów pn. **„Rowerem bezpiecznie do celu”**, działania promujące bezpieczne uczestniczenie w ruchu drogowym w wakacyjne weekendy, odsłona kampanii **„Użyj wyobraźni”**, działania wakacyjne skierowane do przewoźników w związku z wyjazdami dzieci na wakacje (kontrole autokarów), działania **„Bezpieczna droga do szkoły”**, działania prewencyjno - kontrolne **„Znicz 2009”**, działania kontrolne podczas tzw. „wyjazdów” i „powrotów” w trakcie tzw. „długich weekendów”,
- realizowano porozumienie zawarte pomiędzy Prezesem Polskiego Związku Motorowego, a Komendantem Głównym Policji, Ministrem Edukacji Narodowej i Ministrem Infrastruktury, dotyczące przeprowadzenia Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla dzieci szkół podstawowych i gimnazjalnych oraz Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Turnieje mają charakter edukacyjny, przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego,
- sporządzono roczną analizę na temat wypadków drogowych i ich przyczyn, celem opracowania podstawowych kierunków działań związanych z występującymi

zagrożeniami oraz upowszechnienia powyższej analizy wśród instytucji i organizacji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ruchu drogowym,

- przygotowywano materiały prasowe oraz aktywnie współpracowano z mediami na rzecz bieżącej kampanii informacyjnej dotyczącej szeroko rozumianego bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- uczestniczono w sympozjach, konferencjach, szkoleniach itp. spotkaniach dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- zainicjowano zmiany w następujących aktach prawnych: Ustawie z dnia 5 marca 2009r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zakresie dot. skutków prawnych za brak polisy ubezpieczenia OC podczas kontroli drogowej (weszły w życie 30.06.2009r.), Rozporządzeniu MSWiA z dnia 6 lipca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie MSWiA z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego w zakresie rejestracji kart MRD 5 (weszły w życie 11.08.2009 r.),
- uczestniczono w pracach legislacyjnych dotyczących: ustawy z dnia 2 kwietnia 2009r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym w zakresie dot. wdrożenia systemu automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14.10.2009 r.), projektu Ustawy o kierujących pojazdami, projektu ustawy o opuszczeniu pojazdów do ruchu, projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ułatwiającej transgraniczne egzekwowanie przepisów ruchu drogowego,
- przygotowano akty prawne: projekty nowelizacji ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz zmianie niektórych innych ustaw w zakresie egzekwowania przepisów ruchu drogowego na drogach wewnętrznych oraz usuwania pojazdów w trybie art. 130A (skierowany do rozpatrzenia przez Radę Ministrów), projekt rozporządzenia MSWiA w zakresie usuwania pojazdów, projekt rozporządzenia MSWiA w sprawie kierowania ruchem drogowym (skierowany do uzgodnień międzyresortowych).

Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej

Realizowano założenia pilotażowego programu pn. Bezpieczeństwo w biznesie, w tym m.in. nawiązano współpracę z Brytyjsko-Polską Izbą Handlową (BPCC) w celu wypracowania modelowych rozwiązań wdrażania programów prewencyjnych dla przedsiębiorców oraz cudzoziemców przebywających i pracujących w Polsce, a ponadto:

- współpracowano z Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji na rzecz poprawy bezpieczeństwa w sieciach handlowych,
- nawiązano współpracę z Komitetem bezpieczeństwa biznesu działającym przy Krajowej Izbie Gospodarczej.

Ochrona dziedzictwa narodowego

Utworzono w jednostkach Policji specjalistyczne komórki do zwalczania przestępczości przeciwko zabytkom, a ponadto:

- dokonano realizacji szeregu spraw dotyczących problematyki przestępczości przeciwko zabytkom, w tym m.in. ograniczono nielegalny obrót zabytkami archeologicznymi w sieci Internet, między innymi dzięki współpracy z Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków oraz Allegro,
- Krajowy Zespół do walki z Przestępczością Przeciwko Dziedzictwu Narodowemu Biura Kryminalnego KGP koordynował przedsięwzięcia ukierunkowane na zwalczanie przestępstw przeciwko dziedzictwu narodowemu, a w szczególności monitorował trendy oraz systematycznie analizował skalę zagrożenia tego rodzaju przestępczością, wspomagał realizację spraw o znacznym stopniu skomplikowania,
- ujednolicono system wymiany informacji pomiędzy Policją a Generalnym Konserwatorem Zabytków poprzez dostosowanie bazy KSIP do Krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granice niezgodnie z prawem, prowadzonego przez Ośrodek Ochrony Zbiorów Publicznych. Opracowano zakładkę „Dobra kultury”, którą wstępnie przetestowano. Zakładka ta jest gotowa do wprowadzenia do KSIP.

Bank Dobrych Praktyk

Kontynuowano proces katalogowania programów profilaktycznych realizowanych w całym kraju przy współdziałaniu Policji, proces kontynuowany jest w roku bieżącym wg kryteriów wskazanych przez Departament Analiz i Nadzoru MSWiA oraz wymieniano doświadczenia dotyczące prewencji kryminalnej na płaszczyźnie międzynarodowej poprzez Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości.

3.1.2. Krajowy Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży

W 2009 roku, podobnie jak w latach poprzednich, Policja realizowała szereg zadań wynikających z założeń Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży. Duża część z nich w sposób bezpośredni lub pośredni wynikała, także z innych programów krajowych lub rządowych. Ich celem było głównie minimalizowanie czynników patologicznych mających negatywny wpływ na postawy dzieci i młodzieży, ponadto zapobieganie demoralizacji nieletnich, ograniczanie jej przejawów oraz przeciwdziałanie i zmniejszanie skali przystępczości nieletnich.

Do najważniejszych zadań realizowanych przez policjantów na terenie całego kraju należy zaliczyć:

- przedsięwzięcia mające na celu skoordynowanie współpracy z instytucjami i organizacjami odpowiedzialnymi za wychowanie, opiekę, zdrowie, profilaktykę oraz resocjalizację dzieci i młodzieży - jako krok do wypracowania modelu komunikowania i przekazywania informacji o zdarzeniach i nieletnich wykazujących symptomy niedostosowania społecznego,
- doskonalenie modelu współdziałania Policji ze szkołami i placówkami oświatowymi w sytuacji zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją i przystępczością,
- kontynuacja współpracy z placówkami oświatowymi oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć ukierunkowanych na wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród uczniów i podopiecznych tych placówek (np. spotkania tematyczne z młodzieżą, jej rodzicami dotyczące aspektów odpowiedzialności karnej nieletnich, bezpieczeństwa, a także spotkania instruktazowe z gronem pedagogicznym szkół i placówek oświatowych, podczas których omawiano m.in. procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją zawarte w Programie,
- realizacja licznych przedsięwzięć profilaktycznych we współpracy z wieloma podmiotami pozapolicyjnymi (kampanie, programy profilaktyczne, akcje) na rzecz szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania patologii społecznej, w tym głównie alkoholizmowi, narkomanii, przemocy, (w tym nasilającemu się zjawisku tzw. cyberprzemocy), a także przystępczości nieletnich oraz zapobiegania przystępczości na szkodę małoletnich,
- udział policjantów, głównie z komórek ds. nieletnich i patologii w przedsięwzięciach edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli oraz szkoleniowych, skierowanych do przedstawicieli innych grup zawodowych

w obszarze przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu, w ramach form współpracy jak zajęcia warsztatowe, prelekcje, wykłady, konsultacje, itp.,

- współuczestnictwo w opracowywaniu materiałów profilaktycznych (ulotki, broszury, plakaty) przeznaczonych zarówno dla nauczycieli, rodziców/opiekunów prawnych jak i młodzieży, a także innych osób mających wpływ na czynniki prowadzące do demoralizacji nieletnich, np. sprzedawców napojów alkoholowych.

Jednostki organizacyjne Policji w ramach realizacji przedmiotowego Programu podejmowały szereg inicjatyw profilaktycznych, których adresatami byli głównie:

- dzieci, młodzież, uczniowie różnego rodzaju szkół oraz wychowankowie i podopieczni placówek opiekuńczych,
- rodzice, opiekunowie nieletnich/małoletnich,
- grono pedagogiczne szkół i placówek oświatowych, dyrekcja, pedagodzy szkolni oraz psychologowie,
- przedstawiciele organizacji i instytucji statutowo i regulaminowo związani z dziećmi, młodzieżą, zdrowiem, bezpieczeństwem i innymi obszarami obejmującymi przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu oraz demoralizacji dzieci i młodzieży (np. sprzedawcy/podający napoje alkoholowe, liderzy organizacji młodzieżowych, itp.).

Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznego i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży Policja realizowała głównie we współpracy z niżej wymienionymi podmiotami:

- wydziałami rodzinnymi sądów rejonowych - współpraca z kuratorami zawodowymi dla nieletnich – wymiana informacji na temat sytuacji rodzinnej; warunków w rodzinie, z której pochodzi nieletni dopuszczający się popełnienia czynu zabronionego; wspólne odwiedzanie rodzin, w których nieletni objęci są dozorem kuratorskim,
- szkołami - współpraca z pedagogami szkolnymi poprzez wspólne prowadzenie rozmów profilaktyczno wychowawczych z dziećmi i młodzieżą sprawiającą kłopoty wychowawcze. Planowanie i realizacja spotkań z dziećmi w ramach prelekcji i pogadanek w szkołach. Organizowanie wspólnych działań programowych o charakterze profilaktyczno-prewencyjnym. Uzyskiwanie informacji od pedagogów szkolnych o uczniach stwarzających poważne kłopoty wychowawcze. Uzyskiwanie informacji o popełnieniu czynów karalnych przez uczniów,
- miejskimi ośrodkami pomocy społecznej - współpraca w zakresie udzielania pomocy rodzinom najuboższym,

- ośrodkami profilaktyki i terapii uzależnień - w zakresie kompleksowej pomocy rodzinom z problemem alkoholowym. Prowadzono zajęcia w szkołach dla młodzieży oraz szkolenia nauczycieli w zakresie problematyki uzależnień,
- Komitetem Ochrony Praw Dziecka - realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców. Wymiana informacji o zdarzeniach związanych z przestępstwami na szkodę dzieci,
- strażami miejskimi (gminnymi) – w zakresie realizacji programów prewencyjnych, wspólnych prelekcji oraz spotkań warsztatowych,
- miejskimi i powiatowymi centrami pomocy rodzinie – udział policjantów w zespołach wsparcia rodziny, spotkania w świetlicach dla młodzieży szkolnej oraz wspólne dyżury w ośrodkach dla ofiar przemocy w rodzinie – wymiana informacji,
- komisjami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych – realizacja wspólnych przedsięwzięć w zakresie zwalczania alkoholizmu wśród dzieci i młodzieży. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, tworzenie punktów konsultacyjnych,
- starostwami powiatowymi – poprzez powiatowe komisje bezpieczeństwa i porządku publicznego, przekazywanie środków finansowych na realizację programów prewencyjnych,
- urzędami miejskimi, gminnymi, miejsko - gminnymi – szeroko rozumiana współpraca obejmująca całość przedsięwzięć na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
- kuratoriami oświaty – współpraca w zakresie realizacji programów prewencyjnych, organizacja szkoleń i spotkań z kadrą pedagogiczną, itd.,
- ośrodkami doskonalenia nauczycieli – współpraca w zakresie realizowanych programów prewencyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży,
- urzędami marszałkowskimi – wsparcie merytoryczne i finansowe, wspólna organizacja przedsięwzięć,
- mediami – przekazywanie informacji z zakresu prewencji kryminalnej oraz z wieloma innymi instytucjami państwowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

W zdecydowanej części nadesłanych sprawozdań z realizacji Programu podkreślono pozytywną współpracę wszystkich podmiotów podejmujących działania w jego zakresie oraz systematyczny wzrost zaangażowania wielu instytucji i organizacji społecznych, w tym organizacji pozarządowych, których katalog zależy od obszaru oddziaływań inicjatyw prewencyjnych oraz terenu działania tych organizacji.

3.1.3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Wszystkie jednostki organizacyjne Policji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmują liczne inicjatywy wynikające z realizacji zadań przewidzianych dla Policji w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W ramach wyodrębnionych strategii ukierunkowanych na poszczególne obszary tematyczne wymienić można przykładowe działania organizowane lub współorganizowane w 2009 roku przy udziale policjantów na poziomie ogólnopolskim, regionalnym oraz lokalnym.

I. W obrębie strategii diagnozujących:

- wzorem lat ubiegłych policjanci Biura Prewencji Komendy Głównej Policji w oparciu o sprawozdania okresowe przygotowywane przez jednostki organizacyjne Policji gromadzili przedmiotowe dane statystyczne pochodzące z realizacji procedury „Niebieskie karty”, a na ich podstawie sporządzali **półroczne i roczne analizy** kształtowania się tego zjawiska, ze szczególnym uwzględnieniem między innymi liczby przeprowadzonych interwencji domowych oraz interwencji wobec przemocy w rodzinie, liczby ofiar przemocy domowej wraz z podziałem na płeć, liczby jej sprawców, w tym znajdujących się w stanie nietrzeźwości, przypadków udzielenia pomocy przedmedycznej na miejscu przeprowadzania interwencji, liczby dzieci przewiezionych w związku z przemocą w rodzinie do placówek opiekuńczych i wychowawczych lub do rodziny, czy też liczby informacji przekazanych przez policjantów do placówek świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie. W celach informacyjnych przedmiotowe opracowania umieszczane były na stronie internetowej Biura Prewencji Komendy Głównej Policji, a także w policyjnych i pozapolicyjnych periodykach takich jak „Przegląd Policyjny”, „Kwartalnik kadry kierowniczej. POLICJA” oraz „Niebieska Linia”,
- policjanci KWP w Białymstoku kontynuowali współpracę z Zakładem Andragogiki i Gerontologii Uniwersytetu w Białymstoku oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie przy realizacji projektu badawczego pn. **„Przemoc wobec ludzi starych w Polsce na przykładzie badań środowiskowych na Podlasiu”**. W ramach projektu przeprowadzono analizę zdarzeń z udziałem osób w wieku powyżej 60 roku życia, w tym przypadków przemocy w rodzinie, a w konsekwencji przygotowano materiał do publikacji,
- policjanci garnizonu białostockiego brali również udział w pracach Zespołu Doradczego Wojewody Podlaskiego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w ramach których prowadzono badania sondażowe w przedmiotowym zakresie w poszczególnych gminach województwa,

- przedstawiciel KWP w Gorzowie Wielkopolskim uczestniczył w pracach Wojewódzkiego Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który przeprowadził kompleksową diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie województwa lubuskiego. W oparciu o zgromadzony materiał planuje się (w roku 2010) opracowanie interdyscyplinarnych procedur postępowania w przypadku ujawnienia przemocy w rodzinie.

II. W obrębie strategii edukacyjnych Policja podejmowała między innymi następujące przedsięwzięcia:

- w dniu 11 lutego 2009 roku Komendant Główny Policji podpisał **Decyzję Nr 54 w sprawie programu kursu specjalistycznego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**, który przygotowuje policjantów do wykonywania zadań służbowych związanych z przedmiotowym problemem, koordynacji działań w ramach procedury "Niebieskie karty" oraz prowadzenia lokalnego doskonalenia zawodowego w tym zakresie, z dużym naciskiem na rozwijanie umiejętności analitycznych, aktywizujących, motywujących i doradczych. Program kursu obejmuje 56 godzin lekcyjnych (7 dni szkoleniowych) i został powierzony do realizacji Szkołom Policji w Słupsku i Katowicach oraz Centrum Szkolenia Policji w Legionowie,
- policjanci KWP w Białymstoku we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej zorganizowali **interdyscyplinarne szkolenia** z zakresu „Rozpoznawania, diagnozy i interwencji w pracy z dzieckiem krzywdzonym i jego rodziną”,
- w wyniku weryfikacji programu „Stop patologiom” policjanci KWP w Białymstoku przygotowali wstępne założenia projektu edukacyjnego pod nazwą **„Sięgnij poMOC”** adresowanego do nauczycieli, dzieci, młodzieży i rodziców. Na rok (2010) zaplanowane zostało pozyskanie partnerów do jego realizacji, m.in. Kuratorium Oświaty, Prokuratury Rejonowej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Miejskiego Ośrodka Doradztwa Metodycznego, a także Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej,
- policjanci KPP w Golubiu-Dobrzyniu (teren podległy KWP w Bydgoszczy) zajmujący się problematyką przemocy w rodzinie, wzięli udział w szkoleniu składającym się z dwóch modułów realizowanym w ramach projektu systemowego Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Toruniu pn. **„Akademia pomocy i integracji społecznej – wsparcie kadr”**. W szkoleniu lokalnej grupy z terenu powiatu golubsko-dobrzyńskiego uczestniczyli m. in. pracownicy ośrodków pomocy społecznej, pedagodzy i kuratorzy sądowi,
- policjanci KWP w Gorzowie Wlkp. wspólnie z Fundacją „Contra Crimen” oraz przy wsparciu finansowym pochodzącym z budżetu województwa lubuskiego, zorganizowali

szkolenie pn. **„Przemoc w rodzinie. Postępowanie policjantów wobec ofiar i sprawców”**. W przedmiotowym przedsięwzięciu uczestniczyli policjanci służb patrolowo-interwencyjnych Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze oraz policjanci Samodzielnego Pododdziału Prewencji Policji KWP z siedzibą w Zielonej Górze. Celem głównym inicjatywy było podniesienie poziomu umiejętności przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie, a celem pośrednim również charakterystyka skali i specyfiki zjawiska przemocy domowej oraz alkoholizmu w środowisku lokalnym,

- z kolei w ramach współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego uzyskano możliwość przeszkolenia z zakresu realizacji procedury „Niebieskiej Karty” policjantów jednostek miejskich i powiatowych podległych KWP w Katowicach. Przeprowadzone zostały dwa etapy szkolenia, pierwszy z nich odbył się w czerwcu 2009 roku i obejmował aspekt psychologiczny kontaktu ze sprawcą i ofiarą, natomiast drugi miał miejsce w grudniu tego samego roku i dotyczył zagadnień praktycznych, takich jak planowanie pomocy rodzinie dotkniętej przemocą. Ponadto, z Centrum Praw Kobiet pozyskano publikację pt. „Niezbędnik Policjanta – przemoc wobec kobiet w rodzinie”, którą udostępniono wszystkim uczestnikom szkolenia,
- 23 funkcjonariuszy Komendy Stołecznej Policji, którzy na co dzień zajmują się koordynacją procedury „Niebieskie karty” uczestniczyło w **Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanym przez Niebieską Akademię Warszawską**,
- w ramach realizacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i dzięki środkom finansowym przyznanym na jego realizację pochodzącym z budżetu państwa, Regionalne Centrum Polityki Społecznej przy Urzędzie Marszałkowskim w Łodzi zorganizowało kolejne trzydniowe szkolenia pn. **„Tworzenie i funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych”**. W szkoleniach przeprowadzonych metodą warsztatową oprócz policjantów uczestniczyli również psychologowie, pedagodzy szkolni, pracownicy jednostek pomocy i integracji społecznej, kuratorzy społeczni i zawodowi, pracownicy ośrodków zdrowia, pracownicy urzędów gmin i powiatów oraz innych instytucji, których przedstawiciele wchodziły w skład zespołów interdyscyplinarnych zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy,
- policjanci zajmujący się problematyką przemocy w rodzinie z powiatu giżyckiego, węgorzewskiego, gołdapskiego i oleckiego (teren działania KWP w Olsztynie) uczestniczyli w szkoleniu na temat **„Przeciwdziałanie przemocy domowej - podstawy pracy osoby interweniującej”**. Głównymi założeniami inicjatywy było usprawnienie form pracy, technik oraz procedur postępowania w przypadkach przemocy domowej, ze szczególnym uwzględnieniem współdziałania służb oraz zapoznania się z ich

kompetencjami i zadaniami,

- w październiku 2009 roku opolska Policja, wspólnie z Urzędem Marszałkowskim, zorganizowała międzynarodową konferencję pn. **“Razem przeciw przemocy. Skuteczne pomaganie bez upiększeń”**. Należy podkreślić, iż przedmiotowe przedsięwzięcie zrealizowano w ramach Funduszu Mikroprojektów Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej 2007-2013 Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska,
- od marca do końca maja 2009 roku na terenie działania KPP w Białobrzegach (jednostka podległa KWP z siedzibą w Radomiu) trwał Kurs Samoobrony dla Kobiet. Był on przeznaczony przede wszystkim dla kobiet dotkniętych przemocą domową. Do inicjatywy przystąpiło blisko 50 kobiet, z których część stanowiły osoby doświadczające przemocy ze strony swoich mężów lub partnerów. Kursantki przez ponad dwa miesiące pod okiem wykwalifikowanego instruktora trenowały sztukę walki KRAV MAGA. Całość kosztów kursu poniósł Urząd Miasta i Gminy w Białobrzegach, a jednym z celów tego przedsięwzięcia było wskazanie kobietom sposobów powstrzymania oraz “łagodzenia” aktów agresji ze strony sprawców,
- w ramach współpracy Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Rzeszowie, PCPR w Mielcu oraz PCPR w Krośnie zorganizowano i przeprowadzono dwa seminaria warsztatowe pn. **„Przeciw przemocy - razem łatwiej i skuteczniej”**, czyli programy szkoleniowe dla profesjonalistów pracujących z osobami uwikłanymi w przemoc w rodzinie. Warsztaty zorganizowane były dla pracowników socjalnych z terenu powiatu, przedstawicieli powiatowych centrów pomocy rodzinie, kuratorów sądowych, pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych, a także dzielnicowych. Zajęcia prowadzone były aktywnymi metodami psycho-edukacyjnymi, przez trenerów rekomendowanych przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne,
- funkcjonariusze KWP we Wrocławiu podjęli współpracę z Instytutem Zdrowia Publicznego SP ZOZ we Wrocławiu, w wyniku której zorganizowano i zrealizowano cykl szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Szkoleniami objęto dzielnicowych oraz koordynatorów procedury “Niebieskie Karty” z jednostek terenowych Policji województwa dolnośląskiego. Główna tematyka zajęć obejmowała zagadnienia takie jak **diagnozowanie oraz motywowanie sprawców przemocy**.

III. W obrębie strategii interwencyjnych Policja zaangażowana była w przykładową aktywność:

- z inicjatywy policjantów Biura Prewencji w Komendzie Głównej Policji został opracowany **projekt programu ukierunkowanego na zapobieganie przemocy w rodzinach policyjnych**. W skład zespołu prowadzącego prace nad przedmiotową inicjatywą, oprócz przedstawicieli Biura Prewencji, wchodził również przedstawiciel Biura Spraw Wewnętrznych, Biura Kadr i Szkolenia, Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka, a także przedstawiciel Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia" IPZ. Przygotowany projekt zakłada podniesienie skuteczności działań Policji podejmowanych na rzecz zapewniania bezpieczeństwa członkom rodzin policyjnych doświadczających przemocy domowej, wypracowanie standardu reagowania w obrębie samej instytucji w sytuacji ujawnienia problemu oraz wprowadzenie konkretnych oddziaływań psycho-korekcyjnych wobec policjantów-sprawców przemocy,
- w ramach kolejnej edycji kampanii społecznej „Kocham. Nie biję” pod hasłem „Kocham. Mam czas” współorganizowanej przez Fundację Krajowe Centrum Kompetencji, jednostki organizacyjne Policji kontynuowały **współpracę wynikającą z obsługi przez Fundację specjalnej infolinii dla ofiar przemocy o numerze 0 801 109 801**, a także umieszczały na swoich stronach internetowych szczegółowe informacje dotyczące kampanii oraz funkcjonowania wspomnianej infolinii,
- policjanci KWP w Gorzowie Wlkp., przy współpracy z Fundacją „Contra Crimen” oraz przy wsparciu finansowym z budżetu województwa lubuskiego, opracowali poradnik dla funkcjonariuszy pt. „Postępowanie policjantów podczas interwencji wobec przemocy w rodzinie”. Opracowanie to przeznaczone jest dla policjantów służb patrolowych i zawiera opis procedur oraz zasad postępowania w przypadku ujawnienia przemocy w rodzinie, kontaktu z ofiarami, w tym z osobami małoletnimi, a także ze sprawcami przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem sprawców uzależnionych od alkoholu,
- z kolei policjanci KWP w Krakowie uczestniczyli w pracach interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie powołanego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Celem spotkań zespołu było opracowanie materiałów instruktażowych, zaleceń, a także procedur postępowania interwencyjnego w sytuacjach kryzysowych związanych z przemocą w rodzinie dla instytucji realizujących zadania w tym zakresie na terenie województwa małopolskiego. Opracowany przez zespół dokument zawiera **procedury postępowania wobec przemocy**, które mają charakter zaleceń, rekomendacji stworzonych w celu

doprecyzowania zapisów ustawowych i sposobów ich realizacji,

- policjanci KWP w Krakowie uczestniczyli również w opracowaniu zaleceń w zakresie przygotowania specjalistów do prac w obszarze zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, które stanowią uzupełnienie przygotowanych wcześniej procedur postępowania w zakresie budowy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i postępowania w sytuacji występowania przemocy w rodzinie. W celu tworzenia i rozwijania skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na poziomie lokalnym, konieczne było określenie minimalnych wymogów związanych z kwalifikacjami specjalistów działających w obrębie takiego systemu. Innego przygotowania wymaga bowiem **rola koordynatora lokalnego systemu, rola pracownika pierwszego kontaktu, rola specjalisty pracującego z osobami doświadczającymi przemocy, czy też rola specjalisty prowadzącego oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc**. Adekwatne przygotowanie pracowników do pełnienia poszczególnych ról w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ma kluczowe znaczenie dla korzyści oddziaływania procesu zapobiegania i zwalczania przemocy,
- na przełomie 2008 i 2009 roku pod patronatem Marszałka Województwa Łódzkiego i TVP 3 przeprowadzono na terenie działania KWP w Łodzi wojewódzką kampanię społeczną pod hasłem „**Daj mi życie, daj mi miłość**”. Była ona jednym z elementów ogólnopolskiej kampanii „Kocham nie biję”. Inicjatywa ta miała na celu podniesienie społecznej świadomości i wrażliwości na zjawisko przemocy wobec bezbronnych małych dzieci. Poza rozpowszechnianiem plakatów, citylightów, podręczników, oraz płyt CD prezentujących krótkie filmy o przemocy wobec najmłodszych, jednym z głównych elementów kampanii stały się pluszowe misie. Maskotki zostały przekazane przez Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi dla Policji, Straży Pożarnej oraz Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego, by znajdowały się w pojazdach służbowych wymienionych podmiotów,
- policjanci z KPP w Ławie (jednostka podległa KWP w Olsztynie) wzięli udział w spotkaniu zorganizowanym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Ławie, którego celem było wytypowanie sprawców przemocy w rodzinie do wzięcia udziału w programie profilaktycznym pn. „**Partner**”. Jest to program edukacyjno - korekcyjny dla sprawców przemocy domowej adresowany do pełnoletnich mężczyzn stosujących przemoc wobec partnerek. Do programu kwalifikowani są sprawcy skazani prawomocnymi wyrokami za przestępstwo z art. 207 par. 1 kodeksu karnego (lub inne przeciwko rodzinie i opiece, ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy) korzystający z warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, jak też odbywający karę oraz warunkowo

przedterminowo zwolnieni z odbycia kary,

- w opisywanym obszarze na zasygnalizowanie zasługuje również działanie przeprowadzone na terenie działania KPP w Przysusze (jednostka podległa KWP z siedzibą w Radomiu) polegające na udzieleniu natychmiastowej pomocy kobiecie pokrzywdzonej przemocą w rodzinie, która zgłosiła się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Objęło ono znalezienie i udostępnienie mieszkania interwencyjnego, zorganizowanie sesji terapeutycznej z psychologiem, ale również pomoc w znalezieniu pracy, sfinansowanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej posiłków dla dzieci, a także udzielenie wsparcia podczas „odebrania” rzeczy osobistych pokrzywdzonej z mieszkania zajmowanego uprzednio wspólnie ze sprawcą przemy,
- w marcu 2009 roku w KPP w Płońsku (jednostka podległa KWP z siedzibą w Radomiu) odbyło się podsumowanie dwuletniej pracy terapeutycznej ze sprawcami przemocy domowej. Podsumowując inicjatywę można stwierdzić, że miejsce prowadzenia spotkań stanowiło istotny czynnik skutecznie demotywuujący sprawców, a tym samym wzmacniający rezultaty terapii. Uczestnicy programu brali bowiem udział w zajęciach regularnie, byli schludni, a przede wszystkim trzeźwi. Dzielnicowy sprawujący opiekę nad wybraną rodziną miał bezpośredni kontakt z terapeutą i psychologiem, a w konsekwencji mógł monitorować postępy terapii. Grupa programowa liczyła 17 osób zobowiązanych wyrokami sądowymi do udziału w terapii. W spotkaniach uczestniczyli również pracownicy miejskich oraz gminnych ośrodków pomocy społecznej, kuratorzy sądowi i społeczni, przedstawiciele sądu i prokuratury, pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, aresztu śledczego, Stowarzyszenia Przeciwno Przemocy w Rodzinie oraz Punktu Profilaktyki Uzależnień i Pomocy w Rodzinie, a także inni zaproszeni goście. Należy dodać, że realizacja przedmiotowego przedsięwzięcia zaowocowała powstaniem **lokalnej koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

IV. **W obrębie strategii terapeutycznych**, jednostki organizacyjne Policji zrealizowały następujące przedsięwzięcia:

- istotny element działań Policji, które podejmowane są na rzecz wzmocnienia ochrony ofiar przestępstw poprzez zapobieganie ich wtórnej wiktyimizacji, w tym również ofiar przemocy w rodzinie, stanowi tworzenie tak **zwanych „przyjaznych pokoi przesłuchań”**. W 2009 roku na terenie kraju funkcjonowało dwieście siedem tego rodzaju pomieszczeń znajdujących się w budynkach jednostek Policji. Z pomieszczeń tych mogą korzystać nie tylko policjanci, ale również sędziowie, prokuratorzy i psychologowie. Można wykonywać w nich czynności procesowe oraz prowadzić

rozmowy z osobami pokrzywdzonymi, zwłaszcza gdy są to osoby małoletnie lub dorosłe ofiary kategorii przestępstw „szczególnie wrażliwych”,

- KWP w Katowicach kontynuowała współpracę z Uniwersytetem Śląskim w zakresie pomocy ofiarom przestępstw. Na terenie tej uczelni została wśród studentów przeprowadzona **kampania promująca ideę wolontariatu** na rzecz osób pokrzywdzonych. W grudniu 2009 roku odbyło się spotkanie informacyjne z grupą 130 studentów, którzy wyrazili chęć pracy na rzecz ofiar przestępstw, w tym również osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie,
- na terenie działania KPP Jędrzejów (jednostka podległa KWP w Kielcach) w ramach VII Świętokrzyskich Dni Profilaktyki, które w roku 2009 obchodzone były pod hasłem **„Kobieta w Rodzinie – Nadzieja i Zagrożenie”** zorganizowano atrakcje rekreacyjne połączone z piknikiem adresowanym do matek oraz dzieci z rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- w czerwcu 2009 roku na terenie działania KWP w Krakowie odbyło się seminarium pn. **„Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - dobre praktyki, innowacyjne projekty, skuteczne rozwiązania”**. Było to kolejne wspólne przedsięwzięcie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie i Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie na rzecz ograniczania problemu przemocy oraz profesjonalnego niwelowania jej skutków. Seminarium poświęcone było wielopłaszczyznowej dyskusji nad zjawiskiem przemocy domowej, problemami związanymi z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy, możliwościami realizacji działań służących ograniczeniu problemu, w tym procedurami postępowania interwencyjnego. Zaprezentowane zostały dobre praktyki, projekty i rozwiązania wdrażane przez instytucje i organizacje z terenu kraju m.in. w obszarze służby zdrowia, Policji, pomocy społecznej, edukacji. Ubiegłoroczne seminarium adresowane było do osób zajmujących się na co dzień problemem przemocy domowej, tj. przedstawiciele pomocy społecznej, służby zdrowia, edukacji, wymiaru sprawiedliwości, służby więziennej oraz policjantów,
- wydana w 2009 roku przez KMP w Elblągu (jednostka podległa KWP w Olsztynie) publikacja pod tytułem **„Byłam ofiarą przemocy”**, skierowana została do rzeczywistych oraz potencjalnych ofiar przemocy domowej. Broszurę udostępniali mieszkańcom dzielnicowi oraz policjanci interweniujący w przypadkach przemocy w rodzinie. Była ona również dostępna w Elbląskim Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej, które współpracowało przy jej opublikowaniu, a także w formie elektronicznej w witrynie internetowej elbląskiej Policji,
- efektem współpracy KWP w Rzeszowie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej

było wyposażenie „**Przyjaznego Pokoju Przesłuchań**” funkcjonującego w Komendzie Powiatowej Policji w Sanoku w certyfikowany sprzęt audio-video, który został zakupiony ze środków Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie.

Należy podkreślić, że wymienione inicjatywy stanowią jedynie przykład i niewielki wycinek przedsięwzięć realizowanych przez policjantów na wszystkich poziomach organizacyjnych Policji, które wiążą się z realizacją Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz tworzeniem, wdrażaniem, a także usprawnianiem systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujących w poszczególnych środowiskach lokalnych.

3.1.4. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010

Celem naczelnym krajowego programu jest ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych. Realizowany jest on w pięciu obszarach: 1 - profilaktyka, 2 - leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna, 3 - ograniczenie podaży, 4 - współpraca międzynarodowa, 5 - badania i monitoringu.

W ramach profilaktyki działania Policji zmierzają w kierunku zahamowania tempa wzrostu zainteresowania narkotykami poprzez:

- opracowywanie programów w zakresie ograniczania popytu na narkotyki,
- wspieranie inicjatyw w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią,
- podejmowanie współpracy z samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz w sprawach bieżących z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii,
- prowadzenie przez specjalistów ds. prewencji kryminalnej spotkań i pogadanek w zakresie problematyki narkomanii,
- organizowanie szkoleń i spotkań dla przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, nauczycieli, rodziców, dzieci i młodzieży oraz studentów w celu podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku narkomanii,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

W ramach współpracy z uczelniami wyższymi zawierane były porozumienia pisemne lub umowy ustne, które zakładały realizację zadań zmierzających do :

- podnoszenia poziomu wiedzy studentów, kadry akademickiej i pracowników uczelni na temat środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów,
- informowania o odpowiedzialności karnej za przestępstwa określone w *Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii*,
- zwalczania niedozwolonego obrotu, wytwarzania i posiadania narkotyków.

Jednostki organizacyjne Policji prowadziły szeroką gamę działań zmierzających do realizacji założeń wynikających z opisywanego Programu. Oto kilka przykładów z wielu realizowanych kampanii, akcji oraz programów profilaktycznych:

- w roku 2009 na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie kontynuowano akcję profilaktyczną pn. **„Ciesz się słońcem”**, która miała na celu przeciwdziałanie narkomanii wśród młodzieży poprzez podniesienie świadomości zarówno młodzieży, jak i rodziców w zakresie szkodliwości zażywania środków odurzających. W ramach akcji prowadzone były zajęcia w szkołach gimnazjalnych, w trakcie których z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego omawiano skutki biologiczne, moralne i etyczne zażywania narkotyków oraz wskazywano możliwości uniknięcia kontaktu z nimi. Podczas spotkań z młodzieżą problematyka narkomanii omawiana była także w aspekcie odpowiedzialności prawnej nieletnich w świetle przepisów *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomani i Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*. Na spotkaniach z rodzicami i gronem pedagogicznym omawiano przyczyny sięgania po narkotyki przez dzieci, skalę zjawiska na terenie Szczecina, poszczególne grupy narkotyków, ich wygląd, działanie, skutki zażycia,
- Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie realizowała prelekcje i spotkania w obszarze: **„Profilaktyka narkomanii – aspekt prawny”**, w trakcie których omawiane były następujące zagadnienia: ocena zjawiska - uregulowania prawne, konsekwencje zażywania narkotyków, kształtowanie odpowiedzialności za siebie i innych, walka z społeczną postawą, wpływ grupy rówieśniczej na zażywanie narkotyków. Ponadto przedmiotem spotkań były takie tematy jak: **„Brałeś nie jedź - po narkotykach rozum wysiada”**, **„Narkotyki i co dalej”**, **„Pomyśl zanim będzie za późno”**,
- Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie oddelegowała funkcjonariuszy do udziału w dyskusji w ramach **Kolegium Doradczego Wojewody** mającego na celu określenie wspólnych działań, jakie winny być podjęte w celu skutecznego zmniejszenia sprzedaży w sklepach tzw. „legalnych narkotyków”, zawierających groźne substancje. Policjanci

Warmii i Mazur włączyli się w organizowaną przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii akcję profilaktyczno – edukacyjną mającą uświadamić, jakie faktyczne zagrożenie dla młodych ludzi niesie używanie dopalaczy pod **hasłem „Dopalacze mogą Cię wypalić - Poznaj fakty”**. W ramach kampanii pn. **„Czy wiesz co przewozisz?. Niewiedza kosztuje”** dokonano kolportażu ulotek otrzymanych z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii dotyczących bezpieczeństwa turystyki zagranicznej polskich obywateli w kontekście nieświadomego przemytu narkotyków,

- Komenda Miejska Policji w Elblągu kontynuowała **program „Bez narkotyków w szkole bezpieczniej”**, w ramach którego utrzymywano współpracę z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz przeciwdziałania narkomanii na terenie miasta i powiatu elbląskiego, a w szczególności z: Poradnią Terapii Uzależnień „Szansa”, Poradnią Profilaktyki i Terapii Uzależnień - „Monar”, Katolickim Ruchem Antynarkotycznym „Karan”, który prowadzi Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MOT KARAN „Dom Zacheusza”,
- Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach jest pomysłodawcą i głównym organizatorem przedsięwzięcia profilaktyczno - edukacyjnego pod nazwą **„Błękitny profil”**. Dzięki tej inicjatywie uczniowie i nauczyciele zaangażowali się w działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w szkołach i ograniczenie uzależnień przygotowując i wystawiając spektakle o tematyce profilaktyczno - edukacyjnej mówiące o szkodliwości zażywania m.in. narkotyków. W ramach I Przeglądu Spektakli Profilaktycznych „Błękitny Profil” uczniowie szkół powiatu bartoszyckiego wystawili 20 spektakli edukacyjnych. Z inicjatywy Policji do współudziału w przedsięwzięciu przystąpiły podmioty samorządowe powiatu. Przedsięwzięciem edukacyjno - profilaktycznym objęto 1200 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich,
- Komenda Powiatowa Policji w Działdowie przeprowadziła działania pod nazwą: **„Narkomanii Mówimy Nie!!”**, których celem było przeciwdziałanie i zwalczanie przestępczości narkotykowej. Przeprowadzono również działania pod **nazwą „Wakacje bez narkotyków i alkoholu”**. Celem ich było zapobieganie przestępczości i aspołecznym zachowaniom nieletnich ,
- Komenda Powiatowa Policji w Nidzicy przeprowadziła działania **„Nieletni pod nadzorem”** - ukierunkowane na przeciwdziałanie przestępczości narkotykowej. Przez okres wakacji realizowano działania w ramach akcji **„Mak - konopie 2009”** obejmujące kontrolę miejsc, w których mogły występować nielegalne uprawy oraz ujawnianie osób zajmujących się rozprowadzaniem narkotyków. Z inicjatywy KPP w Nidzicy zorganizowano konkurs plastyczny pod hasłem **„Narkotyki - jestem na nie”**,

zrealizowany ze środków Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Policjanci tej jednostki współorganizowali Przegląd Małych Form Teatralnych „Styl życia a zdrowie” dotyczący tematyki związanej z narkomanią i innymi uzależnieniami,

- Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie w zakresie przeciwdziałania narkomani wspólnie z wykwalifikowanymi pedagogami opracowała w 2007 roku program profilaktyczno – edukacyjny „Od Ciebie zależy”, którego realizację zakończono w marcu 2009 r. Program skierowany był do uczniów klas V – tych i VI – tych szkół podstawowych. Głównym celem programu było rozwijanie umiejętności społecznych, pozwalających na przeciwstawienie się presji społecznej oraz poszukiwanie sposobu pomocy kolegom zagrożonym uzależnieniem. Program składał się z kilku etapów. W I etapie uczniowie podczas lekcji poznawali mechanizmy uzależnienia. Następnie pisali pracę na temat przyczyn sięgania po narkotyki przez młodych ludzi, podawali propozycje rozwiązywania tego problemu oraz pokazywali wizje świata bez używek. Spośród uczniów, którzy złożyli prace wyłoniono po 20 osób z każdej szkoły, które pod opieką pedagogów pojechały na warsztaty edukacyjne. Podczas warsztatów poznawali swoje słabości, ćwiczyli sposoby radzenia sobie z naciskiem grupy, poznawali czynniki chroniące przed uzależnieniem. Funkcjonariusz Policji omawiał zagrożenia jakie niosą ze sobą zachowania ryzykowne oraz odpowiedzialność prawną nieletnich,
- w ramach realizacji zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Wielkopolski policjanci prowadzili szereg działań mających na celu zminimalizowanie zagrożenia związanego z przestępczością narkotykową. Np. Komenda Miejska Policji w Kaliszu wspólnie z radnymi Urzędu Miejskiego zainicjowała w 2009 roku kampanię społeczną pod hasłem „**www.wypalacze**”. W jej skład wchodziły spoty w lokalnej TV, radio, plakaty promujące kampanię, kolportaż 40000 ulotek, a także spotkania w szkołach. Natomiast Komenda Powiatowa Policji w Jarocinie wspólnie z pracownikami miejscowego Centrum Terapii Uzależnień przeprowadziła cykl 34 szkoleń w gimnazjach w ramach zaakceptowanego przez Urząd Miejski w Jarocinie programu „**Zanim spróbujesz**”. Szkoleniem objęto placówki oświatowe na terenie gminy i miasta Jarocina. Zajęcia z uczniami prowadzili terapeuci w Centrum Terapii Uzależnień w Jarocinie, a policjanci prowadzili szkolenia dla rodziców i nauczycieli. W czerwcu 2009 roku Gazeta Jarocińska, Urząd Miejski w Jarocinie i KPP w Jarocinie zainicjowali akcję „**Budzik dobre czasy bez dopalaczy**”. W Starostwie Powiatowym w Jarocinie opracowany został projekt pod hasłem „**Twoje życie Twój wybór**”. Założeniem projektu jest podanie wskazówek jak reagować na złe zachowania młodych ludzi, jak reagować na przejawy patologii oraz budowanie przekonania, że zachowania te nie mogą być

tolerowane. Komenda Powiatowa Policji w Kościanie zorganizowała VI edycję konkursu filmowego dla uczniów klas II i III gimnazjalnych pn. **„Uwaga Zagrożenie”**. Uczniowie z terenu powiatu kościańskiego przygotowali 9 filmów o tematyce dotyczącej szeroko pojmowanych uzależnień (alkohol, narkotyki, Internet, sekty). Komenda Miejska Policji w Poznaniu w Baborówku koło Szamotuł zorganizowała festyn pod **nazwą „Labirynt w Konopiach”**. Impreza miała charakter rodzinnego pikniku łączącego rozrywkę z elementami edukacji. Jedną z jego część stanowiła możliwość zapoznania się z uprawą oraz przemysłowym wykorzystaniem konopi. Atrakcją był labirynt w konopiach o powierzchni 2 hektarów. Ważnym elementem imprezy była jego część antynarkotykowa realizowana przy stoisku prewencyjnym, które przygotowali policjanci Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu oraz Komendy Powiatowej Policji w Szamotułach. Policjanci prezentowali i rozdawali materiały profilaktyczne przestrzegające przed uzależnieniami.

Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu i Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przeprowadzili w dniach 15.09-30.11.2009 r. **konkurs fotograficzny** pod nazwą **„Uzależnienia – nie bądź obojętny!”**. Oferta ta skierowana była do ludzi w wieku od 18 do 25 lat, ze względu na to, iż tę właśnie grupę wiekową organizatorzy konkursu pragnęli zaktywizować i pozyskać do budowania frontu przeciwdziałania uzależnieniom. Wystawę zdjęć, których autorami są uczestnicy konkursu fotograficznego „Uzależnienia – nie bądź obojętny!”, można było oglądać w budynku Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu przy Al. Niepodległości 14/15.

W ramach współpracy policjantów garnizonu wielkopolskiego KMP w Poznaniu kontynuowała realizację programu **„Szkoła wolna od narkotyków i przemocy”**. Uwzględniła on różnorodne strategie - informacyjne, edukacyjne, alternatywne, wczesną interwencję, zmiany środowiskowe. Działania o charakterze systemowym dotyczyły wszystkich osób zaangażowanych w działania wychowawcze i profilaktyczne.

- Komenda Wojewódzka Policji w Opolu zorganizowała w Urzędzie Wojewódzkim w Opolu rozstrzygnięcie **konkursu literackiego pod hasłem „ Moja przyszłość – szansa dla mnie i społeczeństwa”**, w ramach realizowanego programu **„Narkotyki – Terazniejszość Bez Przyszłości”**. Wspólnie z Opolskim Urzędem Marszałkowskim współorganizowano konferencję pt.: **„Monitorowanie narkotyków i narkomanii w województwie opolskim”** z okazji Międzynarodowego Dnia Przeciwdziałania Narkomanii.
- na terenie województwa małopolskiego policjanci prowadzili szereg działań, które wpisywały się w problematykę dotyczącą szeroko rozumianych uzależnień od środków

psychoaktywnych. W jednostkach garnizonu małopolskiego realizowanych jest obecnie **dwadzieścia jeden programów profilaktycznych**, z których siedem ma w swoich założeniach profilaktykę uzależnienia od narkotyków: **„Szkoła wolna od narkotyków”**, **„Odpowiedzialny Gimnazjalista”**, **„Bezpieczne Miasto Nowy Targ”**, **„Program działań profilaktycznych KPP w Myślenicach w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przestępczości wśród dzieci i młodzieży szkolnej na terenie powiatu myślenickiego”**, **„Gminna kampania przeciw uzależnieniom”**, **„Nie narkotykom”**, **„Unikanie zagrożeń lokalnym”**,

- Komenda Miejska Policji w Białymstoku przygotowała projekt edukacyjny, dotyczący profilaktyki uzależnień (alkohol, narkotyki, tytoń) pn. **„Szkoła dobrego wyboru”**, którego celem jest kompleksowe przygotowanie kadry pedagogicznej szkół oraz policjantów/pracowników Policji do prowadzenia działań profilaktycznych. Jego realizatorom przygotowano szczegółowe scenariusze zajęć wraz z pomocami dydaktycznymi (prezentacje multimedialne, plansze, itp.) oraz pakiety materiałów pomocniczych (książki, ulotki, broszury, plakaty, publikacje itp.),
- problematyka uzależnień była jednym z elementów Wojewódzkiego Turnieju Wiedzy o Bezpieczeństwie **„Bezpieczne wakacje z Lupo”**, organizowanego przez Komendę Wojewódzką Policji w Gorzowie Wielkopolskim dla uczniów klas V do VI szkół podstawowych. Uczniowie biorący udział w poszczególnych etapach turnieju uzyskali wiedzę w zakresie zagrożeń wynikających z sięgania po narkotyki, a także zdobyli informacje o formach pomocy dla osób zagrożonych uzależnieniem. Ideą turnieju jest promowanie zdrowego i bezpiecznego stylu życia. W programie **„Bezpieczne Gimnazjum”** jednym z trzech tematów wiodących była profilaktyka uzależnień ukierunkowana przede wszystkim na problem narkomanii i alkoholizmu wśród młodzieży. W ramach programu prowadzono działania edukacyjno - informacyjne adresowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. Program realizowany jest w 77 gimnazjach województwa lubuskiego i obejmuje ponad 13 tysięcy uczniów. Ponadto w ramach projektu profilaktycznego pn. **„Bezpieczna Młodość”**, w roku szkolnym 2008/09, zorganizowano konkurs/przegląd filmów krótkometrażowych **„Życie bez narkotyków”**. Przedmiotem konkursu było stworzenie scenariusza oraz filmu krótkometrażowego, którego treść ma zachęcać do podejmowania odpowiedzialnych wyborów – życia bez nałogów. Głównymi celami konkursu było popularyzowanie wiedzy na temat profilaktyki uzależnień, kształtowanie postaw asertywnych wobec palenia tytoniu, picia alkoholu, zażywania środków odurzających, zainspirowanie i zaktywizowanie środowiska szkolnego w zakresie działań prozdrowotnych

oraz promowanie postawy młodych ludzi, jako liderów zdrowego stylu życia w środowisku rówieśniczym. Nagrodzone filmy przesłano do jednostek terenowych Policji woj. lubuskiego na płytach DVD w celu prezentowania ich na lekcjach profilaktycznych z udziałem młodzieży,

- w dniach 31 lipca - 2 sierpnia 2009 r. w Kostrzynie nad Odrą, na **terenie „XV Przystanku Woodstock – Kostrzyn n/O 2009”**, realizowano działania profilaktyczne pn. **„Wioska Policyjna”**, których celem była szeroko pojęta edukacja w zakresie profilaktyki uzależnień,
- Komenda Miejska Policji w Gdyni zorganizowała **IX Edycję Konkursu Teatralnego „Nasza młodość bez alkoholu, narkotyków i przemocy, czyli najprawdziwsza prawda w satyrze - jak się uczymy, jak się bawimy”**. Celem tego przedsięwzięcia było propagowanie kreatywnych form spędzania czasu wolnego przez młodzież jako alternatywy dla agresywnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących w środowisku młodych ludzi. W 2009 roku po raz pierwszy gdyński konkurs stanowił eliminacje miejskie do organizowanego pod patronatem Komendanta Wojewódzkiego Policji Konkursu Małych Form Teatralnych pod hasłem: **„Kiedy świat dzieci staje się ringiem...”**,
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach przeprowadziła cykl szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego pn. **„Zwalczanie i zapobieganie przestępczości narkotykowej i narkomanii”**. Ich celem było podniesienie wiedzy policjantów, głównie w zakresie rozpoznawania narkotyków oraz osób będących pod ich wpływem, zasad i form ujawniania oraz zabezpieczania środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów, a także towarzyszących temu zasad bezpieczeństwa. Szkolenie prowadzili funkcjonariusze z Wydziałów: Prewencji, Kryminalnego i Ruchu Drogowego KWP w Katowicach dla policjantów tych komórek organizacyjnych we wszystkich 32 komendach miejskich i powiatowych garnizonu. Łącznie podczas 63 spotkań przeszkolono 1938 policjantów,
- kontynuując współpracę z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach podjęto starania na rzecz uregulowania kwestii interwencji policjantów na terenie uczelni i w jej otoczeniu w obszarze problemów narkotykowych, alkoholowych i bezpieczeństwa. W tym celu w Wydziale Prewencji KWP w Katowicach opracowano projekt porozumienia,
- Komenda Stołeczna Policji utworzyła autorski program: **„Wawer - narkotykom stop”**, mający na celu zapobieganie i zwalczanie przestępczości narkotykowej. W ramach profilaktyki antynarkotykowej przeprowadzono szereg pogadanek z dziećmi, młodzieżą, jak i dorosłymi, poruszających problematykę narkomanii oraz konsekwencji zdrowotnych

i odpowiedzialności karnej, jaką mogą ponieść nieletni.

- Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli współpracowała ze Stowarzyszeniem „Integracja” przy realizacji programu profilaktycznego **„Narkotykom mówimy nie”**. Program ten skierowany był do uczniów, rodziców i nauczycieli,
- policjanci Komendy Wojewódzka Policji w Rzeszowie podczas spotkań z mieszkańcami przekazywali zainteresowanym osobom broszurki pt. **„Blżej siebie - dalej od narkotyków. Poradnik dla rodziców”** uzyskane od Krajowego Biura do spraw Przeciwdziałania Narkomanii w Warszawie,
- Komenda Miejska Policji w Koszalinie była współorganizatorem wielu szkoleń, konferencji i debat z zakresu przeciwdziałania narkomanii wśród dzieci i młodzieży, m.in. pn. **„Współczesna scena narkotykowa”, „Bezpieczeństwo Dzieci i Młodzieży”**.

3.1.5. Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Program określa politykę rządu w zakresie zakażeń HIV/AIDS i zwalczenia ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami przedmiotowego programu jest między innymi: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, tj. prowadzenie długofalowych programów informacyjnych i edukacyjnych dla młodzieży, organizowanie akcji medialnych, oraz międzynarodowa wymiana doświadczeń na temat metod walki z HIV/AIDS.

W ramach powyższego programu aktywność Policji dotyczyła w 2009 roku w szczególności ochrony życia i zdrowia policjanta, który może być bezpośrednio narażony na ryzyko zakażenia poprzez kontakt z osobą będącą nosicielem. Policjanci w wielu jednostkach organizacyjnych podczas szkoleń zostali wyposażeni we wkładki do notatników służbowych zawierające informacje na temat autoochrony przed zakażeniem wirusem HIV.

W trakcie działań profilaktycznych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży szczególną uwagę poświęcono edukacji i kształtowaniu prawidłowych postaw oraz zachowań wobec zagrożeń niesionych przez choroby cywilizacyjne, uzależnienia, a także wirusa HIV/AIDS. Przykłady realizacji zadań wynikających z Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV w wybranych jednostkach organizacyjnych Policji:

- województwie warmińsko-mazurskim pozyskano, a następnie przeprowadzono akcję plakatową dotyczącą punktów, w których można bezpłatnie i anonimowo wykonać badania na obecność wirusa HIV. Informacje powyższe umieszczone zostały na tablicach ogłoszeń KPP/KMP/KP. Kolportowano otrzymane za pośrednictwem KGP materiały

profilaktyczne związane z zagrożeniem HIV/AIDS (brozury, ulotki, kalendarze), przekazywane młodzieży oraz pedagogom podczas spotkań edukacyjnych, a także umieszczano w pomieszczeniach recepcyjnych KMP/KPP. Uczestniczo w Konferencji poświęconej HIV/AIDS pt. "Działania profilaktyczne w pracy pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania". Poszerzono wiedzę policjantów nt. problematyki HIV/AIDS zapoznając funkcjonariuszy garnizonu warmińsko-mazurskiego z analizą ankiety dotyczącej HIV/AIDS przeprowadzonej wśród studentów podczas majowych Juwenaliów Olsztyńskich – Kortowiada 2009, obrazującą poziom wiedzy na temat HIV/AIDS w naszym społeczeństwie. Podczas spotkań edukacyjnych z młodzieżą realizowanych przed letnim wypoczynkiem w ramach wzmożonych działań „**Bezpieczne wakacje 2009**” omawiano zagrożenie zakażeniem HIV/AIDS. Przeprowadzono kolejną edycję szkolenia policjantów obejmującego treści Decyzji nr 11/2008 Komendanta Wojewódzkiego Policji w sprawie wprowadzenia procedur: „**Zasady postępowania profilaktycznego po ekspozycji na zakażenie wirusem HIV oraz wirusem zapalenia wątroby typu B i C dla funkcjonariuszy i pracowników Policji**”, „**Procedury postępowania w przypadkach potencjalnego narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne**” oraz „**Procedury postępowania z osobami zatrzymanymi i doprowadzanymi w celu wytrzeźwienia, co do których istnieje podejrzenie o chorobę zakaźną**”. Ponadto przekazano do informacji policjantów listę placówek służby zdrowia, które mają obowiązek świadczenia usług medycznych na rzecz warmińsko – mazurskiej Policji w ramach podpisanej umowy,

- w województwie opolskim prowadzono działania ukierunkowane przede wszystkim na podejmowanie współpracy z samorządami, organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, instytucjami pomocowymi oraz z Pełnomocnikiem Wojewody ds. AIDS i Narkomanii w Opolu. Ponadto opracowano i upowszechniano materiały informacyjno-edukacyjne, dążąc do podniesienia poziomu wiedzy społeczeństwa inicjowano i uczestniczono w działaniach profilaktycznych: akcjach, programach oraz organizowano tematyczne spotkania i pogadanki. Przedstawiciel Wydziału Prewencji KWP w Opolu wchodzi w skład powołanego **Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Realizacji Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV**. W ramach przedmiotowego zespołu w Opolskim Urzędzie Marszałkowskim zorganizowano konferencję w ramach **ogólnopolskiej kampanii społecznej „Wróć Bez HIV”**,
- w województwie podkarpackim odbył się cykl spotkań, w których brali udział przedstawiciele różnych instytucji, na których uzgadniano wspólne przedsięwzięcia w zakresie profilaktyki AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV na rok 2010 na terenie

woj. podkarpackiego. Zaplanowano m. in. zorganizowanie i przeprowadzenie w 2010r. szkolenia dotyczącego bezpiecznego postępowanie policjantów podejmujących interwencje w stosunku do osoby zakażonej wirusem HIV. Natomiast podczas spotkań z młodzieżą omawiane były zachowania sprzyjające zakażeniom HIV czy AIDS, celem wykształcenia właściwych postaw i zachowań wobec zagrożeń i chorób cywilizacyjnych. W sezonie letnim rozpowszechniano przesłane przez KWP ulotki. Treści profilaktyczne w tej dziedzinie przekazywane były również podczas prelekcji związanych z problematyką narkomanii. Zapoznano wszystkich funkcjonariuszy KMP w Rzeszowie z instrukcją postępowania poekspozycyjnego na potencjalne zakażenie wirusem HIV, HBV, HCV w celu prawidłowego reagowania na przypadki ewentualnego podejrzenia zakażenia ww. wirusami. Instrukcja dostępna jest u dyżurnego KMP w Rzeszowie oraz u dyżurnych komisariatów podległych KMP,

- w województwie zachodnio-pomorskim dzięki współpracy ze Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną działającą przy Państwowym Inspektorze Sanitarnym w Świnoujściu, Poradnią Nabytych Niedoborów Immunologicznych przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym w Szczecinie oraz pracownikami Urzędu Zdrowia w Anklam (Niemcy) w sierpniu 2009 roku na świnoujskiej promenadzie koło muszli koncertowej zorganizowane zostało **stoisko edukacyjne** w zakresie profilaktyki nikotynizmu alkoholizmu, narkomanii HIV/AIDS oraz podejmowania bezpiecznych zachowań w czasie wakacji,
- w województwie lubuskim Komenda Powiatowa Policji w Strzelcach Krajeńskich współorganizowała wraz z Powiatową Stacją Sanitarno - Epidemiologiczną w Drezdenku, szkołami oraz samorządami **międzyszkolne olimpiady na poziomie ponad gimnazjalnym pod hasłem „HIV/AIDS a uzależnienia”** oraz dla szkół gimnazjalnych pod hasłem **„Uzależnieniom powiedz NIE”**. W olimpiadach uczestniczyli uczniowie z całego powiatu. Zakres tematyczny olimpiady obejmował zagadnienia z dziedziny profilaktyki HIV/AIDS, alkoholizmu, nikotynizmu i narkomanii oraz dopalaczy.

3.1.6. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 „Polska dla Dzieci”

Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 "Polska dla Dzieci" realizowany przez jednostki organizacyjne Policji stanowi urzeczywistnienie zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej, wynikających z postanowień zawartych w Deklaracji i Planie Działania zamieszczonych w dokumencie **„Świat przyjazny dzieciom" przyjętym podczas 27 Sesji Specjalnej Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych** poświęconej sprawom dzieci.

Działania profilaktyczne Policji będące częścią strategii Narodowego Planu Działań na Rzecz Dzieci, zawierają w sobie przedsięwzięcia związane z przeciwdziałaniem przestępczości, demoralizacji oraz wszelkich zjawisk patologicznych jak również strategię działań edukacyjno – wychowawczych. Przedsięwzięcia te będące specyficzną formą prewencji w świecie pełnym zagrożeń, realizowane przez i w obecności policjanta nabierają szczególnego wymiaru, to głównie edukacja dla bezpieczeństwa na wesoło umożliwiająca wprowadzanie w świat dzieci i młodzieży pozytywnych wartości. Należy ponadto zaznaczyć, iż jednostki organizacyjne Policji, które nie zostały wyszczególnione w poniższym zestawieniu, włączyły działalność zmierzającą do urzeczywistniania wspomnianych celów w ramy innych inicjatyw. Założenia ww. programu wpisują się bowiem w szereg inicjatyw podejmowanych przez funkcjonariuszy w trakcie realizacji zainicjowanych programów lokalnych i rządowych. Poniższe przedstawione przykłady świadczą najwymowniej o poziomie oraz zaangażowaniu Policji w realizację założeń Narodowego Planu Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 "Polska dla Dzieci" w roku 2009.

Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy:

- udział w kampanii **„Cała Polska Czyta dzieciom”** w Szkole Podstawowej nr 1 w Aleksandrowie Kujawskim, gdzie funkcjonariusze czytali bajki dzieciom klas 0 – III,
- funkcjonariusze KPP dokonali zbiorki maskotek i książeczek, które przekazano dla dzieci z Placówki Socjalizacyjnej w Aleksandrowie Kujawskim, z Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży w Grabiu oraz ubogich rodzin pozostających w zainteresowaniu MOPS Aleksandrów Kujawski,
- policjanci z Inowrocławia uczestniczyli w spotkaniu organizowanym przez Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski „Dar Serca” w Janikowie. Podczas spotkania z dziećmi omawiano problematykę spędzania w sposób bezpieczny wolnego czasu w trakcie wakacji,
- udział w **inowrocławskich targach dla dzieci i młodzieży pn. „Festiwal ofert”**. Policjanci dla zainteresowanych przygotowali informatory oraz broszury, a także udzielali rad i wskazówek między innymi dotyczących zagospodarowania w sposób ciekawy i bezpieczny czasu wolnego,
- w dniach od 25 listopada do 15 grudnia 2009 wśród policjantów i pracowników cywilnych przeprowadzona została kwesta pod nazwą **„Idą Święta - Podaruj dzieciom Radość”**. W rezultacie zebrano łącznie 526 upominków, które 18 grudnia 2009r. trafiły do dzieci ze wszystkich świetlic środowiskowych w Inowrocławiu. Ponadto przygotowano

30 paczek, którymi zostały obdarowane dzieci z 15 świetlic środowiskowych z terenu gminy.

Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach:

- w okresie od października do grudnia 2009 r. śląska Policja przeprowadziła cykl spotkań z dziećmi przebywającymi w szpitalach i na oddziałach dziecięcych na terenie województwa śląskiego w ramach akcji pn. **„Sznupiek w szpitalu”**. W ramach powyższej inicjatywy policjanci czytając bajki uczyli bezpiecznych zachowań małych pacjentów śląskich szpitali. Zajęcia urozmaicane były przygotowanymi przez wolontariuszy i harcerzy spektaklami teatralnymi oraz pokazami multimedialnymi, wywołując żywe reakcje uczestniczących w nich zarówno dzieci jak i ich rodziców. Uświetnieniem wspólnego czytania ze Sznupkiem było przyłączenie się do akcji znanych artystów: piosenkarzy - Ani Wyszconi (zespół Łzy) i Piotra Kupichy (zespół Feel), aktora Dariusza Niebudka, artysty kabaretowego Mariusza Kałamagi (kabaret Łowcy B),
- w okresie 3 miesięcy trwania akcji Sznupiek odwiedził prawie 600 pacjentów oddziałów dziecięcych śląskich szpitali. Zawitał również do domów dzieci przewlekle chorych i wychowanków Ośrodka Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczego. Ponadto w ramach prowadzonych działań policjanci przeprowadzili także **kampanię informacyjną skierowaną do rodziców „Dobry rodzic. Stop przemocy wobec dzieci”**. Do akcji przystąpili policjanci w 19 komendach miejskich i powiatowych Policji województwa śląskiego. Ukoronowaniem działań na rzecz dzieci chorych było przekazanie na licytację XVIII Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy zdjęć artystów wspierających akcję czytania dzieciom, wraz z ich autografami.

Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie:

- Małopolscy policjanci kontynuowali rozpoczętą we wrześniu 2008 roku akcję profilaktyczną skierowaną do najmłodszych pn. **„Super przedszkolak”**. Zadania w tym obszarze prowadzone były dwufazowo. W pierwszej kolejności podjęto działania dotyczące szeroko pojętego dobra dziecka, polegające na szkoleniu osób zobowiązanych do nadzoru nad nimi. W fazie drugiej podczas licznie przeprowadzonych spotkań i pogadanek z najmłodszymi promowano zdrowy tryb życia, bezpieczne formy spędzania wolnego czasu, bezpieczeństwo osobiste w miejscu zamieszkania oraz w drodze do przedszkola. Tematyka prelekcji była bardzo różnorodna, uwzględniająca wiek i stopień rozwoju psychofizycznego dzieci,
- Małopolska Policja w sposób szczególny zaangażowała się we współpracę z rodzicami, opracowując materiał o tematyce prewencyjno-informacyjnej. Treści te zostały w formie

elektronicznej przekazane do wszystkich jednostek województwa małopolskiego w celu wykorzystania ich przez specjalistów ds. nieletnich w trakcie spotkań i szkoleń z rodzicami. Z przygotowanej prezentacji dowiadują się oni jakie są główne zagrożenia, w jaki sposób dzieci mogą stać się ofiarami przestępstw, jak je chronić, jak przewidywać zagrożenia i im zapobiegać, jak kształtować u dziecka umiejętność ograniczonego zaufania do obcych, prawidłowego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia, w jaki sposób uczyć je asertywności i wyrażania swoich potrzeb, umiejętności proszenia o pomoc oraz oceny sytuacji jako niebezpiecznej. Omawiana jest również problematyka zagrożeń przestępczością i demoralizacją nieletnich, a zwłaszcza uzależnienia od narkotyków, alkoholu i nikotyny. Przekazywane są informacje na temat rozpoznawania pierwszych symptomów tego typu zagrożeń, sposobów reagowania, a także kompetentnych instytucji udzielających profesjonalnych porad i wsparcia.

Komenda Stołeczna Policji:

- przedsięwzięcia w zakresie edukacji zdrowotnej w szczególności dzieci i rodziców, realizowane poprzez udział stołecznych policjantów w konferencjach m.in. **„Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie”, „Pomoc dzieciom – ofiarom przestępstw”** czy **„Ursynowska profilaktyka – teoria i praktyka”**,
- kampanie edukacyjne m.in.: **„Pozory mylą, dowód nie”, „Alkohol-nieletnim dostęp wzbroniony”, „Stop 18”, „Niećпам”**,
- olimpiady sportowe szkół podstawowych i gimnazjalnych, m.in.: **„Sport wszystkich dzieci”**,
- ponadto happeningi, festyny uliczne, pikniki rowerowe, młodzieżowe turnieje motoryzacyjne, turnieje dotyczące kwestii bezpieczeństwa w ruchu drogowym, biegi przełajowe szkół podstawowych z Warszawy i okolic jak: VIII Muranowski Turniej Zdrowia Przedszkolaków, **„Rzuć Palenie Razem z Nami”** czy **„Warszawskie Dni Recyklingu”**,
- działania profilaktyczno-edukacyjne obejmujące kształtowanie prawidłowych postaw i zachowań wobec zagrożeń i chorób cywilizacyjnych - uzależnienia, HIV/AIDS oraz negatywne następstwa używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- z inicjatywy policjantów zespołu ds. prewencji kryminalnej nieletnich i patologii na stronie internetowej Komendy Stołecznej Policji zamieszczono informację dotyczącą uruchomienia przez Fundację „Dzieci Niczyje” **telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży 116 111**. Jednocześnie zainicjowano wdrożenie programu w jednostkach garnizonu stołecznego poprzez zachęcenie do bezpośredniego nawiązywania współpracy z ww.

Fundacją, a tym samym możliwością otrzymania materiałów promujących telefon zaufania m.in. w postaci ulotek, zakładek i plakatów potrzebnych w działalności edukacyjnej z dziećmi i młodzieżą,

- kontynuowano **spotkania stołecznych policjantów z uczniami oraz ich rodzicami i nauczycielami**, w ramach funkcjonowania gminnych i powiatowych punktów konsultacyjnych działających we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Czynnie uczestniczono w posiedzeniach Zespołów interdyscyplinarnych, utrzymywano stały kontakt z sądami rodzinnymi oraz kuratorami sądowymi, podejmowano także działania mające włączyć instytucje samorządowe i społeczne w pomoc dzieciom z rodzin patologicznych,
- uczestniczono w ogólnopolskiej akcji pn. „**Tydzień Ofiar Przestępstw**” polegającej na organizowaniu punktów przyjęć interesantów w jednostkach Policji i udzielaniu porad wspólnie z konsultantami „Stowarzyszenia Niebieska Linia” oraz Gminnych Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- uczestnictwo w pracach Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędów Dzielnicy na rzecz projektu Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szkoleniu w ramach projektu „**Budowanie systemu przeciwdziałania przemocy w Warszawie**” realizowanego przez Urząd Miasta Stołecznego Warszawy dofinansowanego ze środków mechanizmu Finansowego EOG pn. „Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Jednym z głównych celów projektu było budowanie współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi oraz podniesienie wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i kompetencji zawodowych pracowników działających w obszarze pomocy społecznej,
- opracowano i złożono w ramach Programu UE Daphne III projekt programu – „**W służbie dzieciom – współpraca Policji i organizacji pozarządowych na rzecz przeciwdziałania przemocy wobec dzieci**”, który zyskał akceptację Unii Europejskiej. Główne cele programu to: wspieranie ochrony małoletnich przed przemocą, zwłaszcza przed wykorzystywaniem seksualnym; poszerzenie wiedzy wybranych grup zawodowych na temat zjawiska przemocy seksualnej wobec dzieci; rozpowszechnianie i wymiana informacji, doświadczeń i dobrych praktyk; podniesienie kompetencji odbiorców w rozpoznaniu przypadków przemocy wobec dzieci, w tym pomocy ofiarom. Inauguracja projektu odbyła się podczas konferencji w dniach 11-15 maja 2009 r. w miejscowości Dębe k/ Serocka. Uczestniczyli w niej partnerzy zagraniczni posiadający szerokie doświadczenia w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec dzieci w odmiennej sytuacji ekonomiczno-gospodarczej tj. Prezydium Policji w Berlinie (Niemcy), Muncypalna Policja

Miasta Ryga (Łotwa), Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Bułgarii (Bułgaria) oraz partnerzy krajowi, tj. fundacja Kidprotect, fundacja Dzieci Niczyje, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oraz Centrum Szkolenia Policji w Legionowie. Obserwatorami przedsięwzięcia byli norwescy koledzy - przedstawiciele Stołecznej Policji w Oslo. Uczestnikami konferencji byli policjanci zajmujący się zwalczaniem i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie – dzielnicowi, policjanci służb patrolowych, specjaliści ds. nieletnich i patologii oraz policjanci z krajów partnerskich. W drugim etapie projektu odbyły się wyjazdy wytypowanych policjantów do 3 krajów partnerskich celem zapoznania się z wypracowanymi w tych krajach modelami postępowania w wymienionych sytuacjach. Opracowano ponadto materiały edukacyjne dla policjantów w postaci Poradnika nt. rozpoznawania symptomów dziecka krzywdzonego i zasad postępowania z dzieckiem – ofiarą przemocy, ponadto poradnika dla nauczycieli oraz ulotki zawierającej wykaz instytucji pomocowych. Powyższe materiały wydano w ramach programu UE „DAPHNE III”.

Komenda Wojewódzka Policji zs. w Radomiu:

- współpraca z: Kuratorium Oświaty, ZHP, ZHR, Straż Miejska, Miejsko Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Rodzinie i Opieki Społecznej, Sanepid, wydział edukacji, lokalny samorząd, sąd rodzinny, szkoła, klub osiedlowy, dom kultury, itd.
- działania o charakterze profilaktyczno – prewencyjnym, przed i w okresie ferii zimowych mające na celu przede wszystkim prawidłowe zabezpieczenie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie negatywnym zachowaniom ze strony nieletnich,
- w Komendach Powiatowych i Miejskich Policji opracowano plany, w których uwzględniono zadania doraźne dla poszczególnych służb,
- w celu zebrania informacji na temat przygotowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży, policjanci nawiązali współpracę z dyrektorami szkół oraz Wydziałami Edukacji,
- działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas wypoczynku w okresie letnim w ramach akcji „**Bezpieczne Wakacje**”. W celu właściwej ich organizacji, do wszystkich jednostek Policji zostały przekazane polecenia w zakresie realizacji wspólnych inicjatyw o charakterze prewencyjno – profilaktycznym ukierunkowanych na bezpieczeństwo dzieci, prowadzonych pomiędzy służbami, strażami i inspekcjami a samorządem terytorialnym, w następujących obszarach: bezpieczeństwo na drogach („do” i „z” miejsc wypoczynku), bezpieczeństwo w miejscu wypoczynku, bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania, apel Mazowieckiego Komendanta Wojewódzkiego Policji dotyczący

bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku, skierowany do rodziców i opiekunów dzieci, który zawierał podstawowe zasady bezpieczeństwa i został odczytany w dniu 22 czerwca 2009 roku we wszystkich kościołach na terenie garnizonu mazowieckiego,

- organizacja nad zalewem w Domaniowie **festynu oraz instruktażowego pokazu dla dzieci, poświęconego bezpieczeństwu podczas wakacji**, ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku nad wodą. Pokaz zorganizowany był przez Mazowiecką Policję, Urząd Miejski w Radomiu, Starostwo Powiatowe w Radomiu, Starostwo Powiatowe w Przysusze, Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Radomiu, WOPR Radom, Środowiskowo-Lekarski WOPR Radom oraz Radomską Stację Pogotowia Ratunkowego. Celem pokazu było uświadomienie dzieciom i młodzieży **zagrożeń, jakie niesie ze sobą korzystanie z kąpielisk oraz bez troskie zabawy w wodzie**,
- współpraca z TVP Warszawa, za pośrednictwem której emitowano materiał filmowy dotyczący bezpiecznych zachowań podczas letniego wypoczynku. Emitowany materiał obejmował między innymi tematy i zagadnienia związane z profilaktyką antynarkotykową, zasadami bezpieczeństwa (w placówkach edukacyjnych, podczas wypoczynku) wychowaniem komunikacyjnym, przemocą rówieśniczą i domową oraz zachowaniem w sytuacjach kryzysowych,
- oznakowanie miejsc szczególnie niebezpiecznych na kąpieliskach. Przy współpracy z Komendą Stołeczną Policji oraz Biurem Geodety Województwa Mazowieckiego wygenerowana została internetowa mapa miejsc niebezpiecznych występujących na obszarach wodnych, w oparciu o dane dotyczące wypadków utonięć odnotowanych na terenie województwa mazowieckiego w latach 2006 – 2009. Mapa funkcjonuje na stronie www.wrotamazowska.pl. Ponadto oznakowano tablicami „czarny punkt” 30 miejsc szczególnie niebezpiecznych dla osób korzystających z rekreacji wodnej,
- organizacja **ćwiczeń z zakresu ratownictwa wodnego**. W czasie trwania ferii zimowych podjęto działania zmierzające do przeprowadzenia ćwiczeń z ratownictwa wodnego na przystani przy rzece Narew na terenie Domu Polonii w Pułtusku. W realizację tego przedsięwzięcia włączyły się również – Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pułtusku, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe,
- opracowanie wspólnie z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Pułtusku i Wodnym Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym ulotek dotyczących „bezpiecznych ferii”, zasad bezpieczeństwa w czasie zimowego wypoczynku, w tym bezpiecznych wypraw górskich, rad dla dzieci, rodziców, opiekunów i nauczycieli.

Ulotki te zostały rozdane w szkołach, a także w formie plakatów rozwieszone w instytucjach użyteczności publicznej na terenie Pułtuska,

- w ramach działań pn. „Bezpieczne wakacje” siedlecka komenda wspólnie z Akademią Podlaską zorganizowały dla najmłodszych mieszkańców miasta „**Dzień Przedszkolaka**”. W trakcie spotkania policjanci między innymi rozmawiali z dziećmi i ich opiekunami o bezpiecznym spędzaniu wakacyjnego czasu. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z policyjnym sprzętem. Funkcjonariusze odpowiadali na pytania stawiane przez dzieci oraz szczegółowo tłumaczyli, czemu służą poszczególne elementy wyposażenia motocykla i radiowozu policyjnego,
- podpisanie pomiędzy Zespołem Szkół im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Szydłowcu a Komendą Powiatową Policji **porozumienia, w sprawie wspólnych patroli**. Uczniowie z klasy o profilu wojskowym „Ochrona Granicy Państwowej” z Zespołu Szkół im. Korpusu Ochrony Pogranicza w Szydłowcu poznawało kanony pracy policyjnej patrolując wspólnie z policjantami wydziału prewencji i wydziału ruchu drogowego ulice Szydłowca. Po odprawie na świetlicy komendy uczniowie wsiedli do policyjnych radiowozów i ruszyli na dwugodzinny patrol. Bacznie przyglądali się policyjnej pracy takiej jak: legitymowanie, zatrzymywanie pojazdu do kontroli, czy pomiar prędkości. Przyszła praca w szeregach straży granicznej ma wiele wspólnych cech z pracą w Policji. Pracujący tam funkcjonariusze wykonują również te same czynności i w oparciu o podobne zasady. Policjanci z Szydłowca, na co dzień współpracują z Oddziałami Straży Granicznej chociażby sprawdzając legalność pobytu obcokrajowców na targowiskach miejskich w Szydłowcu.

Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu:

- rozpoznanie środowisk dzieci i młodzieży w celu ujawniania przypadków ich krzywdzenia oraz podejmowanie czynności zapobiegawczych,
- rozpoznanie rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz wymagających wsparcia. W sprawach rodzin kierowano informacje, wystąpienia oraz wnioski do sądów, OPS, PCPR oraz innych instytucji pomocowych,
- współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie ujawniania oraz ochrony dzieci i młodzieży przed molestowaniem,
- współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i instytucjami niosącymi pomoc dzieciom będącym ofiarami przemocy seksualnej,

- współdziałanie z placówkami oświatowymi, szkolno-wychowawczymi, domami dziecka, świetlicami środowiskowymi i ochotniczymi hufcami pracy w ramach pomocy dzieciom wychowujących się w rodzinach zagrożonych patologiami,
- wsparcie lokalnych inicjatywy mających na celu wyrównywanie szans dzieci i młodzieży wychowującej się w rodzinach dysfunkcyjnych poprzez organizowanie spotkań w punktach przyjęć dzielnicowych oraz specjalistów ds. nieletnich.

Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie:

- policjanci KPP w Przemyślu uczestniczyli w **Wielkim Pikniku Charytatywnym „Podaruj Dzieciom Radość”**. Piknik, który odbył się na stadionie Polonii oraz dolnej stacji wyciągu narciarskiego w Przemyślu, został zorganizowany przez tygodnik regionalny „ŻYCIE PODKARPACKIE” oraz służby mundurowe z Przemyśla i okolic. W ramach tej imprezy policjanci Wydziału Prewencji oraz Ruchu Drogowego przeprowadzili konkurs dla dzieci i młodzieży do lat 16 pt.: **„Zachowuję się bezpiecznie na drodze”**. Dzieci biorące udział w konkursie z zakresu zasad ruchu drogowego podzielone były na trzy grupy wiekowe. Zwycięzcy konkursu otrzymali nagrody. Dla wszystkich pozostałych uczestników przygotowano nagrody pocieszenia w postaci słodczy, napoi, książeczek edukacyjnych, maskotki. Szereg drobnych nagród otrzymały dzieci, które odwiedziły stoisko Policji, a ponadto wykazały się znajomością zasad ruchu drogowego,
- przy współpracy z Fundacją „Dzieci Niczyje” zorganizowano wraz z samorządem lokalnym konferencję **„Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w Internecie”** skierowaną do nauczycieli, pedagogów i wychowawców z Miasta i Gminy Dębica. Uczestnikom przekazano wiedzę oraz materiały edukacyjne na temat cyberprzestępczości dotyczącej dzieci i młodzieży.

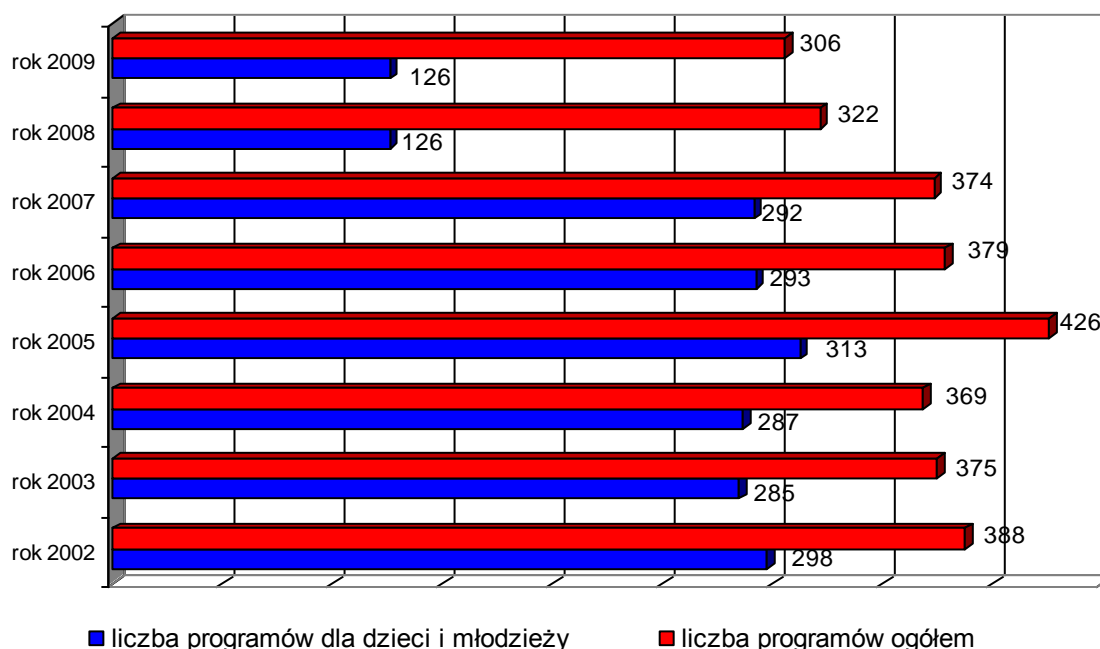
3.1.7. Programy prewencyjne realizowane i współrealizowane przez Policję

W 2009 roku, wzorem lat ubiegłych, Komenda Główna Policji prowadziła ewidencję programów prewencyjnych, a zgromadzone materiały podzielono na pięć obszarów tematycznych, które objęły: **bezpieczeństwo ogólne, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, patologie społeczne, ofiary przestępstw oraz ochronę osób i mienia**. Następnie w ramach każdego obszaru wyodrębniono następujące kategorie programów:

- edukacyjne, które służyć mają rozwijaniu prostych umiejętności życiowych u adresatów, takich jak np. podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem, konstruktywne rozwiązywanie problemów czy też nawiązywanie kontaktów interpersonalnych,

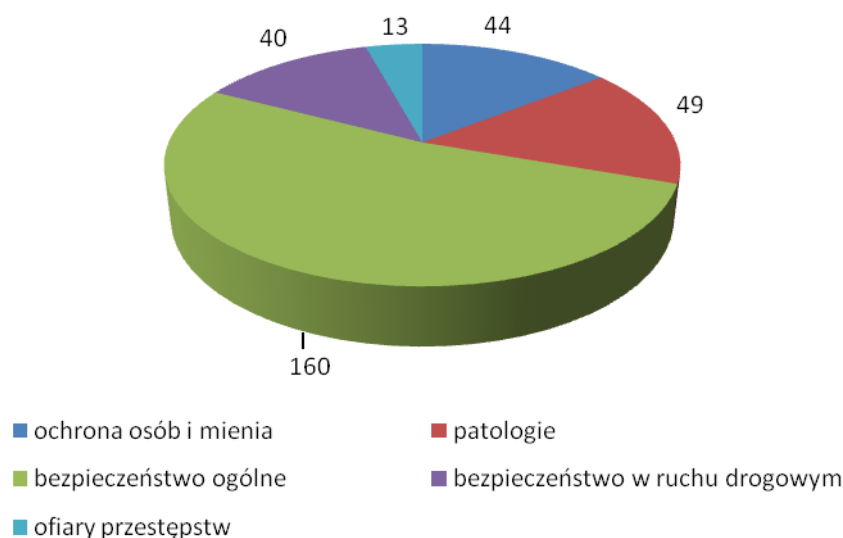
- informacyjne, które dostarczają rzetelnych, szczegółowych oraz aktualnych informacji służących unikaniu negatywnych zachowań,
- interwencyjne, czyli pomagające zidentyfikować dany problem występujący w środowisku lokalnym, wskazujące możliwości właściwych rozwiązań, a w konsekwencji sprzyjające zmianie ryzykownych zachowań lub niepożądanych zjawisk,
- alternatywne, które oferują aktywność odmienną od zachowań negatywnych, najczęściej poprzez zaangażowanie adresatów w pozytywną działalność społeczną, sprzyjając tym samym zdobywaniu wartościowych doświadczeń oraz podnoszeniu własnych możliwości. Istotne jest, że adresaci programów alternatywnych nierzadko bywają również ich współtwórcami.

Wykres nr 21 Liczba programów profilaktycznych realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji w latach 2002-2009 (l.bez.)

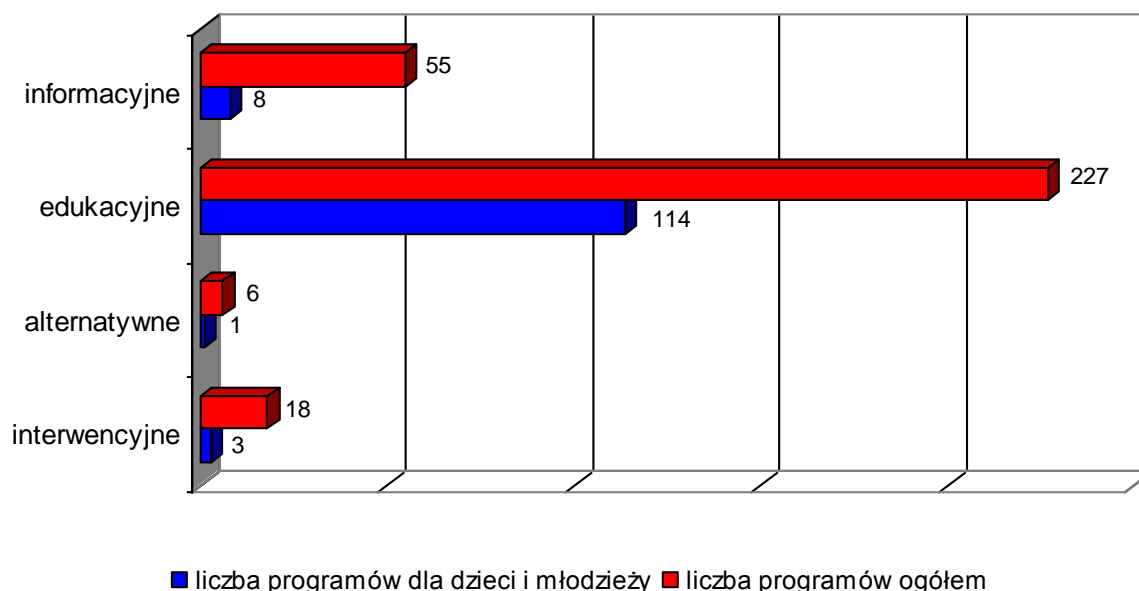
Analiza ilości programów prewencyjnych realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji pozwala zauważyć **spadek ilości realizowanych przedsięwzięć z 322 w 2008 r. do 306 w 2009 r.**

Wykres nr 22 Liczba programów profilaktycznych w poszczególnych obszarach tematycznych (l.bez.)

Dokonany podział programów ze względu na obszary tematyczne pozwala stwierdzić, że wśród 306 programów realizowanych w 2009 roku przez jednostki Policji, 160 związanych było z obszarem dotyczącym bezpieczeństwa ogólnego, 40 dotyczyło bezpieczeństwa w ruchu drogowym, 49 wiązało się z obszarem patologii społecznych, 13 adresowanych było do ofiar przestępstw, a 44 wiązało się z zagadnieniem ochrony osób i mienia. Tradycyjnie największą liczbę stanowią programy prewencyjne w obszarze bezpieczeństwa ogólnego.

Wykres nr 23 Liczba programów prewencyjnych z podziałem na poszczególne rodzaje oddziaływań oraz grupy adresatów (l.bez.)

W 2009 roku Policja z łącznej liczby **306** realizowanych programów prewencyjnych, **227** stanowiły inicjatywy edukacyjne, **55** informacyjne, **18** interwencyjne, a **6** programów miało charakter alternatywny. Należy podkreślić, iż liczba ta zawiera także oddziaływania skierowane do grup adresatów jakimi są **dzieci i młodzieży**. I tak odpowiednio policyjni profilaktycy oddziaływali na powyższą grupę adresatów poprzez **114** programów edukacyjnych, **8** informacyjnych, **3** interwencyjne oraz **1** program alternatywny.

W 2009 roku podkreślić należy zaangażowanie policjantów KGP w realizację niżej wymienionych przedsięwzięć profilaktycznych:

- PaT – „**Profilaktyka a Teatr**” – program Komendy Głównej Policji obejmujący cztery obszary: działanie, informację, edukację oraz akcję o nazwie "Przystanek PaT". Celem programu na przestrzeni czterech lat realizacji jest oddziaływanie poprzez teatr policjantów i środowisk współpracujących w powyższej inicjatywie na zmniejszanie zjawiska narkomanii wśród uczniów szkół ponadpodstawowych. Ponadto inspirowanie rodziców młodzieży szkolnej do pogłębiania wiedzy z zakresu profilaktyki narkotykowej, komunikowanie oraz inicjowanie przez Policję wspólnych działań skierowanych przeciwko zjawiskom patologii społecznej. Rolę gospodarza w obszarze „działanie” programu PaT pełnią komendanci jednostek organizacyjnych Policji w miejscowościach, do których program został zaproszony przez dyrektorów szkół. Program prowadzi zespół Gabinetu KGP, a realizowany jest poprzez spotkania kierowane do grupy dzieci lub rodziców. Wyraźne zróżnicowanie grup wynika z jednoznacznie odmiennego sposobu komunikowania się z adresatem. Struktura pierwszego obszaru działania PaT obejmuje trzy części pierwsza, to przeprowadzenie badania ankietowego poświęconego rozpoznawaniu zagrożeń zjawiskiem narkomanii na terenie konkretnej szkoły, z którą związany jest adresat. Część druga to spektakl edukacyjno-profilaktyczny, natomiast część trzecią stanowi dyskusja prowadzona z uczestnikami spotkania przez moderatora. W 2009 r. w ramach programu edukacyjnego prezentowane są spektakle profilaktyczne o charakterze edukacyjnym: "Dzwonek" oraz „Blackout”.

W 2009 r. Zespół Promocji Bezpieczeństwa Publicznego Gabinetu KGP zrealizował **29** działań PaT , w tym **22** dla młodzieży (PaT/M) i **7** dla dorosłych (PaT/D). Działania realizowane były na terenie **6 województw**. W programach uczestniczyło łącznie **7 960** osób. Ponadto w 2009 roku:

- program PaT był prezentowany na **5 konferencjach naukowych**: konferencja MSWiA, podsumowująca rządowy program „Razem bezpieczniej” (Warszawa, 27.02.2009 r.), międzynarodowa konferencja „Z pomocą rodzinie” (Bełchatów, 3.04.2009 r.), „By łatwiej

było wychowywać, czyli kochać i pomagać” (Janiszewice, 8.05.2009 r.), „Paradygmaty współczesnej pedagogiki” (Siedlce, 2.06.2009 r.), mazowiecka konferencja „Łączymy pokolenia w walce z patologiami” (Warszawa, 26-27.11.2009 r.),

- nadanych zostało **13 certyfikatów „Wspiera nas PaT”** dla ciekawych inicjatyw profilaktyczno-artystycznych oraz jeden patronat (dla klasy humanistyczno-artystycznej z LO im. J. Śniadeckiego w Siemianowicach Śl.),
- podpisano dwie **Deklaracje Akademickie** (z WSPR PEDAGOGIUM w Warszawie oraz Akademią Podlaską w Siedlcach),
- zainaugurowano projekt **„Profilaktyka a Harcerstwo”**,
- przeprowadzone zostały 2 szkolenia ogólnopolskiego zespołu młodzieżowych liderów PaT (w Miętnej i Supraślu), jak również pierwsza ogólnopolska wigilia społeczności PaT,
- impresariat programu gościł na 6 profilaktycznych festiwalach teatralnych, 6 przedstawień zostało wyróżnionych nagrodą specjalną PaT i zaproszeniem do występu na IV Przystanku PaT,
- zorganizowano **Ogólnopolską Akcję Profilaktyczną IV „Przystanek PaT”** w Miętnej k. Garwolina, w której udział wzięło 1 500 osób z całego kraju,
- wydano 4 numery gazety „PaTrz”,
- ogłoszono drugą edycję konkursu na scenariusz spektaklu profilaktyczno-edukacyjnego o bezpieczeństwie w ruchu drogowym **„Uczmy się PaTrzeć”**.

Program „SPORT - S-prawność P-romocja wartości O-dpowiedzialność R-ozwaga T-olerancja

Program „SPORT” jest to edukacyjno – alternatywny program profilaktyczny dla dzieci oraz ich rodziców/opiekunów prawnych. Jego realizację rozpoczął w dniu 26 października 2009 roku Wydział ds. Nieletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji Komendy Głównej Policji.

Celem opracowania inicjatywy konstruktywnie i skutecznie przeciwdziałającej podejmowaniu przez dzieci zachowań negatywnych autorzy programu sięgnęli po dwa rodzaje programów zapobiegawczych, a mianowicie po formę edukacyjną oraz alternatywną.

Główne cele inicjatywy zakładają przeciwdziałanie podejmowaniu negatywnych zachowań poprzez twórcze zagospodarowanie czasu wolnego, czy też wykorzystanie zajęć sportowych, jako alternatywy dla zachowań negatywnych podejmowanych przez dzieci z grupy ryzyka zagrożenia niedostosowaniem społecznym. Złożenia programu dotyczą również wzmocnienia czynników chroniących poprzez położenie nacisku na rozkwit więzi emocjonalnej, zainteresowań i dbałości o własny rozwój, poszanowania norm, wartości

oraz autorytetów. Program adresowany jest do: uczniów klas I-III szkoły podstawowej, dzieci z klas I-III należących do grupy ryzyka zagrożenia niedostosowaniem społecznym, rodziców/opiekunów prawnych uczniów biorących udział w programie.

3.2. Współpraca z policjami innych krajów, Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości

Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej została powołana na mocy **Decyzji Rady UE z dnia 28 maja 2001 roku, w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere**. Głównym zadaniem EUCPN jest inicjowanie i wdrażanie programów prewencyjnych dla wszelkich rodzajów przestępczości, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań osób nieletnich, przestępczości miejskiej i narkotykowej, na poziomie Unii Europejskiej, a także wspieranie programów i działań krajowych oraz lokalnych.

Rok 2009 był czasem znaczących zmian dla EUCPN. Z dniem **30 listopada 2009r. weszła w życie nowa decyzja uchwalająca Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości i uchylająca poprzedni dokument (Decyzja Rady 2009/902/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiająca Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości (ESZP) i uchylająca decyzję 2001/427/WSiSW, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L321-44 z 8.12.2009 r.)**. Dzięki wprowadzeniu nowej decyzji zaistniała możliwość dokonania poprawnego tłumaczenia nazwy Sieci na język polski. Jednak najważniejszymi zmianami jakie wynikają z nowych uregulowań prawnych są:

- nowa podstawa – opierając się na wynikach ewaluacji dotyczącej opracowania długofalowej strategii, założono utworzenie bazy danych na temat ekspertów oraz uzupełnienie sieci o punkty kontaktowe (naukowcy oraz media), zapewnienie zbliżonej rangi przedstawicieli, oraz zwiększenie zaangażowania krajowych przedstawicieli w działania na rzecz Sieci,
- struktura i skład: Sieć składa się z zarządu, sekretariatu i punktów kontaktowych; w skład zarządu wchodzi przedstawiciele krajowi, przewodniczący oraz komitet wykonawczy; Komisja Europejska wyznacza swojego przedstawiciela na członka komitetu wykonawczego,
- wybór Przewodniczącego i Komitetu Wykonawczego: dający możliwość wprowadzenia kadencyjności,
- funkcjonowanie Sekretariatu: utworzenie zewnętrznego stałego sekretariatu, którego obsługę zapewni zewnętrzna firma usługowa, utrzymywana przez program ISEC oraz

ze składek Państw Członkowskich UE. Do zadań Sekretariatu będzie należało zapewnienie administracyjnego wsparcia w przygotowania posiedzeń i innych spotkań, opracowania sprawozdania rocznego i programu prac, zapewnienie analiz i wsparcia w identyfikowaniu prac badawczych, oraz odpowiedzialność za prowadzenie i utrzymanie strony internetowej.

Przedsięwzięcia wykonane w obszarze EUCPN o wymiarze europejskim:

- udział w spotkaniach Zarządu EUCPN w dniach: 4 lutego 2009 r. w Zbiroh/Czechy, 4 czerwca 2009 r. w Pilźnie/Czechy, 10-11 września 2009 r. w Gothenburg/Szwecja oraz 11.12.2009 r. w Sztokholmie/Szwecja. Udział w dniach 9-10.12.2009 r. w Konferencji Dobrych Praktyk w Sztokholmie/Szwecja,
- przygotowanie propozycji nowej struktury EUCPN, a w okresie marzec – czerwiec 2009r. systematyczne opracowywanie stanowisk Polski i opiniowanie propozycji nadsyłanych rozwiązań, w ramach dyskusji toczącej się w Sieci,
- przygotowywanie wkładu do instrukcji oraz opiniowanie propozycji stanowisk na spotkania grup roboczych Komisji Europejskiej, a także materiałów do opracowania dwóch stanowisk Rządu RP,
- zamieszczenie na stronie internetowej EUCPN czterech projektów z UM Rybnika, UM Czeladzi, KMP Poznań oraz KWP Gorzów Wlkp. jako polskie *dobre praktyki*. Bieżące monitorowanie wcześniej zamieszczonych danych pod kątem ich aktualności, stała współpraca z zespołem z Wielkiej Brytanii, która utrzymuje stronę internetową Sieci,
- opracowanie informacji o realizacji zadania wpisanego do Planu Pracy EUCPN, jako zadania zgłoszonego przez Polskę. Przesłanie dokumentu do Sekretariatu oraz do wiadomości członkom Zarządu Sieci,
- przesłanie w wyznaczonym terminie projektu do nagrody ECPA („Stop Cyberprzemocy” Fundacji Dzieci Niczyje) oraz dwóch projektów („PAT” KGP oraz „Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w Legionowie” UM Legionowo) do ewentualnego zaprezentowania podczas Konferencji Dobrych Praktyk,
- udział w pracach Steering Group EUCPN, dzięki któremu przedstawiciele naszego kraju realnie wpłynęli na kierunek i strategię działań podejmowanych przez Sieć,
- zainicjowano i rozpoczęto rozmowy z Danią i Cyprem, z którymi Polska tworzy TRIO. Zaproponowano temat „Przeciw przestępczości dla bezpiecznego społeczeństwa, dla bezpiecznej młodzieży” jako przewodni dla trzech Prezydencji. W ramach tego zagadnienia Polska proponuje następujący temat konkursu ECPA oraz Konferencji Dobrych Praktyk „Sport, nauka i sztuka w zapobieganiu przestępczości wśród dzieci i młodzieży”,

- zainicjowanie i opracowanie uzasadnienia merytorycznego dla poprawnego tłumaczenia „crime prevention” stosowanego przy oficjalnym tłumaczeniu decyzji o EUCPN. W konsekwencji Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej, po wprowadzeniu w życie nowej decyzji zmieniła nazwę na Europejską Sieć Zapobiegania Przeszeczności.

Inna współpraca europejska:

- udział w badaniach prowadzonych przez Generalny Dyktoriat Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa Komisji Europejskiej wspierających proces tworzenia Portalu Wiedzy o Przeszeczności (EU Crime Expertise Portal).

Przygotowania do Prezydencji Polski w UE:

- zaplanowanie spotkań, oszacowanie potrzeb osobowych, finansowych oraz logistycznych wymaganych do przewodniczenia pracom EUCPN,
- przygotowanie i udział w wizycie studyjnej w Szwecji w dniach 16-20 listopada 2009r. Sprawozdanie ze spotkania przesłano do Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej via BMWP KGP oraz DAiN MSWiA.

Konferencje krajowe, publikacje i opracowania:

- opracowanie na prośbę Wydziału Zamiejscowego Nauk Prawnych i Ekonomicznych KUL informacji o EUCPN do monografii o roboczym tytule *Polska w Strefie Schengen. Konsekwencje dla stosunków społecznych i gospodarczych Polski i państw ościennych. Próba oceny po 12 miesiącach funkcjonowania*,
- na zaproszenie Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego oraz Urzędu Dzielnicy Warszawa Białołęka udział w konferencji naukowej. Zaprezentowanie podczas konferencji informacji o EUCPN. Opracowany materiał „Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej a bezpieczeństwo społeczności lokalnych” został zamieszczony w publikacji *„Bezpieczeństwo w środowisku lokalnym”* pod redakcją naukową Włodzimierza Fehlera, Warszawa 2009,
- przygotowanie opracowania dotyczącego Programu BECCARIA, którego jedną z części jest projekt „Zarządzanie jakością w prewencji kryminalnej” zawierający standardy, zalecenia i wskazówki dotyczące planowania, realizacji i oceny projektów prewencyjnych. Zamieszczono je na stronie internetowej KGP/EUCPN oraz przesłano do członków Zespołu wspierającego koordynację programu „Razem bezpieczniej” via MSWiA oraz KWP/KSP,
- opracowanie informacji na temat projektu realizowanego w Holandii pod roboczą nazwą „Bezpieczny dom”, celem ewentualnego wykorzystania w formie eksperymentu.

Przesłanie informacji do Departamentu Analiz i Nadzoru MSWiA wraz z propozycją współpracy deklarowanej przez Holendrów,

- prowadzono systematyczną współpracę z Departamentem Analiz i Nadzoru MSWiA, która dotyczyła przekazywania informacji o konferencjach, spotkaniach, prośbach kierowanych do Krajowego Przedstawiciela oraz wypracowywania wspólnych stanowisk w kwestiach związanych zarówno z zadaniami realizowanymi w ramach EUCPN, ale także dotyczących szeroko rozumianej współpracy międzynarodowej. Dzięki wypracowanym mechanizmom przekazywania informacji do członków Zespołu koordynującego prace programu „Razem bezpieczniej” przesłano 45 wiadomości zawierających informacje i zaproszenia do udziału w międzynarodowych konferencjach, spotkaniach czy projektach,
- współpracowano z przedstawicielami komend wojewódzkich/Stołecznej oraz szkół policyjnych, przekazując informacje o europejskich inicjatywach podejmowanych w obszarze policyjnej aktywności. Dzięki tej współpracy KWP w Łodzi została zaproszona przez organizatorów międzynarodowej konferencji w Londynie, do zaprezentowania projektu „Wspólne osiedla”. Łódzki projekt został wybrany spośród najciekawszych propozycji nadesłanych z 20 państw świata i znalazł się w towarzystwie projektów z Węgier, Słowacji, Francji i Brazylii.

Postęp cywilizacyjny i wynikające z niego nowe zagrożenia wymagają tego, aby szeroko rozumiane działania z zakresu prewencji kryminalnej, zmierzające do ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań były coraz większą inwestycją państwa, co bez wątplenia znajdzie odzwierciedlenie w poczuciu bezpieczeństwa każdego obywatela.

Taki kierunek działania, przyjęty m.in. przez kraje Unii Europejskiej nakazuje również Polsce, w tym Policji, inicjowanie adekwatnych do zdiagnozowanych problemów przedsięwzięć profilaktyczno – edukacyjnych.

Bez wątplenia bezpieczeństwo to efekt coraz doskonalej funkcjonujących koalicji lokalnych, to wielokierunkowa i interdyscyplinarna współpraca przedstawicieli administracji rządowej, samorządowej, instytucji państwowych i innych organizacji.

Taki stan wymaga także kreatywności od Policji, niezmiennego zaangażowania w realizację zadań wynikających z lokalnych strategii bezpieczeństwa, będących odpowiedzią na zdiagnozowane zagrożenia, ale przede wszystkim i na oczekiwania obywateli.

IV. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

Zestawienie nr 1

Przestępstwa stwierdzone w wybranych kategoriach przestępstw z uwzględnieniem nieletnich sprawców czynów karalnych

Rodzaj przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone	w tym: czyny karalne nieletnich		Podjeźrzani	W tym: nieletni sprawcy	
	2009	2009	% wskaźnik udziału	2009	2009	% wskaźnik udziału
Kryminalne	763 597	80 274	10,6	276 817	48 225	17,4
Gospodarcze	151 265	1 910	1,3	50 599	521	1,0
Zabójstwo	763	14	1,8	755	23	3,1
Uszczerbek na zdrowiu	15 101	4 636	30,7	9 328	2 966	31,8
Udział w bójce lub pobiciu	13 141	3 039	23,1	21 863	6 329	28,9
Zgwałcenie	1 530	137	9,0	950	98	10,3
Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze	26 458	9 121	34,5	14 611	4 286	29,3
w tym: rozbój z bronią palną lub innym niebezpiecznym przedmiotem	1 666	111	6,7	1 180	169	14,3
Kradzież cudzej rzeczy	211 691	9 901	4,7	44 303	8 755	19,8
w tym: Kradzież samochodu	17 271	291	1,7	2 013	322	16
Kradzież z włamaniem	135 383	8 546	6,3	21 741	5 887	27,1
Narkotykowe	68 288	15 830	23,2	26 204	3 598	13,7
Korupcyjne	8 305	5	0,1	3 325	5	0,2
Fałszerstwo kryminalne	40 263	1 307	3,2	12 290	813	6,6
Oszustwo kryminalne	27 945	340	1,2	11 079	199	1,8
Fałszerstwo gospodarcze	15 921	40	0,3	3 044	16	0,5
Oszustwo gospodarcze	49 137	299	0,6	15 490	150	1,0
Przeciwko obrotowi gospodarczemu	13 422	9	0,1	9 741	12	0,1
Drogowe	168 148	1 110	0,7	161 267	1 051	0,7
w tym: prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	151 762	867	0,6	146 283	820	0,6
Przestępstwa ogółem	1 129 577	85 020	7,5	521 699	50 872	9,8

* dane z Policijnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

Przestępczość w Polsce w latach 2008 –2009 z podziałem na województwa

GARNIZONY	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY		
		Ogółem przestępstw stwierdzonych	Czyny karalne nieletnich	% czynów karalnych w stosunku do ogółu przestępstw stwierdzonych	Osoby podejrzane ogółem	Nieletni sprawcy	Wskaźnik dynamiki
KRAJ	2009	1 129 577	85 020	7,5	521 699	50 872	97,7
	2008	1 082 057	74 219	6,9	516 626	52 081	95,1
DOLNOŚLĄSKI	2009	109 336	11 136	10,1	49 621	5 652	96,1
	2008	105 351	10 649	10,1	47 754	5 881	99,9
KUJAWSKO-POMORSKI	2009	58 572	3 332	5,7	27 522	2 513	98,0
	2008	58 966	3 370	5,7	26 489	2 565	90,3
LUBELSKI	2009	48 307	1 955	4,0	30 084	2 222	89,8
	2008	50 032	2 152	4,3	29 575	2 474	97,4
LUBUSKI	2009	37 395	2 040	5,5	20 903	1 771	101,4
	2008	37 913	1 642	4,3	21 315	1 747	89,9
ŁÓDZKI	2009	71 104	5 577	7,8	36 657	3 415	97,3
	2008	71 363	4 905	6,9	35 476	3 510	101,8
MAŁOPOLSKI	2009	88 216	7 960	9,0	32 851	3 082	95,4
	2008	82 445	5 264	6,4	33 310	3 231	94,9
MAZOWIECKI (bez KSP)	2009	58 714	3 103	5,2	31 187	2 595	97,7
	2008	53 756	3 093	5,7	30 505	2 657	97,2
OPOLSKI	2009	28 058	1 360	4,8	14 893	1 268	91,7
	2008	29 014	1 641	5,6	14 926	1 383	92,1
PODKARPACKI	2009	38 702	1 379	3,6	21 304	1 414	87,4
	2008	38 043	1 448	3,8	21 490	1 617	89,0
PODLASKI	2009	25 819	1 144	4,4	15 379	1 355	101,0
	2008	25 498	1 044	4,1	15 222	1 342	92,7
POMORSKI	2009	90 751	7 800	8,6	28 229	3 320	102,2
	2008	75 171	5 330	7,1	27 979	3 248	99,9
ŚLĄSKI	2009	157 522	12 163	7,7	64 885	7 334	104,9
	2008	153 214	10 790	7,0	65 292	6 993	96,1
ŚWIĘTOKRZYSKI	2009	35 619	1 240	3,5	15 269	984	77,3
	2008	34 606	1 723	5,0	15 764	1 273	94,1
WARMIŃSKO-MAZURSKI	2009	38 841	1 971	5,1	22 660	1 902	79,7
	2008	39 364	2 505	6,4	24 282	2 387	92,9
WIELKOPOLSKI	2009	97 703	12 440	12,7	44 029	5 076	105,1
	2008	91 237	10 544	11,6	42 772	4 830	98,7
ZACHODNIO-POMORSKI	2009	58 358	6 217	10,7	28 837	3 125	96,7
	2008	53 318	4 593	8,6	27 596	3 233	90,8
KSP	2009	86 560	4 203	4,9	37 389	3 844	103,6
	2008	82 766	3 526	4,3	36 879	3 710	86,6

* dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

Przestępczość w placówkach oświatowych w latach 2008 – 2009
 - wybrane kategorie przestępstw stwierdzonych

WYBRANE KATEGORIE PRZESTĘPSTW	SZKOŁY PODSTAWOWE I GIMNAZJA		SZKOŁY ŚREDNIE I ZAWODOWE		INTERNATY I BURSY SZKOLNE	
	2009 rok	2008 rok	2009 rok	2008 rok	2009 rok	2008 rok
Przestępstwa kryminalne, w tym:	20 692	19 152	2 283	2 211	1 282	1 112
Zabójstwa	0	0	0	0	0	1
Uszczerbek na zdrowiu	2 208	1 393	139	126	126	56
Bójki i pobicia	1 021	1 141	60	56	58	60
Zgwałcenia	26	9	7	2	2	12
Kradzież cudzej rzeczy	2 639	2 803	874	1 057	224	282
Kradzież z włamaniem	650	6 98	159	170	61	84
Rozboje, kradzieże i wymuszenia rozbójnicze	3 918	4 079	150	53	123	103
Narkotykowe	433	432	291	137	337	143
Inne przestępstwa stwierdzone	348	291	244	401	15	8
Ogółem przestępstw stwierdzonych	21 040	19 443	2 527	2 612	1 297	1 120

* dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

**Przestępstwa stwierdzone w placówkach oświatowych w latach 2009 -2008
z podziałem na garnizony**

a) – szkoła podstawowa i gimnazjum

WOJEWÓDZTWA	SZKOŁA PODSTAWOWA I GIMNAZJUM			
	Przestępstwa stwierdzone w 2009 roku	% wykrycia w 2009 roku	Przestępstwa stwierdzone w 2008 roku	% wykrycia w 2008 roku
DOLNOŚLĄSKIE	2 590	93,6	2 567	91,7
KUJAWSKO-POMORSKIE	715	86,7	952	88,8
LUBELSKIE	332	75,0	414	75,5
LUBUSKIE	460	89,4	359	81,9
ŁÓDZKIE	1 362	88,6	1 376	88,8
MAŁOPOLSKIE	2 687	95,4	1 663	90,2
MAZOWIECKIE bez KSP	928	87,6	892	89,0
OPOLSKIE	282	85,9	277	83,2
PODKARPACKIE	335	81,9	324	77,3
PODLASKIE	283	80,4	265	82,6
POMORSKIE	1 673	93,1	1 315	89,4
ŚLĄSKIE	3 534	91,3	3 767	91,6
ŚWIĘTOKRZYSKIE	230	82,8	576	92,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	420	85,7	403	82,2
WIELKOPOLSKIE	2 565	96,2	2 114	93,8
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 367	92,6	998	89,7
KSP	1 277	84,0	1 181	83,9
POLSKA	21 040	91,1	19 443	89,4

* dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

b) - szkoły zawodowe i średnie

WOJEWÓDZTWA	SZKOŁA ŚREDNIA, ZAWODOWA			
	Przestępstwa stwierdzone w 2009 roku	% wykrycia w 2009 roku	Przestępstwa stwierdzone w 2008 roku	% wykrycia w 2008 roku
DOLNOŚLĄSKIE	162	56,9	452	81,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	164	78,3	95	46,4
LUBELSKIE	96	61,0	139	53,5
LUBUSKIE	104	72,1	57	56,9
ŁÓDZKIE	134	70,8	146	54,7
MAŁOPOLSKIE	202	71,2	116	50,8
MAZOWIECKIE bez KSP	199	76,9	155	69,4
OPOLSKIE	60	61,7	61	54,1
PODKARPACKIE	133	63,8	133	54,7
PODLASKIE	55	50,9	119	78,2
POMORSKIE	223	75,9	131	56,8
ŚLĄSKIE	377	58,4	355	53,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	60	60,7	49	39,2
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	108	78,4	171	79,1
WIELKOPOLSKIE	175	64,6	202	63,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	131	58,3	120	50,0
KSP	144	50,0	111	27,0
POLSKA	2 527	66,0	2 612	61,5

* dane z Policynego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

c) - internaty i bursy

WOJEWÓDZTWA	INTERNATY, BURSYP			
	Przestępstwa stwierdzone W 2009 roku	% wykrycia w 2009 roku	Przestępstwa stwierdzone w 2008 roku	% wykrycia w 2008 roku
DOLNOŚLĄSKIE	246	94,3	250	94,0
KUJAWSKO-POMORSKIE	44	70,5	35	48,6
LUBELSKIE	58	76,3	45	56,5
LUBUSKIE	43	82,2	58	71,7
ŁÓDZKIE	100	87,1	86	86,4
MAŁOPOLSKIE	256	94,9	66	63,6
MAZOWIECKIE bez KSP	45	73,3	28	67,9
OPOLSKIE	23	78,3	25	48,0
PODKARPACKIE	41	75,6	18	57,9
PODLASKIE	16	56,3	14	31,3
POMORSKIE	107	95,3	64	78,5
ŚLĄSKIE	65	81,5	82	89,0
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23	43,5	52	82,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	26	81,5	37	80,0
WIELKOPOLSKIE	53	63,6	60	68,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	62	72,6	84	73,6
KSP WARSZAWA	89	87,6	116	91,4
POLSKA	1 297	85,3	1 120	78,9

* dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

Podejrzani wg stanu trzeźwości w latach 2008 - 2009

Wybrane kwalifikacje prawne	Rok	PODEJRZANI DOROŚLI			% nietrzeźwych wśród podejrzanych w danej kategorii	NIELETNI SPRAWCY			% nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców w danej kategorii
		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	W tym nietrzeźwi		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	W tym nietrzeźwi	
Zabójstwo	2008	722	509	407	56,4	20	12	5	25,0
	2009	732	499	400	54,6	23	11	3	13,0
Uszczerbek na zdrowiu (uszkodzenie ciała)	2008	6419	3196	1938	30,2	2814	1200	110	3,9
	2009	6 362	3 141	1 932	30,4	2 966	1 282	96	3,2
Udział w bójce lub pobiciu	2008	16286	8164	6078	37,3	6757	2631	376	5,6
	2009	15 534	7 450	5 617	36,2	6 324	2 224	267	4,2
Zgwałcenie	2008	924	462	306	33,1	97	32	8	8,2
	2009	852	447	288	33,8	98	36	9	9,2
Kradzież cudzej rzeczy	2008	35840	18971	5669	15,8	9572	3998	302	3,2
	2009	35 548	18 835	5 510	15,5	8 755	3 355	243	2,8
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2008	10234	5323	3568	34,9	4483	1806	299	6,7
	2009	10 325	5 127	3 437	33,3	4 286	1 569	259	6,0
Uszkodzenie rzeczy	2008	13844	8701	6773	48,9	4614	1932	472	10,2
	2009	14 541	8 968	7 043	48,4	4 905	1 961	439	9,0
Przeciwno funkcjonariuszom publicznym	2008	12485	10507	8850	70,9	1564	836	255	16,3
	2009	12 617	10 581	9 022	71,5	1 697	861	201	11,8

* dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

Osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia ogółem w 2009 r.

Lp.	Województwo	Doprowadzenia w celu wytrzeźwienia do:			
		jednostek Policji ogółem*	w tym kobiety	izb wytrzeźwień ogółem**	w tym kobiety
1.	Dolnośląskie	9 816	736	8285	627
2.	Kujawsko-pomorskie	3 366	297	11983	881
3.	Lubelskie	6 847	370	4156	165
4.	Lubuskie	2 268	121	6856	626
5.	Łódzkie	5 724	295	616	65
6.	Małopolskie	3 886	330	11567	215
7.	Mazowieckie (bez KSP)	9 836	441	3468	30
8.	Opolskie	3 222	261	8005	261
9.	Podkarpackie	6 226	198	9521	509
10.	Podlaskie	2 656	119	12094	647
11.	Pomorskie	4 379	228	13330	1135
12.	Śląskie	4 068	241	38201	3300
13.	Świętokrzyskie	1 944	50	13073	730
14.	Warmińsko-mazurskie	7 983	366	6961	667
15.	Wielkopolskie	5 660	290	12328	711
16.	Zachodniopomorskie	2 946	133	8825	259
17.	KSP	2 605	101	27613	2563
O g ó ł e m		83 474	4 577	196 882	13 391

* dane na podstawie Formularza III/3 - zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji

**dane na podstawie sprawozdań z KWP/KSP oraz informacji przekazanych przez Stowarzyszenie Dyrektorów i Głównych Księgowych Izb Wytrzeźwień w Polsce - dane liczbowe obejmują również nieletnich doprowadzonych do izb wytrzeźwień przez Straż Miejską/Gminną

Osoby nietrzeźwe do 18. roku życia doprowadzone w celu wytrzeźwienia

Lp.	Województwo	Doprowadzeni w celu wytrzeźwienia do:					
		jednostek Policji*			izb wytrzeźwień**		
		ogółem	chłopcy	dziewczęta	ogółem	chłopcy	dziewczęta
1.	Dolnośląskie	100	76	24	207	187	20
2.	Kujawsko-pomorskie	9	6	3	113	100	13
3.	Lubelskie	50	44	6	18	18	0
4.	Lubuskie	6	5	1	53	42	11
5.	Łódzkie	42	40	2		8	0
6.	Małopolskie	10	9	1	10	9	1
7.	Mazowieckie (bez KSP)	28	24	4	41	41	0
8.	Opolskie	20	18	2	20	18	2
9.	Podkarpackie	30	28	2	125	114	11
10.	Podlaskie	27	25	2	99	80	19
11.	Pomorskie	23	23	0	28	25	3
12.	Śląskie	14	13	1	586	503	83
13.	Świętokrzyskie	5	4	1	136	125	11
14.	Warmińsko-mazurskie	60	53	7	3	3	0
15.	Wielkopolskie	16	16	0	126	106	20
16.	Zachodniopomorskie	3	3	0	40	40	0
17.	KSP	20	13	7	121	108	13
OGÓŁEM		463	400	63	1 734	1 527	207

* dane na podstawie Formularza III/3 - zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji

**dane na podstawie sprawozdań z KWP/KSP oraz informacji przekazanych przez Stowarzyszenie Dyrektorów i Głównych Księgowych Izb Wytrzeźwień w Polsce - dane liczbowe obejmują również nieletnich doprowadzonych do izb wytrzeźwień przez Straż Miejską/Gminną

**Ujawnione wykroczenia
z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi***

L.p.	Województwo	Ogółem	w tym z art. 43 ust. 1
1.	Dolnośląskie	97 650	95 720
2.	Kujawsko-pomorskie	26 216	24 810
3.	Lubelskie	34 180	33 774
4.	Lubuskie	23 576	17 524
5.	Łódzkie	31 213	30415
6.	Małopolskie	54 277	53 490
7.	Mazowieckie (bez KSP)	42 562	38 457
8.	Opolskie	19 441	19 146
9.	Podkarpackie	28 642	27 948
10.	Podlaskie	27 077	26 977
11.	Pomorskie	65 575	18 798
12.	Śląskie	101 454	77 080
13.	Świętokrzyskie	30 012	22 984
14.	Warmińsko-mazurskie	30 404	30 012
15.	Wielkopolskie	48 457	44 932
16.	Zachodniopomorskie	87 611	86 586
17.	KSP	80 347	75 435
O g ó ł e m		828 694	724 088

* dane na podstawie formularza III/5 – zbiorcze zestawienie liczbowe wykroczeń ujawnionych w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających

**Przestępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni
z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**

L.p.	Województwo	Przestępstwa stwierdzone	Podejrzani	Pokrzywdzeni/ w tym małoletni
1.	Dolnośląskie	112	86	26/14
2.	Kujawsko- pomorskie	102	74	27/8
3.	Lubelskie	55	42	21/9
4.	Lubuskie	41	35	14/4
5.	Łódzkie	194	163	77/44
6.	Małopolskie	625	80	49/25
7.	Mazowieckie (bez KSP)	105	75	35/12
8.	Opolskie	84	30	47/45
9.	Podkarpackie	98	55	54/23
10.	Podlaskie	23	23	1/0
11.	Pomorskie	52	35	16/7
12.	Śląskie	223	163	143/40
13.	Świętokrzyskie	69	49	33/25
14.	Warmińsko- mazurskie	52	47	13/11
15.	Wielkopolskie	115	81	24/21
16.	Zachodniopomorskie	52	36	28/25
17.	KSP - Warszawa	62	58	9/4
O g ó ł e m		2 064	1 132	617/317

* dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”

Dane statystyczne z realizacji przez Policję procedury wobec przemocy w rodzinie „Niebieskie karty”

Zestawienie nr 1

Liczba przeprowadzonych interwencji

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem	376538	479602	482007	559387	593727	610941	608751	620662	718819	658 651	573 834
w tym dot. przemocy w rodzinie	72031	86146	86545	96449	85512	92495	96773	96099	81403	86 455	81 415

Miejsce interwencji dotyczących przemocy w rodzinie

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Miasto	-	-	-	-	55711	61679	63464	59499	49880	51564	48 149
Wieś	-	-	-	-	29801	30816	33309	36600	31523	34 891	33 266

*puste pola w tabeli oznaczają brak danych, spowodowany inną formułą ich gromadzenia przed 2003 r. czyli przed zmianą zarządzenia regulującego przeprowadzanie interwencji domowych wobec przemocy w rodzinie przez policjantów

Zestawienie nr 2

Liczba ofiar przemocy domowej

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	96955	116644	113793	127515	137299	150266	156788	157854	130682	139 747	132 796
w tym: kobiety	55241	67678	66991	74366	80185	88388	91374	91032	76162	81 985	79 811
Mężczyźni	4239	5606	5589	7121	7527	9214	10387	10313	8556	10 664	11 728
dzieci do lat 13	23929	27820	26305	30073	32525	35137	37227	38233	31001	31 699	27 502
małoletni od 13 do 18 lat	13546	15540	14908	15955	17062	17527	17800	18276	14963	15 399	13 755

Zestawienie nr 3

Liczba sprawców przemocy domowej

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	56847	70457	69138	76991	83330	91920	97142	96775	81743	86 568	81 472
w tym: kobiety	1838	2571	2361	2903	2861	3501	4153	4074	3632	3 942	3 926
mężczyźni	54669	67309	66376	73759	80233	88180	92776	92526	77937	82 425	77 326
Nieletni	340	577	401	329	236	239	213	175	170	201	220

Zestawienie nr 4

Liczba zatrzymanych sprawców przemocy domowej

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych ogółem (procesowo, prewencyjnie, doprowadzonych do wytrzeźwienia)	-	-	-	-	-	-	-	-	36877	38 176	34 694
w tym: kobiety	-	-	-	-	-	-	-	-	951	1 103	1 081
mężczyźni	-	-	-	-	-	-	-	-	35901	37 044	33 530
Nieletni	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	83

*puste pola w tabeli oznaczają brak danych, spowodowany inną formułą ich gromadzenia przed 2006 r. czyli przed zmianą zarządzenia regulującego planowanie i sprawozdawczość w Policji

Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu -ogółem	48459	58664	56058	60884	64064	70203	74633	74772	63303	61 991	54 201
- kobiety	-	-	-	-	1305	1780	2255	2126	2073	1 949	1 769
- mężczyźni	-	-	-	-	62690	68382	72315	72588	61085	59 987	52 379
- nieletni	-	-	-	-	69	41	63	58	145	55	53
W tym: przewieziono do Izb Wytrzeźwień	25647	31655	29874	31650	19521	20745	19521	18536	15875	15 434	13 062
- kobiety	-	-	-	-	297	471	657	630	481	476	482
- mężczyźni	-	-	-	-	19217	20264	18848	17889	15405	14951	12 569
- nieletni	-	-	-	-	7	10	16	17	7	7	11
W tym: przewiez. do polic. pom. dla zatrzym. do wytrzeźwienia	-	-	-	-	16524	18566	21162	23624	20769	22502	22 806
- kobiety	-	-	-	-	180	238	423	465	452	527	584
- mężczyźni	-	-	-	-	16340	18308	20726	23148	20299	21958	22 202
- nieletni	-	-	-	-	4	20	13	11	18	17	20

*puste pola w tabeli oznaczają brak danych, spowodowany inną formułą ich gromadzenia przed 2003 r. czyli przed zmianą Zarządzenia regulującego przeprowadzanie interwencji domowych wobec przemocy w rodzinie przez policjantów

Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy, do różnych instytucji i organizacji

Miejsce kierowania informacji	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ośrodki pomocy społecznej	7922	8161	8313	9149	12389	17638	19973	27249	27370	37 172	39 269
Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	10807	13295	14105	15325	19521	20487	21789	26237	24624	27 837	26 426
Placówki służby zdrowia	374	459	419	429	423	526	724	743	737	885	913
Organizacje pozarządowe	230	381	479	259	535	1266	2227	3341	4311	5 800	7637
Inne	2785	4386	14105	5366	7139	9331	11646	16250	17033	23 524	27 331
RAZEM	22630	27446	38148	31094	40788	50029	57165	74735	74921	96 137	101 576